

ISIRELIBAN YARIBU YORUN DI

Ba tire te soka Yaribu yèn sã tera ta sun sãomã nge mε Gusunã u ka Isireliba yara Egibitin di mi ba yoru dimã. N deema gãra ta ka Isireliba da Egibiti mi. Gã ten biru, ba sina mi, ba marura. Adama amɛn biru Egibitin sunã u bu yoru diisia, ma Gusunã u ben weeweenu nua. Yera u kparo goo gãsa be sã, u ka bu yara yoo ten di. Kparo wiya Mawisi. Nãni swãa dabira Yinni Gusunã u Egibitigibu kpɛɛ ba sere wura ba Isireli be yãsu. Ma ba yara Egibitin min di. Ba da ba wãa gbaburã. Miya u wure u gerua u sire ma ba ko n sãa win tãmbu. Adama ba nùn mɛm nã sariru koosi nãn dabinu. Sanam mε Mawisi u yãwa Sinain guurã Yinni Gusunã u nùn woodaba wẽ ka sere maa win kuu bekurugirun kpunaa. Tire ten wii goberu ta ka kuu bekurugii ten sãmburu yã.

Tire ten kpunaa

1. Mawisin marubu ka win sokuru Gusunãn sãmburu sã, wiru 1n di sere wiru 4.
2. Gusunã u Isireliba yara yorun di, wiru 5n di sere wiru 18.
3. Gusunã u ka Isireliba arukawani bãkua, wiru 19n di sere wiru 31.
4. Isireliba ba mɛm nãbu sariru kua, wiru 32n di sere wiru 33:6.
5. Gusunã u wãa Isireliban suunu sã, wiru 33:7n di sere wiru 34.
6. Swaa ye Isireliba ba koo swi bu ka ben toranun suuru wa, wiru 35n di sere wiru 40.

GUSUNO U ISIRELIBA YARA EGIBITIN DI

Isireliba ba yoru dimo Egibiti

¹ Yakabu wi ba maa sokumo Isireli, win bibun yisa wee, be ba ka nun na Egibiti, ben baawure ka win kuro ka bibu. ² Beya Rubeni ka Simeo ka Lefi ka Yuda ³ ka Isakari ka Sabuloni ka Benyamee ⁴ ka Danu ka Nefitali ka Gadi ka Asee. ⁵ Yakabun bibu ka win debumii ni, ba sawa tonu wata ka wakuru. N deema Yosefu, wi, u wa Egibiti sanam me. ⁶ Sanam doo sanam wure Yosefu ka win maabu ka be ba wa win waati soo kpuro ba gu. ⁷ Ma Isirelin bii be, ba marura ba dabia ba teria ba yiba tem me soo ba kua dangibu.

⁸ Yen biru suno kpa u bandu di wi u kun Yosefun waarun gari gee ye. ⁹ Yera u win tambu sawa u nee, Isireliba wee, ba sun dabiru kere ba maa sun dam kere. N n men na, kari baka sa tii derie. ¹⁰ Tabu bu n da seewa ba koo besen werabu somi bu ka sun tabu ko. Ba n kpa bu sere sun kisirari bu doona. Yen so, i de su bu bwisi gee kasua su ka ben marubu yorasia kpa bu ku maa dabiru sosi.

¹¹ Ma ba bu saman wirugibu gasia be ba koo bu yoo sam sesoginu koosia. Nge meya ba kua ba ka wuu marosu bana si ba sokumo Pitomu ka Ramusesi, si su kua Egibiti sunon dukia beru yenu. ¹² Adama nge me ba bu noni sawa, nge meya ba maa dabiama ba sosima. Ma Egibitigibu ba bu tusa n banda. ¹³ Ma ba bu yoo samburu doke. ¹⁴ Ba birikiba murama ka sendu, ba maa gbee sama baayere mo. Ma ben wara sesia domi ka nuku kosura ba ka bu sama ye kpuro koosiam.

Egibiti sunɔ u Isireliba nɔni sɔɔmɔ

¹⁵ Ma Egibiti sunɔ u Heberuban marusio beni, Sifira ka Pua sɔɔwa u nɛɛ, ¹⁶ i n Heberuban kurɔbu marusiamɔ, i n wa bii tɔn durɔwa ba mara, i nɔn goowo. N n tɔn kurɔn na, i nɔn derio u n wãa.

¹⁷ Adama marusio be, ba Gusunɔ nasie. Yen sɔna ba n̄ kue nge mɛ sunɔ wi, u bu yiire. Ba bii be kpuro deriwa. ¹⁸ Ma u bu soka u nɛɛ, mban sɔna i ka kua mɛ, i dera bii be, ba wãa.

¹⁹ Marusio be, ba nɔn wisa ba nɛɛ, Heberuban kurɔbu ba n̄ sãa nge Egibitigibu. Ben wasi yi sãu. Ba ra mawa su sere tunuma.

²⁰⁻²¹ Ma Gusunɔ u marusio be durom kua u ben tii bibu kã yɛn sɔ ba nɔn nasie. Mɛya maa Heberu be, ba dabiamɔ ba dam sosimɔ. ²² Ma Egibiti sunɔ u win tambu kpuro wooda wɛ u nɛɛ, i Heberuban bii wɛɛ tɔn durɔbu kpuro kpɛɛyɔ daa baka te ba mɔ Nilu sɔɔ, kpa i bii wɛɛ tɔn kurɔbu deri.

Mɔwisin marubu

2

¹ Durɔ goo wãa Lefin bweseru sɔɔ, win kurɔ maa sãa win bwese te. ² Yera saa ye sɔɔ, ye ba menna ka kurɔ wi, ma kurɔ wi, u gura sua u mara bii tɔn durɔ. U wa ma bii wi, u wã, ma u nɔn berua suru ita. ³ Saa ye bii wi kun maa berurɔ, u kpakoro bwĩgiru kua u tu kɔntaa ka dãa swĩ swĩnu tɛeni, nim mu ku ka du mi, ma u bii wi sua u kpɛɛ sɔɔ. U da u tu yi naa yarin suunu sɔɔ daa baka ten goorɔ. ⁴ Ma bii win sesu u da mi, u yɔ n desire u ka mɛɛra u wa ye n koo bii wi deema.

⁵ Saa ye sɔɔra Egibiti sunɔn bii tɔn kurɔ u na daaru mi, u ka wobure. Ma win yoba bɔsu daa ten bɔɔwɔ. Ye u kpakoro bwĩgii te wa, ma u yoo ben turo gɔra

u ka tu na. ⁶ Yera u tu wukia u deema bii wɛɛra ta wãa mi, tɔn durɔ, ta sumɔ. Ma wɔnwɔnda nùn mwa u nɛɛ, Heberuban biiwa.

⁷ Yera bii win sesu besirama u sunɔn bii wi sɔɔwa u nɛɛ, a kɪ n da n nun goo kasuama Heberuban kurɔbu sɔɔ wi u koo nun bii wi nɔɔria?

⁸ Ma sunɔn bii wi, u nɛɛ, oo, a doo.

Yera wɔndia wi, u da u bii wɛɛ ten mero sokuma.

⁹ Ye u na, yera sunɔn bii wi, u nɛɛ, a bii wi mɔɔ a man nɔɔria, kon da nun yen kɔsiaru wɛ.

Kurɔ wi, u bii wɛɛ te sua u ka da u nɔɔri.

¹⁰ Sanam mɛ bii wi, u bɔm karabu tura, yera u ka nùn wura, ma sunɔn bii wi, u nùn kua nge win tiin bii maruro. U tii sɔɔwa u nɛɛ, na nùn yaramawa nim di. Yen sɔ, win yɪsira Mɔwisi.

Mɔwisi u yakura u da Madianiɔ

¹¹ Sanam dɔɔ sanam wure, Mɔwisi u kpɛa. Yera u win mero bisibu Heberuba beram da, u wa ba sɔm sɛsɔginu mɔ. Ma u mam Egibitigii goo wa u ben turo soomɔ u kɪ u go. ¹² Yera Mɔwisi u mɛɛra gee ka giɔ, u n̄ goo wa. Ma u Egibitigii wi so u go. U nùn sikua yani sɛɛri sɔɔ. ¹³ Yen sisiru u kpam wura mi. Yera u deema Heberuba yiru ba sannamɔ. Ma u bu yakiana u wi u kun gem mɔ sɔɔwa u nɛɛ, mban sɔna a wunɛn beruse soomɔ.

¹⁴ Ma durɔ wi, u Mɔwisi wisa u nɛɛ, wara nun kua besɛn wirugii a ka sun siri. A kɪ a man gowa nge mɛ a Egibitigii wi go?

Ye Mɔwisi u nua mɛ, berum nùn mwa. U nɛɛ, n̄ n mɛn na, tɔmbu kpuro ba gari yi nua. ¹⁵ Saa ye Egibiti sunɔ u nua ye ya kooru yera u swaa kasu u ka Mɔwisi go. Adama Mɔwisi u yakura u doona min di u da u wãa Madianin temɔ.

Sõõ teeru u da u sõ dõkõ gaan bõkua. ¹⁶ Yera Madianin yãku kowon bii wõndiaba nõõba yiru ba nim takam na dõkõ mi, ma ba nim yibia sabenun nim nõru yerõ ben baaban sabenu nu ka nõ. ¹⁷ Ma kparobu gaba na ba bu gire. Adama Mõwisi u seewa u bu sanna u ben sabenu nim kã. ¹⁸ Saa ye ba gõsira yenuõ, ben tundo Rewelin mi, wi ba maa mð Yetoro, u nẽẽ, amõna i ka yellu wõma mẽ gisõ.

¹⁹ Ba nùn wisa ba nẽẽ, Egibitigii goowa u ka sun yina ye kparo be, ba sun gire, sere u mam sun nim taka u bẽsẽn sabenu kã.

²⁰ Yera u win bii be bikia u nẽẽ, mana durõ wi, u sere wãa. Mban sõna i ñ ka nùn nẽ. I doo i nùn sokuma u na u di.

²¹ Ye Mõwisi u na u di ma u wura u ka sina durõ win mi. Ma u nùn bii ben turo kã kurõ, wi ba mð Sefora. ²² Kurõ wi, u gura sua u Mõwisi bii tẽn durõ marua. Yera Mõwisi u nùn yĩsiru kã ka win barum Gẽẽsõmu, yen tubusiana, sõõ, domi u nẽẽ, u sãawa sõõ tem tukumõ.

Gusunõ u Mõwisi soka u ka Isireliba wõra

²³ Sanam dõõ sanam wure, Egibiti sunõ wi, u gu. Saa ye sõõ, Isireliba ba weeweenu mð ba wuri mð ben yoo sõma yen sõ. Ben wuri yi, yi Gusunõ girari,

²⁴ ma u ben weeweenu nua. N deema u ñ win arukawani duari ye u ka ben baababa Aburahamu ka Isaki ka Yakõbu bõkua. ²⁵ Yera u bu mẽerima u ben wõnwõndu wa.

3

¹ Saa ye sõõ, Mõwisi u win dokiri Yetoro, Madianin yãku kowon sabenu kpare. U ka nu da yakasõ sõõ duu yeru gia. Ma u tura sere guu te ba mð Horebuõ te ba maa sokumõ Sinai te Gusunõ

u tii gɔsia. ² Yera Yinni Gusunɔn gɔrado * u ka nùn gari kua dɔɔ yarin di yi yi wāa awĩi gɛɛn suunuɔ. Mɔwisi u mɛɛra u wa wee, awĩi yi kpuro yi dɔɔ mɔ, adama yi ñ dɔɔ mwaaramɔ. ³ Ma u nɛɛ, kon gɛra n kãsi baka te wawa, kpa n wa yèn sɔ awĩi yi, yi ñ dɔɔ mwaaramɔ.

⁴ Ye Yinni Gusunɔ u wa ma u gɛra u ka wa, yera u nùn soka saa awĩi yin suunu sɔɔn di u nɛɛ, Mɔwisi, Mɔwisi.

Ma Mɔwisi u wura u nɛɛ, nɛ wee.

⁵ Gusunɔ u nɛɛ, a ku susima mini. A wunɛn salubata ye poto domi nɛna na wāa mini, ⁶ nɛ wi na sãa wunɛn sikadoba Aburahamu ka Isaki ka Yakɔbun Yinni.

Ma Mɔwisi u win wuswaa berua domi bɛrum nùn mɔ u ka Gusunɔ mɛɛri.

⁷ Yinni Gusunɔ u kpam nɛɛ, na nɛn tɔmbun nɔni swāaru wa be ba wāa Egibitiɔ. Na maa ben weeweenu nua dam mɛ ba bu dɔremɔn sɔ. Na ben nuku sankiranu yɛ. ⁸ Yera na sarama n ka bu wɔra Egibitigibun nɔman di, kpa n ka bu da tem bakam gam sɔɔ mɛ mu gea sãa mu tim ka bom yiba. Tem mɛ sɔɔra Kananiba ka Hetiba ka Amɔreba ka Feresiba ka Hefiba ka Yebusiba ba wāa. ⁹ Wee, na Isireliban weeweenu nua. Na maa dam mɛ wa mɛ Egibitigiba bu dɔremɔ. ¹⁰ A doo n nun gɔri tɛ Egibiti sunɔn mi, a nɛn tɔmbu Isireliba yarama win tem di.

Gusunɔ u win yĩsiru Mɔwisi tubusia

¹¹ Mɔwisi u nùn wisa u nɛɛ, wara ra n nɛ n ka da Egibiti sunɔn mi, n Isireliba yara win tem di.

* **3:2** Yinni Gusunɔn gɔrado - Heberuba ba ku ra kã bu Gusunɔn yĩsiru soku. Yen sɔna ba yorua Yinni Gusunɔn gɔrado. N deema Gusunɔn tii tiwa u ka nùn gari kua.

¹² Gusunɔ u nɛɛ, ko na n ka nun wãa. Sanam mɛ a tɔn be yarama Egibitin di, guu tenin miya i ko na i man sã. Yeniwa ya ko n sãa yĩreru a n ka yẽ ma nɛna na nun gɔra.

¹³ Mɔwisi u Gusunɔ sɔɔwa u nɛɛ, ñ n men na, kon da Isireliban mi, n bu sɔ n nɛɛ, bɛɛɛn sikadoban Yinniwa u man gɔrima ben mi. Adama bà n man bikia, amɔna win yĩsiru, mba kon gere.

¹⁴ Gusunɔ u nùn wisa u nɛɛ, nɛna wi na ra n wãa. A Isireliba wisio a nɛɛ, wi u tii sokumɔ Wi u ra n wãa, wiya u nun gɔrima ben mi. ¹⁵ Mɛniwa nɛn yĩsiru sere ka baadommaɔ. Mɛya ba ko n da man soku sere ka ben bweserun bibɔ. Ma u kɔam Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, amɛniwa kaa Isireliba sɔ a nɛɛ, nɛ wi na ra n wãa na sãa bɛɛn sikadoba Aburhamu ka Isaki ka Yakɔbun Yinni, na maa nun gɔrima ben mi. ¹⁶ A doo a Isireliban guro gurobu menna a bu sɔ a nɛɛ, nɛ wi na ra n wãa, na sãa bɛɛn sikadoba Aburhamu ka Isaki ka Yakɔbun Yinni, na maa nun kure na ka nun gari kua na nɛɛ, na bu wa, na maa wa ye ba bu kuammɛ Egibitiɔ. ¹⁷ Ma na nɛɛ, kon bu yara Egibitin di mi ba nɔni swãaru waamɔ. Kɔa n ka bu da Kananiba ka Hɛtiba ka Amɔreba ka Feresiba ka Hefiba ka Yebusiban temɔ mɛ mu tim ka bom yiba. ¹⁸ Ba koo wunen gari wura kɔa wunɛ ka Isireliban guro gurobu i da Egibiti sunɔn mi, i nɛɛ, nɛ wi na ra n wãa na sãa bɛɛ Heberuban Yinni, na maa ka bɛɛ gari kua. U de i da gɔburɔ i tonda nge sɔɔ itan sanum saka kɔa i nɛ bɛɛn Yinni yãkuru kua mi. ¹⁹ Na yẽ ma Egibiti sunɔ ù n nua mɛ, u ñ wuramɔ i da ma n kun mɔ na nùn nɛn dam sɔɔsi. ²⁰ Yen sɔ, kon nɛn nɔmu demia kɔa n sɔm maamaaki bwese bweseka dabinu ko Egibitiɔ. Yen biru ba koo bɛɛ gira i doona. ²¹ Sanam mɛ ba koo doona ba ñ doonɔ

nəm dira. Domi kon de nen tambu bu kī geeru wa Egibitigibun mi. ²² Been tən kurə baawurewa u koo win beruse n̄ kun mε ka wi ba wāa yenu teu səə bura yāa ni ba kua ka wura ka sii geesu kana, ka maa beka kpa bu ye kpuro ben bibu dokea. Nge mεya i ko ka Egibitigibun arumani gura.

Məwisi u kī u Gusunən sokuru yina

4

¹ Ma Məwisi u wisa u nεε, na tən be yē. Ba n̄ koo man naane ko. Ba n̄ gari yi swaa dakimə. Ba koo nεε, wunε Yinni Gusunə a n̄ man kure a ka man gari kue.

² Yinni Gusunə u n̄n bikia u nεε, mba a neni wunen nəmuə mi.

Məwisi u nεε, dεka.

³ Ma Yinni Gusunə u nεε, a ye kəwə temə. Ma u ye kə temə, ma ya gəsia waa. Yera Məwisi u duka sua yen min di. ⁴ Yinni Gusunə u kram n̄n səwə u nεε, a wunen nəmu demia kpa a yen siru nene a sua.

Ma u win nəmu demia u yen sii te nenua u sua, ma ya kram gəsia dεka win nəmuə. ⁵ Yinni Gusunə u maa nεε, yenwa kaa ko, kpa bu gia ma ne wi na ra n wāa na ka nun gari kua, ne wi na sāa ben baababa Aburahamu ka Isaki ka Yakəbun Yinni.

⁶ Ma Yinni Gusunə u kram nεε, a wunen nəmu dokeo wunen yaberun səwə tororə.

Ma u doke, yen biru u wuna. Wee ga burura nge wəsu, ga bara disigiru wa. ⁷ Yinni Gusunə u kram nεε, a maa wunen nəmu ge wesio mi.

U wesia, ma u ge wuna. Ma ga kram kua nge mε ga raa sāa. ⁸ Yinni Gusunə u nεε, bə kun nun naane kue, bə kun yīre gbiikiru wure, ba koo yiruseru

wura. ⁹ Bà kun maa wure baa me ba yĩrenu yiru ye wa, bà n wunen gari yina, a daa baka ten nim soko a yari temo. Nim me a soka mi, mu koo gosiawa yem temo.

Gusunɔ u Aroni gɔsa u ka Mɔwisi somi

¹⁰ Yera Mɔwisi u Yinni Gusunɔ wisa u nee, Yinni, gari gerubu bu ra n ka man se yellun di, baa ka te ye a ka man gari mo, domi nen yara bunu.

¹¹ Ma Yinni Gusunɔ u nun sɔwa u nee, wara tonun noo kua. Wara ra tonu ko soso. Wara ra yam waasie. Wara ra tonu ko woko. N n ne, Yinni Gusunɔ wi ro? ¹² N n men na, a doo te. Kon nun somi. Kon nun sɔsi ye kaa gere.

¹³ Adama Mɔwisi u nee, aawo, a goo gosio a gari.

¹⁴ Saa yera Yinni Gusunɔ u ka Mɔwisi maru kua. Ma u nee, n n Aroni Lefi u saa wunen mao? Na ye ma gari gerubu kun ka nun se. Win tii wee, u nun senna sisi. U n nun wa, win nukura koo dora. ¹⁵ A ka nun gari koowo, kpa a nun so ye u koo gere. Nena kon wunen noo ka win noo dendi, kpa n bee sɔsi ye i ko ko. ¹⁶ Wiya u koo tambu wunen gari tusia. U ko n saa nge wunen noo, kpa a n saa nen kasire win so. ¹⁷ Te, a deka ye suo ye kaa ka yireru ko, kpa a n ye neni wunen nomu.

Mɔwisi u gɔsira Egibiti

¹⁸ Yen biru Mɔwisi u doona min di. U gɔsira u da win dokiri Yetoron mi. Ye u tura mi, u nun sɔwa u nee, a de n da n nen dusibu wa me ba ka waa Egibiti.

Ma Yetoro u nun sɔwa u nee, a doo ka bori yendu.

¹⁹⁻²⁰ Ma Mɔwisi u win kurɔ ka win bibu sua u bu ketekunu yosia ba da Egibitin temo. U maa deka ye sua ye Gusunɔ u nun sɔwa u n neni mi. Domi

Yinni Gusunɔ u raa nùn sɔɔwa u nɛɛ, be ba raa kasu bu nùn go, be kpuro ba gu. Yen sɔ, u gɔsiro u da Egibitiɔ.

²¹ Yinni Gusunɔ u kpam Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, tɛ, a doo Egibiti mi, kpa a n yaaye yĩre ni na nun nɔmu bɛria, a ka nu ko Egibiti sunɔn wuswaaɔ. Adama kon win gɔru bɔbiasia. U n wuramɔ u tɔn be deri bu doona. ²² Kpa a nùn sɔ a nɛɛ, amɛniwa nɛ, Yinni Gusunɔ na gerua, Isirelin bweseru ta sãawa nge nɛn bii yeruma. ²³ Yen sɔ, u de nɛn bii wi, u doona u ka man sã. U n maa yina, kon win bii yeruma go.

²⁴ Swaa sɔɔ mi Mɔwisi u yɔra u kpuna, miya Yinni Gusunɔ u nùn sɛre, u kĩ u nùn go. ²⁵ Ma Sefora u kpee nɔɔ durorugiru sua u win bii bango kua, ma u win sen sarusu sua u ka Mɔwisin tiin tɔn dururu baba u nɛɛ, wee, na wunɛn woro yemgiru kua. ²⁶ Bango yen sɔna u gerua mɛ. Sanam mɛ sɔra Yinni Gusunɔ u Mɔwisi deri.

²⁷ N deema Yinni Gusunɔ u raa Aroni sɔɔwa u nɛɛ, a seewo a Mɔwisi sennɔ da gbaburɔ.

Aroni u seewa u da ma u ka Mɔwisi yinna guu ten mi, te Gusunɔ u tii gɔsia. Ma ba gabana ba bɔkasina nuku dobun sɔ. ²⁸ Yen biru Mɔwisi u Aroni saaria kpuro ye Yinni Gusunɔ u ka nùn gɔrima, ka yĩre ni u nùn sɔɔwa u ko. ²⁹ Ma Mɔwisi ka Aroni ba gurena ba da Egibitiɔ, ba Isireliban guro gurobu mɛnna. ³⁰ Ma Aroni u bu gari yi kpuro saaria yi Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa mi. Ma Mɔwisi u tɔn be yĩre ni kua. ³¹ Yera, ba naanɛ doke. Ba gia ma Yinni Gusunɔ u wa nge mɛ ba bu nɔni sɔɔmɔ. Tɛ u kĩ u bu faaba ko. Ma ba yiira ba nùn sãwa.

Mɔwisi ka Aroni ba da Egibiti sunɔn mi

5

¹ Yen biru Məwisi ka Aroni ba seewa ba da Egibiti sunən mi ba nεε, aməniwa Isireliban Yinni wi ba m̀ Wi u ra n wāa, u gerua. U nεε, a de win tambu bu da gbaburə bu sāaru ko.

² Ma Egibiti sunə u nεε, wara ba m̀ Wi u ra n wāa, n ka sere ǹn mem nəwa, n de bεε Isireliba i doona. Na ǹ ǹn yē. Na ǹ maa derimə i doona.

³ Yera ba nεε, bεε Heberuban Yinniwa u sun kure u ka sun gari kua. Yen s̄, a de su da gbaburə nge s̄ itan sanum saka su ka ǹn yākuru kua, kpa u ku raa sun bara bakaru kp̄ε su gbi, ǹ kun mε u de bu sun go tabu s̄.

⁴ Ma Egibiti sunə u bu s̄wa u nεε, wunε Məwisi ka Aroni, mban s̄na i tən be s̄mburu ȳrasia. I doo i bεεn s̄ma ko. ⁵ Wee, ye tən be, ba marura ba dabia tē tem mēni s̄, yera i k̄i i ben s̄mburu ȳrasia?

Ba Isireliba s̄mburu sosia

⁶ D̄ma teya Egibiti sunə u wigii be ba tən be kpare s̄ma ye s̄, ka Isireliban swaa gbiobu s̄wa u nεε, ⁷ i ku ra maa tən be taka nə wē nge yellu bu ka birikiba ko. I de ben tii bu da bu taka nə kasu.

⁸ Ka mε, i ku ben birikiban geeru kawa mε ba ra raa ko yellu. Domi yikura ta bu m̀. Yen s̄na ba weeweenu m̀ ba m̀, bu da bu ben Yinni yākuru kua. ⁹ I de tən ben s̄mburu tu s̄s̄ sosi, kpa ba n tu m̀. Sanam mε, ba ǹ koo maa weesu swaa daki.

¹⁰ Ma be ba tən be kpare s̄ma ye s̄ mi, ka Isireliban swaa gbiobu ba na ba bu s̄wa ba nεε, aməniwa Egibiti sunə u gerua. U nεε, u ǹ maa bεε taka nə w̄εm̄. ¹¹ N n mēn na, i doo i bεεn taka nə kasu mi i ko wa. Adama ka mε, sa ǹ gāanu kawamə bεεn s̄ma s̄.

¹² Ma tɔn be, ba yarina baama Egibitin tem sɔɔ, ba yakasu kasu bu ka taka nɔɔ ko. ¹³ Be ba bu kpare sɔma ye sɔɔ, ba bu baasi ba mɔ, i bɛɛn sɔma yibio tɔru baatere nge mɛ i ra raa ko, sanam mɛ ba bɛɛ taka nɔɔ wɛɛmɔ. ¹⁴ Ma ba Isireliban swaa gbio be Egibiti sunɔn tɔmba wuna soomɔ ba bu bikiamɔ, mban sɔna i n bɛɛn birikiban geeru yibie gɔa ka gisɔ nge mɛ i ra raa ko.

¹⁵ Sanam mɛ sɔɔra Isireliban swaa gbio be, ba da ba Egibiti sunɔ wuri koosimɔ ba mɔ, mba n kua, yinni, a ka sun yenin bweseru kuammɛ. ¹⁶ Ba ku ra maa sun taka nɔɔ wɛ. Kpa ba n mɔ su birikiba muro. Yen biru sà kun kue, kpa ba n sun soomɔ. N sere deema, wunɛn tɔmbun taarewa.

¹⁷ Ma Egibiti sunɔ u bu wisa u nɛɛ, yikurobu bɛɛ, i n garu kobu kɔ. Yen sɔna i gerumɔ, n de i da i Yinni Gusunɔ yɔkuru kua. ¹⁸ I doo tɛn tɛ ge i bɛɛn sɔmburu ko. Goo kun maa bɛɛ taka nɔɔ wɛɛmɔ. Adama birikiban gee tee tera i ko n muramɔ mi.

¹⁹ Isireliban swaa gbio be, ba wa ma ben wahala ya sosimɔwa domi ba nɛɛ, bu ku raa ben birikiban geeru kawe. Tɔru baatere ka ten sɔmbura. ²⁰ Ye tɔn be, ba yarima Egibiti sunɔn min di, ba Mɔwisi ka Aroni deema ba yɔ ba bu mara. ²¹ Yera ba bu sɔɔwa ba nɛɛ, Yinni Gusunɔ u bɛɛ waamɔ. U koo maa bɛɛ siri. Bɛɛya i sun tusiru kasua Egibiti sunɔ ka win tɔmbun mi. Wee, i takobi doke ben nɔmuɔ bu ka sun go.

²² Ma Mɔwisi u wura Yinni Gusunɔn mi, u nɛɛ, Yinni, mba n dera a tɔn be kɔsa kuammɛ. Mban sɔna a man gɔrima ben mi. ²³ Saa min di na da Egibiti sunɔn mi, na ka wunɛn yɔsiru nɔn gari sɔɔwa,

u wunen tǎmbu gǎba kuammɛwa, a ñ maa bu wǎre sere ka tɛ.

6

¹ Yinni Gusunǎ u Mǎwisi sǎɔwa u nɛɛ, tɛ kaa wa ye kon Egibiti sunǎ kua. Kon nùn tilasi ko u ka bu yǎsu bu doona. U koo mam bu girawa win tem di.

Gusunǎ u kpam ka Mǎwisi gari kua

² Ma Gusunǎ u kpam ka Mǎwisi gari kua u nɛɛ, nɛna Wi u ra n wǎa. ³ Na Aburhamu ka Isaki ka Yakǎbu kure na ka bu gari kua. Ba maa gia ma nɛna na sǎa Gusunǎ Dam kpurogii. Adama ba ñ tuba ma nɛn yĩsira Wi u ra n wǎa. ⁴ Na maa ka bu arukawani bǎkua ma kon bu Kananin tem wɛ mu ko begim mɛ sǎɔ ba sina nge sǎbu. ⁵ Na Isireliban weeweenu nua mi ba yoru dimǎ Egibitigibun mi, na maa nɛn arukawani ye yaaye. ⁶ Yen sǎ, a Isireliba sǎɔwǎ a nɛɛ, nɛna Wi u ra n wǎa, na kon maa bu wǎra saa wahala ye Egibitigiba bu koosiamǎn di. Kon bu yakia ben yorun di, kpa n nɛn dam sǎɔsi n Egibitigibu wahala doke, kpa n nɛn tǎmbu faaba ko. ⁷ Kon bu mwa bu ko nɛn tǎmbu, kpa n ko ben Yinni, kpa bu gia ma nɛna Wi u ra n wǎa, na maa sǎawa ben Yinni nɛ wi na bu yakiamǎ ben yoo sǎma ye Egibitigiba bu koosiamǎn di. ⁸ Na kon bu duusia tem mɛ sǎɔ, mɛ na Aburhamu ka Isaki ka Yakǎbu nǎɔ mwɛɛru kua na nɛɛ, kon bu wɛ ba n mǎ. Nɛ wi na ra n wǎa nɛna na gerua mɛ.

⁹ Yera Mǎwisi u da u Isireliba gari yi sǎɔwa. Adama ba ñ nùn swaa daki, domi ben yoo sǎm sɛsǎgii ni, nu kpɛa sere ba mwia kpanamǎ.

10 Ma Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, 11 a seewo a da a Egibiti sunɔ sɔ u be de Isireliba bu doona win tem di.

12 Ma Mɔwisi u Yinni Gusunɔ wisa u nɛɛ, wee Isireliba ba n̄ nɛn gari swaa daki. Amɔna Egibiti sunɔ u koo ka man swaa daki. Na n̄ daa nun sɔɔwa ma gari gerubu ra n̄ ka man sɛ?

13 Yen biru Yinni Gusunɔ u Mɔwisi ka Aroni wooda wɛ ye ba koo Isireliba ka Egibiti sunɔ sɔ kpa bu ka Isireliba yara Egibitin di.

Mɔwisi ka Aronin bwese kɛra Isireliba sɔɔ

14 Isirelin bii gbiikoo wi ba mɔ Rubɛni, win bibun yĩsa wee, Enaku ka Paalu ka Hɛsironi ka Kaami. Ben min diya Rubɛnin bwese kɛri marura.

15 Be ba maa sãa Simɛɔba, beya Yemuɛli ka Yamini ka Ohadi ka Yakini ka Sokaa ka Sɔɔlu win mero sãa Kananigii. Ben min diya Simɛɔn bwese kɛri marura.

16 Be ba maa sãa Lefin bibu, beya Gɛɛsɔni ka Kehati ka Mɛrari. Ben min diya Lefin bwese kɛri maa marura. Ben baaba Lefi wi, u kuawa wɔɔ wunaa weeru ita sari u sere gu. 17 Ma Gɛɛsɔni u seewa u bii tɔn durɔbu yiru mara. Beya Libini ka Simɛi. Ma ba marura ba kua Gɛɛsɔnin bwe-seru. 18 Be ba maa sãa Kehatiba, beya Amuramu ka Yisehari ka Heboroni ka Usieli. Ma ben baaba Kehati wi, u kua wɔɔ wunaa teeru ka wɔkura ita u sere kpuna u gu. 19 Be ba maa sãa Mɛrariba, beya Makili ka Musi. Beni kpurowa ba kua Lefin bwese kɛri.

20 Amuramu u win tiɔ Yokebedi sua kurɔ. Wiya u ka Aroni ka Mɔwisi mara. Amuramu wi, u kuawa wɔɔ wunaa weeru ita sari u sere kpuna u gu.

21 Be ba maa sãa Yiseharin bibu, beya Kore ka Nefegi ka Sikiri. 22 Be ba maa sãa Usielin bibu, beya Mikali ka Elisafani ka Sitiri.

23 Aroni u Eliseba, Abinadabun bii sua kurɔ. Kurɔ wi, u sãawa Nasonin sesu. Ma u ka Aroni bibu mara. Bera Nadabu ka Abihu ka Eleasaa ka Itamaa.

24 Be ba maa sãa Koren bibu, beya Asiri ka Elikana ka Abiasafu. Ben min diya Koren bwesera marura.

25 Ma Eleasaa, Aronin bii wi, u Putielin bii wɔndia turo sua kurɔ. U ka nùn bii tɔn durɔ mara. Bii win yĩsira Finesi. Be sa wa mi kpuro, beya ba sãa Lefin bwese kerin wirugibu.

26 Be sɔra Yinni Gusunɔ u Mɔwisi ka Aroni gɔsa bu ka Isireliba yara saa Egibitin di. U nee, bà n yariɔ bu de ba n swĩine bweseru ka bweseru ba n sɔka sãa swɛɛ swɛɛ. 27 Ma Mɔwisi wi ka Aroni wi, ba wura ba da ba Egibitin sina boko wi kana u de Isireliba bu yari win tem di.

Yinni Gusunɔ u win nɔɔ mwɛɛru sire

28 Sanam me Yinni Gusunɔ u ka Mɔwisi gari kua Egibitiɔ, 29 u nùn sɔɔwa u nee, nena Wi u ra n wãa. A Egibiti sunɔ sɔɔwɔ kpuro ye na nun sɔɔmɔ mini.

30 Ma Mɔwisi u Yinni Gusunɔ wisa u nee, wee, gari gerubu ra n ka man sã. Egibiti sunɔ u koo wura u man swaa daki?

7

1 Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nee, wee, na nun kua nen kɔsire Egibiti sunɔn sã. Wunen mɔɔ Aroni u ko n maa sãa wunen gari gero. 2 Wuna kaa nùn sã ye na nun sɔɔmɔ kpuro. Wiya u koo maa Egibiti sunɔ sã, kpa u de Isireliba bu doona win tem di. 3-4 Kon de Egibiti sunɔn gɔru gu bɔbia sere u ñ bɛɛ swaa dakimɔ, baa me kon yĩre nanumgii dabinu

ko win temə. Yen sō, na kon nùn nen dam sōsi n win tambu wahala doke, kpa n nen tambu Isireliba yara win tem di, ba n saka sāa swεε swεε nge tabu kowobu. ⁵ Sanam me na nen dam sōsi tem mi, ma na Isireliba yara min di, sanam meya Egibitigiba koo gia ma nena Yinni Gusunə.

⁶ Ma Məwisi ka Aroni ba kua mam mam nge me Yinni Gusunə u bu sōwa. ⁷ Sanam me ba ka Egibiti sunə gari yiba m̀, Məwisi u mowa wō wene, ma Aroni u mō wō wene ka ita.

Egibiti sunə u yina u Məwisi ka Aroni swaa daki

⁸ Yen biru Yinni Gusunə u Məwisi ka Aroni sōwa u neε, ⁹ Egibiti sunə u n beε sōwa u neε, i nùn yīreru kuo te ta sōsi ma nena na beε gərīma, saa ye sōra wunε Məwisi kaa Aroni sō u win dεka suo u ye kō sunə win wuswaaə. Ya koo gōsia waa.

¹⁰ Ma ba seewa ba da Egibiti sunən mi, ba kua ye Yinni Gusunə u bu sōwa. Aroni u win dεka ye kō sunə wi ka win bwāabun wuswaaə. Ma ya gōsia waa. ¹¹⁻¹² Yera Egibiti sunə u win bwisigibu ka win timgibu ka win sərōbu soka. Ben baawure u dobo dobo kua, u win dεka kō ma ya gōsia waa. Adama Aronigia ya begii mwεeki. ¹³ Ka me, Egibiti sunən gōru ga bōbia, u n maa Məwisi ka Aronin gere swaa daki, nge me Yinni Gusunə u raa gerua.

Wahala gbiikaa ye Gusunə u Egibitigibu doke, yem

¹⁴ Yinni Gusunə u kpaM Məwisi sōwa u neε, Egibiti sunən gōru ga bōbia. U yina tən be, bu doona. ¹⁵ Wee u koo da daarə buru buru yellu. A doo a ka nùn yinna daarun goorə kpa a n dεka ye neni, ye ya raa gōsia waa mi. ¹⁶ Kpa a nùn sō a neε, ne Gusunə Heberuban Yinniwa na nun gərīma win

mi. U de nen tambu bu da bu man sā gbaburō. Na wa ma sere ka tē u n̄ gari yi swaa sue. ¹⁷ Yèn s̄ u n̄εε, u n̄ man yē, yen s̄na na n̄εε, ameniwa u koo ka man gia, n̄ε wi na ra n̄ wāa. A daa ten nim soowo ka d̄ka ye a n̄eni mi, kpa n̄ nim m̄ε ḡsia ȳm. ¹⁸ Sw̄εε yi yi wāa daa te s̄ō, kpa yi gbi, kpa daa ten nim mu sankira sere Egibitigibu bu kpana bu mu n̄.

¹⁹ Yera Yinni Gusunō u M̄wisi s̄ōwa u n̄εε, a Aroni s̄ōwō u win d̄ka suo u ye t̄i Egibitin nim kpuron w̄llō m̄ε mu wāa daanō ka yerusō ka sere kotosō ka wekenō. Mi nim mu wāa kpuro gesi mu koo ḡsiawa ȳm, kpa ȳm mu n̄ wāa Egibitin tem kpuro s̄ō.

²⁰ Ma M̄wisi ka Aroni ba kua nge m̄ε Yinni Gusunō u bu s̄ōwa. Aroni u win d̄ka ye sua, ma u daa ten nim so Egibiti sunō ka win bwāabun wuswaaō. Ma mu ḡsia ȳm. ²¹ Sw̄εε yi yi wāa daa te s̄ō, yi gu. Ma daa ten nim mu sankira. Egibitigiba kpana bu mu n̄. Ma nim m̄ε mu wāa tem m̄ε kpuro s̄ō mu kua ȳm.

²² Adama Egibitin s̄robu ba maa kua m̄ε ka ben dobo dobo. Ye Egibiti sunō u wa m̄ε, ma win ḡru ga b̄bia, u n̄ M̄wisi ka Aronin gari swaa daki nge m̄ε Yinni Gusunō u raa gerua. ²³ Egibiti sunō u ḡsira win ȳnuō. Gari yi, yi n̄ mam n̄n nande. ²⁴ Ma Egibitigibu kpuro ba tem gba gba daa ten goorō bu ka nim wa bu n̄, domi ba n̄ kp̄ bu daa ten nim n̄.

²⁵ Ma daa ten nim m̄ε, mu ḡsire ȳm n̄ ka kua s̄ō n̄ōba yiru saa d̄ma t̄en di Yinni Gusunō u dera ba mu so.

Wahala yiruse, surenu

26 Yen biru Yinni Gusunə u kpam Məwisi səwə u nεε, a doo Egibiti sunən mi, a nùn sɔ a nεε, nε Yinni Gusunə na nεε, u de nən təmbu bu da bu man sã. 27 U n maa yina u bu kara bu doona, kon de surenu yibu nu wahala doke win tem sɔə kpuro. 28 Surenu koo marura daa baka ten di, kpa nu gasirima sere win yenuə ka win dii səwə ka win kpину wəllə n ka da win bwāabu ka win təmbun diaə. Nu koo mam du sere doo koo yenə ka sonə. 29 Sure ni, nu ko nu n kabirimə kpa nu win tii ka win təmbu ka win bwāabu makiri.

8

1 Ma Yinni Gusunə u Məwisi səwə u nεε, a Aroni sɔ u doo u win nəmu demia u deka ye tii daanu ka yerusun wəllə kpa surenu nu gasirima nu na nu n wāa Egibitin tem sɔə.

2 Yera Aroni u win nəma demia Egibitin daanu gia, ma surenu nu gasirima nu Egibitin tem wukiri.

3 Adama Egibiti sunən sɔro be, ba maa kua mε, ka ben dobo dobo. Ba dera surenu nu gasirima Egibitin temə. 4 Ma Egibiti sunə u Məwisi ka Aroni soka u nεε, i Yinni Gusunə kanə u sure ni doonasia nε ka nən təmbun min di, kpa n de tən be, bu doona bu nùn yākuru kua.

5 Sanam meya Məwisi u Egibiti sunə səwə u nεε, na wunen gere mara, a man sɔ saa yerà dim dim kon Yinni Gusunə kana wunε ka wunen təmbu ka wunen bwāabun sɔ, u ka de sure ni, nu tonda bεε ka bεen yenusun di, kpa nu kun maa tie ma n kun mə daa bakaru sɔə.

6 U wisa u nεε, sia.

Ma Məwisi u nεε, n koo koorə mε, kpa a gia ma goo sari wi u sã nge Gusunə bεsen Yinni. 7 Sure ni,

nu koo ka nun tonda nu geera wunen bwãabu ka wunen tambu ka been yenusun di. Daa bakaru tona sɔɔra nu ko nu n tie.

⁸ Yen biru Mɔwisi ka Aroni ba yara Egibiti sunɔn min di. Ma Mɔwisi u Yinni Gusunɔ nɔɔgiru sue u sure ni gira ni u Egibiti sunɔ wisi mi. ⁹ Ma Yinni Gusunɔ u kua nge me Mɔwisi u bikia. Yera sure ni, nu gbisuka diaɔ ka yenu yaariɔ ka gbeaɔ. ¹⁰ Ba nu gura ba menna menna. Ma nin nubura yiba tem me sɔɔ.

¹¹ Ye Egibiti sunɔ u wa ma wahala ya dwiia yera u kpam win gɔru bɔbiasia. U n maa Mɔwisi ka Aroni swaa daki, nge me Yinni Gusunɔ u raa gerua.

Wahala itase, gaanikunu

¹² Yen biru Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u neɛ, u Aroni sɔɔwɔ u win deka suo u tem so, kpa tua yu gɔsia gaanikunu Egibitin tem kpuro sɔɔ.

¹³ Ma ba kua nge me. Tua kpuro ya gɔsia gaanikunu tem me kpuro sɔɔ. Gaanikuu ni, nu dua tambu ka yaa sabenu sɔɔ. ¹⁴ Ma sɔrobu ba dobo dobo kua bu ka maa gaanikunu ko. Adama ba kpana. Gaanikuu ni, nu wãawa baama. ¹⁵ Yera sɔro be, ba Egibiti sunɔ sɔɔwa ba neɛ, Gusunɔn tiin dama mini.

Adama ka me, Egibiti sunɔn gɔru ga bɔɔbu. U n Mɔwisi ka Aronin gari swaa daki nge me Yinni Gusunɔ u raa gerua.

Wahala nnese, ghabu swɛɛ

¹⁶ Yen biru Yinni Gusunɔ u maa Mɔwisi sɔɔwa u neɛ, a seewo buru buru yellu a da a ka Egibiti sunɔ yinna sanam me u dɔɔ daarɔ, kpa a nùn sɔ a neɛ, ameniwa ne Yinni Gusunɔ na gerua. U de nen tambu bu da bu man sã. ¹⁷ U n maa yina nen tambu

bu doona kon nùn gbabu swɛɛ surema yi yi koo wi ka win bwãabu ka win tumbu kuni. Egibitigibun yenusu kpurowa su ko n gbabu swɛɛ yiba kpa yi tem wukiri. ¹⁸ Adama dɔma te, na ñ derimɔ gbabu swɛɛ yi da Goseniɔ mi nen tamba wãa, kpa u gia ma ne, Yinni Gusunɔ na wãa tem me sɔɔ. ¹⁹ Kon nen tumbu ka win tumbu wunana. Siawa yĩre te, ta koo sɔɔsira.

²⁰ Yinni Gusunɔ u kua nge me. Gbabu swɛɛ wuuru ta Egibiti sunɔ ka win bwãabun yenusu wɔri. Ma Egibitin tem kpuro mu sankira gbabu swɛɛ yin saabu. ²¹ Yera Egibiti sunɔ u Mɔwisi ka Aroni sokusia u neɛ, i doo i beɛn Yinni yãku te kua tem me sɔɔ, i ku yari.

²² Adama Mɔwisi u wisa u neɛ, n ñ koorɔ me domi beɛn yãkunu ko n sãa taare Egibitigibun nɔni sɔɔ. Sà n maa yãku taareginu kua ben nɔni biru, ba ñ koo sun kpenu kasuku? ²³ Yen sɔ, sa ko dawa gbaburɔ mi n toma nge sɔɔ itan sanum saka su ka Gusunɔ beɛn Yinni yãkuru kua, nge me u sun sɔɔwa su ko.

²⁴ Egibiti sunɔ u neɛ, kon de i da i Gusunɔ beɛn Yinni yãkuru kua gbaburɔ, adama i ku tonda. Yen sɔ, i kanaru koowo nen sɔ.

²⁵ Ma Mɔwisi u nùn wisa u neɛ, wee, na doonɔ wunen min di, n ka Yinni Gusunɔ kana wunen sɔ. Sia gbabu swɛɛ yi, yi koo doona wune ka wunen bwãabu ka wunen tumbun min di. Adama a ku maa sun yaakoru ko a yina su da su Gusunɔ beɛn Yinni yãkuru kua.

²⁶ Yera Mɔwisi u yara Egibiti sunɔn min di, u da u Yinni Gusunɔ suuru kana. ²⁷ Ma Yinni Gusunɔ u kua nge me Mɔwisi u nùn bikia. Gbabu swɛɛ yi, yi

tonda Egibiti sunə ka win bwãabu ka win tɔmbun min di. Yi ñ maa tie mi, baa tia. ²⁸ Adama ka mε kpuro, Egibiti sunən gõru ga bɔbia kparam maa, ma u yina tən be, bu doona.

Wahala nɔɔbuse, yaa sabenun gɔɔ

9

¹ Yen biru kparam Yinni Gusunə u Məwisi sɔɔwa u nεε, a doo Egibiti sunən mi kpa a nùn sã a nεε, ameniwa nε Heberuban Yinni Wi u ra n wãa na gerua. Na nεε, u de nɛn tɔmbu bu doona bu man sã.

² Adama ù kun bu yõsu, ma u yen yina yinaminu mɔ kparam, ³ wee, kon nɛn nɔm damguu doke win dumi ka ketekunu ka yooyoosu ka ketɛba ka yãanu sɔɔ, win yaa sabenu kpuro gesi ni ba kparamə gberə. Adumgbeku baka ya koo nu wəri. ⁴ Saa ye sɔɔ, kon Isireliban sabenu ka Egibitiginu wunana. Ye ya sãa Isireliban sabenu, yen gaa kun gbimə.

⁵ Ma Yinni Gusunə u tõru yi u nεε, ù kun bu yõsu, siawa kon yabu ye ko tem mε sɔɔ.

⁶ Yen sisiru Yinni Gusunə u kua mε. Egibitigibun sabenu gbisuka kpuro, adama Isireliban sabenu sɔɔ, baa teeru ta ñ gu. ⁷ Egibiti sunə u ye ya kooran labaari bikia. U nua ma Isireliban sabenu sɔɔ baa teeru ta ñ gu. Ka mε, win gõru ga kparam bɔbia, u ñ wure tən be, bu doona.

Wahala nɔɔba tiase, bwisinu

⁸ Yinni Gusunə u kparam Məwisi ka Aroni sɔɔwa u nεε, i torom sɔko doowə i n neni, kpa Məwisi u mε yẽka wəllə Egibiti sunən wuswaaə. ⁹ Torom mε, mu koo gɔsia nge tua, kpa mu Egibitin tem kpuro

wukiri. Mu koo bwisinu wisi tumbu ka sabenu sɔɔ, kpa nu booboosu ko.

¹⁰ Yera ba torom me saka ba da Egibiti sunɔn wuswaaɔ. Ma Mɔwisi u torom me yɛkana wɔlla, ma mu kua bwisinu tumbu ka sabenun wasi sɔɔ. ¹¹ Saa ye sɔɔ, sɔroba kpana bu yarima Mɔwisin wuswaaɔ bwisi nin sɔ. Domi nu ben tii wisiwa nge Egibitigii be ba tie. ¹² Egibiti sunɔ u n Mɔwisi ka Aronin gari swaa daki. Yinni Gusunɔ u dera win gɔru ga bɔbia ga sosi nge me u raa Mɔwisi sɔɔwa.

Wahala nɔɔba yiruse, guru kpenu

¹³ Yera Yinni Gusunɔ u kɔam Mɔwisi sɔɔwa u neɛ, a seewo buru buru yellu a da Egibiti sunɔn mi, kpa a nɔn sɔ a neɛ, ameniwa ne Gusunɔ Heberuban Yinni ne wi na ra n waa na gerua. U de nen tumbu bu doona bu man sɔ. ¹⁴ Domi tɛ, n n mɔ win bwabu ka win tumbu tɔna kon wahala doke ye ya koo nen dam bakam sɔɔsi. Ka win tiiwa kpa u gia ma goo sari nge ne handunia sɔɔ. ¹⁵ Na n daa nen nɔm damguu demia na wi ka win tumbu bara kɔsuru kpɛɛ, u n ko n daa maa waa handuniaɔ. ¹⁶ Adama na dera u waa u ka nen dam wan sɔ, kpa nen yisuru tu ka nɔɔra handunia kpuro sɔɔ. ¹⁷ Wee u ka nen tumbu seewa sere ka tɛ. U n dere bu doona. ¹⁸ Yen sɔ, sia amadaare kon de guru kpenu nu neera ka dam nɔn bweseru nu n koore Egibitin temɔ saa yen toren di sere n ka gisɔ girari. ¹⁹ N n men na, a de bu win yaa sabenu kuku yeru kua, ka yabu ye u mɔ kpuro gberɔ. Domi guru kpee ni, nu koo tumbu kpuro so gbeaɔ ka yaa sabenu kpuro ni nu n kuku yeru wa, kpa sabe ni, ka tɔn be, bu kam ko.

²⁰ Yera Egibiti sunən bwāabu gabu be ba Yinni Gusunən gari nasie, ba dera ben yobu ba ka ben sabenu wəma yenuə fuuku fuuku. ²¹ Be ba kun maa Yinni Gusunən gari gara, ba ben yobu ka yaa sabenu deri gbeaə.

²² Ma Yinni Gusunə u Məwisi sōwa u nεε, a wunen nəma suo wəllə kpa guru kpenu nu yēkama Egibitin tem kpuro səə, təmbu ka sabenu ka ye ya kpia gbeaə kpuron wəllə.

²³ Yera Məwisi u win dεka sua u tīi wəllə, ma Yinni Gusunə u dera guru kpenu nεmə. Guru maakinu mə nu girarimə sere temə. ²⁴ Gura yen bwesera kun nεere Egibitin tem səə saa yen toren di. ²⁵ Ma guru kpee ni, nu baayere kpuro so nu go ye ya wāa gbeaə Egibitin tem səə, saa təmbu sere ka sabenu ka ye ya kpia kpuro. Ma dānu kpuro nu besikira. ²⁶ Gosenin bera mi Isireliba ba wāa tənawa guru kpee ni, nu n̄ na. ²⁷ Yera Egibiti sunə u Məwisi ka Aroni sokusia u nεε, na wa ma nena na tora. Gusunə wi u ra n wāa u gem mə. Nε ka nən təmbu sa taare kua. ²⁸ A Yinni Gusunə kanə domi guru gbāsuku ni, ka guru kpee ni, nu den tura. Kon de i doona, na n̄ maa bεε nenumə.

²⁹ Ma Məwisi u n̄n wisa u nεε, n̄ n yara wuun di kon nən nəma sua wəllə n Yinni Gusunə kana, kpa guru gbāsukunu ka guru kpenu nu mari a ka gia ma wiya handunia mə. ³⁰ Adama na yē ma wunε ka wunen bwāabu i n̄ Yinni Gusunə nasiam kpa.

³¹ Saa ye gura ye, ya na, wēsu ka əəsu kam kua yèn sō əəsu ya nəə kusia, wēsu maa wēsu sāa. ³² Adama alikama ya n̄ kam kue yèn sō ya n̄ sanam mε kpā.

³³ Yen biru Məwisi u yara Egibiti sunən min di u da wuun biruə. Ma u win nəma sua wəllə u Yinni

Gusunɔ kana, ma guru gbāsukunu ka guru kpee ni, nu mari. Gura kun maa nɛmɔ.

³⁴ Ye Egibiti sunɔ u wa mɛ, u win toraru sosi. Wi ka win bwāaba ben gōrusu bɔbiasia. ³⁵ U ñ wure Isireliba bu doona nge mɛ Yinni Gusunɔ u raa gerua saa Mɔwisi nɔn di.

Wahala nɔɔba itase, twee

10

¹⁻² Yinni Gusunɔ u kpam Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, na dera Egibiti sunɔ ka win bwāabun gōrusu bɔbia, kpa n ka nɛn yīre ni sɔɔsi ben suunu sɔɔ. Kpa wunɛn tii a ka wunɛn bibu ka wunɛn debuminu sɔ nge mɛ na ka Egibitigibu yaakoru kua, ka yīre ni na sɔɔsi ben suunu sɔɔ kpa i n ka yē ma nɛna Gusunɔ wi u ra n wāa. N n mɛn na, a doo Egibiti sunɔn mi.

³ Mɔwisi ka Aroni ba da sunɔ win mi, ba nɛɛ, ameniwa bɛɛ Heberuban Gusunɔ wi u ra n wāa u gerua. U nɛɛ, sere domma kaa n yinɛ a tii kawa win wuswaaɔ. A de win tɔmbu bu doona bu nùn sã. ⁴ Å n maa yina a bu kara, wee, sia u koo de twee yi na wunɛn tem kpuro sɔɔ. ⁵ Yi koo teria yi tem wukiri. Baa tem bau ba ñ wasi. Yi koo dĩa ni nu tie di ni guru kpenu kun sankaa, kpa yi bɛɛn gbean dāa wurusu kpuro di. ⁶ Yi koo wunɛ ka wunɛn bwāabu ka Egibitigibu kpuron dia duuri yi yibu. Wunɛn baababa ka wunɛn sikadoba ba ñ yen bweseru waare saa mìn di ba wāa handunia sɔɔ sere ka gisɔ.

Ma Mɔwisi u seewa u yara Egibiti sunɔn min di. ⁷ Yera Egibiti sunɔn bwāaba nùn bikia ba nɛɛ, sere domma durɔ wini u ko n sun wahala mɔ. A de tɔn

be, bu doona bu da bu Gusunɔ ben Yinni sã. A ñ wa ma beɛɛn tem mu kam kobu dɔɔ?

⁸ Ma ba dera Mɔwisi ka Aroni ba wurama Egibiti sunɔn mi. Ye ba tura mi, yera u bu sɔɔwa u nɛɛ, i doo i Gusunɔ beɛɛn Yinni sã, adama beɛ sɔɔ berà ba koo da.

⁹ Mɔwisi u wisa u nɛɛ, beɛɛ kpurowa, bibu ka bukurobu ka beɛɛn yaa sabenu. Sanna sa ko da. Domi tɔɔ bakara sa ko Yinni Gusunɔ kua.

¹⁰ Ma Egibiti sunɔ u bu yaakorɔ kua u nɛɛ, Yinni Gusunɔ u ka beɛ da baani, nà n dera i da ka beɛn kurɔbu ka bibu. Domi gãa kɔsuna i bwisikumɔ.

¹¹ Adama beɛ tɔn durɔbu tɔnawa i ko da. Domi mɛya i bikia.

Yera u dera ba bu gira win min di.

¹² Ma Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, a wunɛn dɛka suo a tii Egibitin tem sɔɔ kpa twee yi na yi tem mɛ wukiri, yi kpuro di ye ya kpia mi, ye guru kpenu nu deri.

¹³ Yera Mɔwisi u win dɛka ye sua u tii mi. Ma Yinni Gusunɔ u dera woo gaga seema saa sɔɔ yari yerun di tem mɛ sɔɔ. Woo ge, ga kuawa saa sɔɔ sɔɔn di sere ka wɔkuru kpuro. Sisi bururu ba deema twee wee yam kpuro yi woo ge, ga ka na. ¹⁴ Twee yi, yi na wuunu ka wuunu yi pusa Egibitin tem baama. Yi dabia yi sara yi ba raa waare. Mɛya ba ñ maa yin bweseru wasi. ¹⁵ Tem kpuro mu tira twee yin saabu. Ma yi yakasu ka dãa binu kpuro di, ni guru kpenu kun daa sankã. Wuru gaga kun maa tie Egibitin tem sɔɔ dãaɔ ka dãa kikisɔ.

¹⁶ Yera Egibiti sunɔ u Mɔwisi ka Aroni sokusia fuuku u nɛɛ, na Gusunɔ beɛɛn Yinni tora, mɛya, na maa beɛɛn tii tora. ¹⁷ Tẽ, i man suuru kuo nɔn tee

teni kpa i Gusunɔ bɛɛn Yinni kana u man wahala gɔɔgia yeni wunari.

¹⁸ Ma Mɔwisi u yara min di u da u Yinni Gusunɔ suuru kana. ¹⁹ Yera Yinni Gusunɔ u dera woo damguu ga seema saa sɔɔ duu yerun di ga ka twee yi doona ga gure nim wɔku sɔɔ ge ba mɔ Naa yari. Baa yin tia kun tiare tem mɛ kpuro sɔɔ. ²⁰ Adama Yinni Gusunɔ u kparam dera Egibiti sunɔn gɔru ga bɔbia, u n wure Isireliba bu doona.

Wahala nɔɔba nnese, yam wɔkuru

²¹ Yen biru Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, a wunɛn dɛka tɔiyɔ wɔllɔ kpa yam wɔku sinumgiru tu Egibitin tem wukiri, sere bu tu baba.

²² Yera Mɔwisi u win dɛka ye tɔi wɔllɔ ma yam wɔkura kua Egibitin tem kpuro sɔɔ sɔɔ ita. ²³ Egibitigiba kun waanamɔ, goo kun seere win yenun di sere sɔɔ ita ye. Adama mi Isireliba ba wɔa kpuro, yam bururam mu wɔawa. ²⁴ Egibiti sunɔ u Mɔwisi sokusia u nɛɛ, i doo i Yinni Gusunɔ sɔ ka bɛɛn kurɔbu ka bibu sannu. Adama i ku ka bɛɛn yaa sabenu da.

²⁵ Mɔwisi u wisa u nɛɛ, n n mɛn na, a sun yaa sabenu wɛɛyɔ domi n n koo koo sa kun nu mɔ su ka Gusunɔ bɛɛn Yinni yɔku dɔɔ mwaaruginu ka yɔkunu ganu kua. ²⁶ Yen sɔ, sa ko ka bɛɛn yaa sabenu dawa, baa samu sa n derimɔ. Domi miya sa ko gɔsi ye sa ko ka nɔn sɔ. Sa n maa gina yen geeru yɛ ka yen ye sa ko gɔsi sere sɔ n tura mi.

²⁷ Adama Yinni Gusunɔ u dera Egibiti sunɔn gɔru ga bɔbia, u n wure bu doona. ²⁸ Ma sunɔ wi, u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, a gɛsiro nɛn bɔkun di. A ku ra maa na nɛn wuswaaɔ, domi dɔma te na maa nun wa, a guwa.

29 Mɔwisi u nɛɛ, too, ya wã, a ñ maa man wasi.

Mɔwisi u wahala wɔkurusen gari mɔ

11

¹ N deema Yinni Gusunɔ u raa Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, n tie wahala tia ye kon Egibitigibu ka ben sunɔ doke. Yera ya koo de u bɛɛ yɔsu. U koo mam bɛɛ girawa minin di ka dam. ² A tɔn durɔ ka tɔn kurɔ baawure sɔɔwɔ u bura yãa wuraginu ka sii geesuginu kana win beruse Egibitigiin mi.

³ N deema Yinni Gusunɔ u dera Egibitigibu ba ka Isireliba nɔnu geu mɛɛra. Mɔwisi u maa sãa tɔn boko sunɔn bwãabu ka Egibitigii be ba tien nɔni sɔɔ.

⁴ Mɔwisi u sere doona Egibiti sunɔn min di, u nùn sɔɔwa u nɛɛ, ameniwa Yinni Gusunɔ u gerua. Wɔkurun bɔnun sakawa u koo Egibitin tem bukiana. ⁵ Bii yerumaba kpuro ba koo gbi, saa wunen bii yeruman di, wi u koo wunen sina gɔna tubi di sere ka yoo tɔn kurɔn bii tɔn durɔ gbiikoowɔ. Yaa sabenun bii gbiikii dwanu nu koo maa gbi. ⁶ Wuri beke yi ko n wãa Egibitin tem kpuro sɔɔ dɔma te, yìn bweseru yi ñ koore. Mɛya yi ñ koo maa wure yi ko. ⁷ Adama bɛɛ Isireliban mi, baa bɔɔ ga ñ sun worimɔ sere ka bɛɛn yaa sabenɔ, kpa i n ka yɛ ma Yinni Gusunɔ u sun wunane ka bɛɛ Egibitigibu. ⁸ Ma Mɔwisi u kpam nɛɛ, wunen bwãabu kpuro ba koo na bu kpuna nen wuswaaɔ bu man sɔ bu nɛɛ, n yario ka nen tɔmbu kpuro be ba man swi. Yen biru na kon den yari n doona.

Ye u gari yi gerua u kpa, ma u yara Egibiti sunɔn min di ka mɔru baka.

⁹Yinni Gusunə u raa nən sɔwə u nɛɛ, Egibiti sunə kun wunɛn gari swaa dakimə. Yera ya koo de n maa sɔm maamaakiginu ganu ko Egibitin temə.

¹⁰Məwisi ka Aroni ba sɔm maamaakigii ni kpuro kua Egibiti sunən wuswaaɔ adama Yinni Gusunə dera win gɔru ga bəbia ma u n wure Isireliba bu doona win tem di.

Gəɔ sararibun tɔɔ bakaru

12

¹Məwisi ka Aroni bu sere yari Egibitin di Yinni Gusunə u bu sɔwə u nɛɛ, ²suru winiwa u koo ko bɛɛn suru gbiikoo wɔɔ sɔɔ. ³I Isireliba kpuro sɔwə i nɛɛ, suru winin sɔɔ wəkuru, ben yenu yɛro baawure u yāa kinɛ kpendu gɔsi win yɛnun sɔ. ⁴Yenu yɛro win tamba kun dabiru tura bu ka yāa giriru tem, wi ka win beruse bu yāaru gɔsio te begiba koo kpī bu tem bu kpe. ⁵I ko kpī i yāaru n kun mɛ boo gɔsi, adama i de ya n sāa kinɛru te ta wɔɔ tia mɔ, kpa ta kun alebu mɔ. ⁶I ko nu berewa sere suru win sɔɔ wəkura nɛɛ, kpa bɛɛ Isireliba kpuro i nu go dɔma ten yoka kpaa. ⁷I ko nin yem sua i tɛniwa dinu mi i ko nin yaa tem kənnəsun beri berika ka sin wəllə. ⁸Wəku tera ba koo yaa ye wɔ kpa bu ye di ka pɛɛ ye ba n seeyatia doke ka kpee wuru si su sosu sannu. ⁹I ku yen gɔma tem, n kun mɛ ye ba yikua. I ye wɔwɔ girum girum ka yen wiru ka taanu ka bəsə yānu. ¹⁰Yā n maa tiara i ko ye wisiwa dɔɔ sɔɔ. I ku de yen gaa yu yam sāra. ¹¹Wee mɛ i ko i n sāa i ka ye di. I n sɔru sāa i ka swaa wəri, i n gɔbaburun yānu doke, i n bokunu neni, kpa i di ka wasi kasanu, domi ya sāawa tɔɔ bakaru te i ko man diiya Gəɔ sararibun sɔ.

12 Wōku tera kon Egibitin tem bukiana kpa n bii tən durō gbiikoo baawure go, tambun bibu ka yaa sabenun binu. Meya kon ka sōsi ma Egibitigibun būnu nu n̄ dam mō. Ne, Yinni Gusunōwa kon ye ko.

13 Yem meya mu koo ko yīreru te ta yenusu sōsimō mi i wāa. Nà n yem me wa, kon bεε sarariwa. Kēsi te, ta n̄ bεε babamō te kon ka Egibitigibu wahala ko.

14 I ko i n da tōo te yaayewa wōo ka wōo, kpa i man tōo bakaru diiya. Bεεn bibun bweseru ba ko n da maa tu yaayewa sere ka baadommao.

Pεε ye ba n̄ seeyatia doken tōo bakaru

15 Yinni Gusunō u maa neε, i ko kowa sōo nōoba yiru i ku pεε di ye ba seeya. Tōo gbiikiru i ko pεε seeyatia yara bεεn yenusun di. Domi bεεn goo ù n gāanu di ni nu seeyatia mō sōo nōoba yiru ye, yu sere yibu, ba koo yēro gowa. 16 Tōo gbiikiru ka tōru nōoba yiruse, i ko mennawa i man sā. I ku ra sōmburu garu ko tōnu yiru ye sōo, ma n kun mō bεεn dīa n̄ i ko din kobu.

17 I ko n da pεε ye ba n̄ seeyatia doken tōo bakaru di, domi tōo te sōora na bεεn bweseru kpuro yara Egibitin tem di. Yen sō, bεεn bibun bweseru ba ko n da tōo bakaru diwa tōo te sōo, sere ka baadommao.

18 Suru gbiikoon sōo wākura nnesen yokan di, pεε ye ba n̄ seeyatia dokewa i ko i n dimō sere ka win sōo yenda tiasen yokaō. 19 Sōo nōoba yiru yen baa sōo, bu ku raa pεε seeyatia wa bεεn yenusō. Domi wi u gāanu di ni ba seeyatia doke, ba koo yēro gowa, baa ù n sōon na. 20 N n men na, bεεn yenusu kpuro sōo, i ku ra gāanu di ni ba seeyatia doke.

Gōo sararibun torubu

21 Yen biru Mōwisi u Isireliban guro gurobu sokusia u nεε, i yāa kinε kpennu gōsio nge mε bεen yenusu nε, kpa i nu go gōō u ka bεε sarari. 22 Kpa bεen baawure u dāa kiku ge ba mō isōpu sua u wasi yāa yem sōō mε mu ko n wāa gbēērō, kpa u tēni win dii kōnnōn beri berikaō ka gen wōllō. Bεen goo u ku raa yari dirun di ma n kun mō yam sāra mam mam. 23 Sanam mε Yinni Gusunō u koo tem mε bukiana u ka Egibitigibu go, u koo yem mε wa bεen dii kōnnōsun beri berikaō ka sin wōllō, kpa u bεen dia sarari. U n̄ wuramō gōōn gōrado u du u bεε go. 24 Bεε ka bεen bibun bweseru, mεya i ko i n da tōō baka te di sere ka baadommaō. 25 Sanam mε i tem mε dua, mε Yinni Gusunō u koo bεε wē nge mε u nōō mwεeru kua, i de tōō baka te, tu ko bεen wororu. 26 Bεen bibu bā n bεε woro ten tubusianu bikia, 27 i ko bu wisi i nεε, Gōō sararibun yākura te sa ka Yinni Gusunō sāmō, domi u bεε Isireliban dia sarari, u n̄ sun go sanam mε u Egibitigibu goomō.

Yen biru Isireliba ba yiira ba Gusunō sāwa. 28 Ma ba da ba kua dee dee ye Yinni Gusunō u Mōwisi ka Aroni sōōwa.

Bii gbiikobun gōō

29 Ye n kua wōkurun bōnu, Yinni Gusunō u bii gbiikobu kpuro go Egibitin temō, saa Egibiti sunōn tiin bii gbiikoon di wi u koo win sina gōna tubi di, sere ka be ba wāa pirisām sōōn bii gbiikobu, n ka da yaa sabenun bii gbiikinō. 30 Egibiti sunō ka win bwāabu ka tōn be ba tie Egibiti ye sōō kpuro, ba seewa wōkuru ba wuri beke kua domi yenu gagu sari gēn mi tōn tia tia kun gu. 31 Wōku tee te sōō, Egibiti sunō u Mōwisi ka Aroni soka, u nεε, i seewo i doona nēn tōmbun min di, bεε ka bεen tōmbu

Isireliba. I doo i Yinni Gusunə sã nge mε i gerua. ³²I ka bεen yãanu ka bεen ketεba doo nge mε i gerua, kpa i maa man domaru kana bεen Yinnin mi.

³³Ma Egibitigiba Isireliba baasi bu ka yari ben tem di fuuku, ba nεε, domi sa ko gbi su kpe. ³⁴Ma Isireli be, ba ben pεε kp̄ii te ta ñ seeyatia mə sua gbεa sɔɔ ba tu beka wukiri ba sɔɔwa.

³⁵N deema Isireliba ba raa kua nge mε Məwisi u gerua, ba Egibitigibu bura yã ni ba kua ka wura ka sii geesu kana, ka maa beka. ³⁶Yinni Gusunə u maa dera tən be, ba k̄i geeru wa Egibitigii ben mi. Ma ba bu wε ye ba bikia kpuro. Nge mεya ba ka Egibitigibun yãnu wa ba gura.

Isireliba ba yara Egibitin di

³⁷Isireliba ba swaa wəri ka naasu saa Ramusεsin di ba dɔɔ Sukɔtuə. Ben geera sãa nərɔbun suba natan saka (600.000), tən kurɔbu ka bibu ka durɔ təkɔnu baasi. ³⁸Ma ba ka ben yaa sabenu da dabi dabinu, ketεba ka yãanu ka bonu. Tən tuko dabira maa bu sw̄i. ³⁹Ba pεε kua ka pεε kp̄ii te ba ñ seeyatia doke, domi ba bu girawa Egibitin di ba yara ka sendaru. Ba ñ maa fεε wa bu d̄ia kusenu sua.

⁴⁰⁻⁴¹Gusunən tɔmbu Isireliba ba kuawa Egibitiɔ wɔɔ nεeru ka tɛna (430). Dɔma te wɔɔ nεeru ka tɛna ye, ya yiba, yera be kpuro ba yara Egibitin di. ⁴²Wɔku te sɔɔ, Yinni Gusunə u Isireliba kɔsu ba ka yara Egibitin di. Yen sɔna wɔɔ ka wɔɔ Isireliba ba ko n da dom se wɔku te. Kpa bu Yinni Gusunə tɔɔ bakaru diiya, be ka ben bibun bweseru sere ka baadommaɔ.

Gɔɔ sararibun tɔɔ bakarun yaa dibun wooda

43 Yinni Gusunə u Məwisi ka Aroni sɔwə u nεε, wooda ye na bεε wεεmə Gə sararibun tɔɔ bakarun sɔ wee.

Sɔɔ goo u ku raə ten yaa dibu di.

44 Adama yoo tən tuko be i dwa ka gobi, ma i bu bango kua, ba koo kpī bu di.

45 Sɔɔ wi u sarə, n̄ kun mε tən tuko goo wi u sɔmburu m̄ bεen mi, u ka gobi wa, be yiru yen goo kun yaa dii bi dimə.

46 Dirəwa i ko tɔɔ baka ten yaa dibu di. I ku ra ka yen yaa yari tɔwə.

Baa yen yaa kuku teeru i ku ra kərə.

47 Isireliba kpurowa ba koo tɔɔ baka te di.

48 Sɔɔ goo ù n tem yarima u wāa bεen mi, ù n kī u tɔɔ baka ten yaa dibu di, i n̄n bango koowo ka win yenun tən durəbu kpuro i sere yaa dii bi di ka wi sannu. Domi u n̄ ko n maa sāa nge sɔɔ.

Adama bango sarirugii goo kun bu dimə.

49 Wooda tia ye, ya ka bεε kpuro yā, bεε Isireliba ka sere sɔɔ be ba wāa bεen mi.

50 Ma Isireliba ba kua nge mε Yinni Gusunə u Məwisi ka Aroni sɔwə. 51 Yen tɔɔ tera u maa Isireliba yara Egibitin di bwese kera ka bwese kera.

Gə sararibun tɔɔ bakarun woodaba

13

1 Yinni Gusunə u Məwisi sɔwə u nεε, 2 a de Isireliba bu ben bii tən durə gbīikobu ka ben yaa sabenun bii gbīikii dwanu wuna nεnεm kpa ye kpuro ya n sāa nεgia.

3 Məwisi u Isireliba sɔwə u nεε, i n da tɔɔ te yaaye tɔ sɔɔ Gusunə u bεε yarama ka win dam bakam saa Egibitin di, mi i yoru di. Yen s̄, ì n tɔɔ ten yaa dibu

dimɔ, i ku ra pɛɛ ye ba seeyatia doke di. ⁴ Suru wì sɔɔ ba ra gɛɛbu tore, wi ba mɔ Abibu, win tɔɔ gbiikiru sɔɔra i yara. ⁵ Yinni Gusunɔ u bɛɛn baababa nɔɔ mweɛru kua ka bɔri sannu u nɛɛ, u koo bu tem gem wɛ mi tim ka bom yiba. Tem miya Kananiba ka Hɛtiba ka Amɔreba ka Hefiba ka Yebusiba ba wãa. U n ka bɛɛ tura tem mi, i n da tɔɔ baka teni di i ka nùn sã suru win tɔɔ gbiikiru sɔɔ. ⁶ Sɔɔ nɔɔba yirun baa sɔɔra i ko pɛɛ di ye ba n seeyatia doke. Yen nɔɔba yirusen tii sɔɔra i ko Yinni Gusunɔ tɔɔ bakararuu diiya. ⁷ Sɔɔ nɔɔba yiru ye sɔɔ, i ku maa de pɛɛ ye ya seeyatia mɔ n kun mɛ seeyatia gaa ya n wãa bɛɛn suunu sɔɔ tem mɛ kpuro sɔɔ. ⁸ Dɔma te i tɔɔ baka te mɔ, i bɛɛn bibu sɔɔwɔ i nɛɛ, sa yeni mɔwa su ka yaaya ye Yinni Gusunɔ u sun kua sanam mɛ sa yara Egibitin di. ⁹ Yeni ya ko n sãawa nge yĩre te ba yorua nɔmaɔ, n kun mɛ sirikanɔɔ, kpa i n Yinni Gusunɔn woodaba yaayamɔ bɛɛn faagi sɔɔ. Domi wiya u bɛɛ yarama ka win dam bakam Egibitin di. ¹⁰ Yen sãna n weene i tɔɔ baka ten wooda yibia wɔɔ baagere, ten saa ya n tura.

¹¹ Saa ye Yinni Gusunɔ u dera bɛɛ Isireliba i dua Kananin temɔ, mɛ u bɛɛ ka bɛɛn baababa nɔɔ mweɛru kua ka bɔri ma u bɛɛ mu wɛ, ¹² i ko nùn bɛɛn bii tɔn durɔ gbiikobu ka bɛɛn yaa sabenun bii gbiikii dwanu yiyawa nenem n sãa wigia. ¹³ Adama bɛɛn goo ù n kɪ u win keteku buu gbiikuu nene, u koo gu yakiawa ka yãa buu. U kun maa kue mɛ, u koo gen wii suma buawa u go. I ko maa bɛɛn bii tɔn durɔ gbiikoo baawure yakiawa ka gobi. ¹⁴ Baa sia bɛɛn bibu bà n da bɛɛ bikia ba nɛɛ, mba yenin tubusianu, kpa i bu wisi i nɛɛ, tɔɔ te Yinni Gusunɔ u sun yarama ka win dam bakam Egibitin

di, mi sa raa yoru di, tera sa yaayamə mi. ¹⁵ Domi saa ye Egibiti sunə u yina mam mam su yari tem min di, yera Yinni Gusunə u dera tem min bii tən durə gbiikoba gu gu ka maa yaa sabenun bii gbiikii dwanu. Yen sōna sa ra ka bəsen yaa sabenun bii gbiikii dwanu Yinni Gusunə yākuru kue, kpa su bəsen bii tən durə gbiikobu yakia. ¹⁶ Yeni ya ko n sāawa nge yīre te ba yorua nəmaə ka sirikanaə kpa ta n sun yaayasie ma dam bakama Yinni Gusunə u ka sun yara saa Egibitin di.

Yinni Gusunə u dera guru wii wurora Isireliba kpare

¹⁷ Sanam mε Egibiti sunə u dera Isireliba ba doona, Yinni Gusunə u n wure bu kpe ka swaa ye ya dō Filisitiban temə, baa mε ya turuku bo. Domi u nεε, u n kī bu gōru gōsia bu wura Egibitiə sanam mε ba bu tabu wəri. ¹⁸ Yen sōna u ka bu gbaburun swaa bəri nim wōkun bera gia, ge ba mō Naa yari. Tən be, ba yarawa Egibitin di ka tabun sōru. ¹⁹ Ma Məwisi u Yosefun goru sua ba ka da, nge mε Yosefu u raa Isireliba bōrusia bu ko. U nεε, bu de bu ka win goru yari sanam mε Yinni Gusunə u koo bu yakia.

²⁰ Isireliba ba doona Sukətun di ba da ba ben sansani kua Etamuə gbabu dirirun nəwə. ²¹ Yinni Gusunə u bu swaa gbiie guru wii wuroru sō sō sō sō ka wōkuru. Wōkuru kpa ta n sāa nge dō yari bakaru ta n ka bu yam bururasie. ²² Sō sō ka wōkuru guru wii wuro te, ta ku ra biare tən ben wuswaaə.

Ba nim wōku ge ba mō Naa yari tōbura

14

¹ Yen biru Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ,
² a Isireliba sɔɔwɔ bu wuro Pihɔ Hirotun bera gia
 bu ben sansani gira Migidoli ka nim wɔkun baa
 sɔɔ, Baali Sefonin deedeeru. Miya i ko gina yɔra
 nim wɔkun bɔkuɔ, ³ kpa Egibiti sunɔ u n tamaa bɛɛ
 Isireliba i kɔɔrawa tem mɛ sɔɔ, mi gɔbaburu ta bɛɛ
 sikerenɛ, ⁴ kpa n win gɔru bɔbiasia u bɛɛ naa swi.
 Adama kon wi ka win tabu kowobu dendi n ka nɛn
 yiiko sɔɔsi kpa Egibitigibu bu ka gia ma nɛna Yinni
 Gusunɔ.

Ma Isireliba ba kua mɛ.

⁵ Sanam mɛ ba Egibiti sunɔ sɔɔwa ma tɔn be, ba
 yakurawa, yera wi ka win bwɔabu ba ben himba
 gɔsia. Ba nɛɛ, mban bwesera sa kua mini. Domi sa
 dera Isireliba ba bɛsɛn yoru yara ba doona. ⁶ Ma
 Egibiti sunɔ u win tabu kɛkɛ sɔɔru kua ka win tabu
 kowobu sannu. ⁷ U tabu kɛkɛ nata (600) sua yi
 yi gia sɔa ka sere Egibitin tabu kɛkɛba kpuro, yen
 baayere ka yen tabu kowo damgii. ⁸ Saa yera Yinni
 Gusunɔ u sunɔ win gɔru bɔbiasia, ma u Isireliba
 naa gira baa mɛ u yɛ ma Yinni Gusunɔwa u bu
 yara. ⁹ Egibitigibun tabu kowobu ka ben maasɔbu
 ka dumi, ka tabu kɛkɛba ba bu naa gira ma ba
 bu naamwɛ mi ba yɔra nim wɔkun bɔkuɔ ba ben
 sansani gira Pihɔ Hirotun bera gia Baali Sefonin
 deedeeru.

¹⁰ Sanam mɛ Egibiti sunɔ u turuku kua, Isireliba
 ba nɔni seeya ba wa wee, Egibitigiba kɛkua ba
 wee. Ma berum bu mwa gem gem, ma ba Yinni
 Gusunɔ nɔɔgiru sue. ¹¹ Ba Mɔwisi sɔɔwa ba nɛɛ,
 siku yeru sariwa Egibitiɔ? Yen sɔna a ka sun na
 su gbi gɔbaburu mini? A wa ye a ka sun deema ye

a sun yarama Egibitin di? ¹² Sa ñ daa nun sɔɔwa me Egibitiɔ sa nɛɛ, a sun derio su Egibitigibu yoru diiya? Domi sa kīru bo su bu yoru diiya ka sere ye sa ko gbi gbaburu mini.

¹³ Yera Mɔwisi u tɔn be wisa u nɛɛ, i ku berum ko, i yɔro sɛɛ, kpa i wa nge me Yinni Gusunɔ u koo bɛɛ faaba ko gisɔ. Domi Egibitigii be i waamɔ mini, i ñ maa bu wasi sere ka baadommaɔ. ¹⁴ I yɔro sɛɛ, Yinni Gusunɔwa u koo bɛɛ sanna.

Yinni Gusunɔ u nim wɔku burana

¹⁵ Ma Yinni Gusunɔ u Mɔwisi bikia u nɛɛ, mban sɔna i man nɔɔguru mɔ. A Isireliba sɔɔwɔ bu seewo bu da wuswaɔɔ. ¹⁶ Wunɛ maa, a wunen dɛka suo a t̄i nim wɔku wɔllɔ kpa gu bɔnu ko yiru Isireliba bu ka du bu tɔbura ge sɔɔ, ga n tem gberɛ. ¹⁷ Nɛna kon Egibitigibun gɔrusu bɔbiasia bu ka bu sw̄i mi. Kpa n ben sunɔ kamia ka win tabu kowobu ka win tabu kɛkɛba ka win maasɔbu, kpa bu nɛn yiiko wa. ¹⁸ Saa ye sɔara ba koo gia ma nɛna na Yinni Gusunɔ.

¹⁹ Sanam me sɔɔ, Gusunɔn gɔrado wi u Isireliba gbiiye u gɔsira ben biru gia ma guru wii wuro te, te ta raa bu gbiiye, ta maa wurama biruɔ. ²⁰ Ma ta da Egibitigibu ka Isireliban sansani yiru yen baa sɔɔ. Ta yam t̄iri Egibitigibun bera gia ma ta yam buriri Isireliban mi gia. Ma Isireliba ka Egibitigibu ba ñ susine wɔku te kpuro.

²¹ Ye ba tura nim wɔku gen mi, yera Mɔwisi u win dɛka t̄i gen wɔllɔ ma Yinni Gusunɔ u woo danguu seeya sɔɔ yari yerun di wɔku giriru sɔɔ, ga dera nim wɔku gen nim mu bɔnu kua yiru, ma gen suunu sɔɔ mi, n gbera. ²² Nim mu kpaasine bera ka bera ben nɔm geuɔ ka nɔm dwardɔ. Ma Isireliba ba s̄ia tem gbebum sɔɔ, ba tɔbura. ²³ Egibitigibu ba bu

naa swĩi ba dua nim wõku gen suunu sɔɔ, ka ben sunɔn dumi ka win tabu kekeba ka win maasɔbu. ²⁴ Ye n kua buru buru yellu, ma Yinni Gusunɔ u bu mɛɛrima saa guru wii wuro ten min di, ma u bu nandasia. Be kpuro ba yɔsuna. ²⁵ U dera ben kekeban naasu wɔɔramɔ, ba kpana bu sĩ fuuku. Ma ba nɛɛ, su duki gɔsira Isireliban min di, domi Yinni Gusunɔ u ka sun sannamɔwa ben sɔ.

²⁶ Ma Yinni Gusunɔ u kɔam Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, a wunen dɛka tĩyɔ nim wõku mi, kpa nim mɛ, mu wurama mu Egibitigibu ka ben tabu kekeba ka maasɔbu wukiri.

²⁷ Mɔwisi u win dɛka ye tĩi nim wõku gen mi. Ye n kua yam sãreru, ma nim mɛ, mu wurama nge mɛ mu raa sãa. Egibitigibu ba kĩ bu nim mɛ suuri, adama Yinni Gusunɔ u bu sure mɛn suunu sɔɔ. ²⁸ Nim mɛ, mu wurama mu Egibiti sunɔn tabu kekeba ka win maasɔbu ka tabu kowobu kpuro wukiri be ba Isireliba naamwɛm da nim wõku gen suunu sɔɔ. Baa ben turo, u ñ yara. ²⁹ Adama Isireliba ba sĩa tem gbebum sɔɔ nim wõku gen suunuɔ. Domi nim mu kpaasinɛwa bera ka bera ben nɔm geuɔ ka nɔn dwaɔ.

³⁰⁻³¹ Ye Isireliba ba sɔm damgiru wa te Yinni Gusunɔ u Egibitigibu koosi ma ba ben gonu wa nim wõkun goorɔ, yera ba gia ma Yinni Gusunɔwa u bu faaba kua dɔma te, saa Egibitigibun nɔman di. Ma ba nùn nasia ba sosi, ba nùn naanɛ kua ka maa win gɔro Mɔwisi.

Mɔwisi ka Isireliban womu

15

¹ Saa yera Mōwisi ka Isireliba ba Yinni Gusunə siarabun womu kua. Ba nεε, kon Yinni Gusunə təma ka womu domi u win wεrəbu tabu di. U dumi ka yin maasəbu sure nim wōku sɔɔ.

² Yinni Gusunəwa nən dam, wiya na siaramə ka nən womu.

Wiya u man faaba kua.

Wiya nən Yinni, kon nūn bεεε wē.

Wiya nən baaban Yinni, kon nūn wolle sua.

³ U sāawa tabu kowo ka gem.

Win yīsira Yinni Gusunə.

⁴ U Egibiti sunən tabu kεkεba ka win tabu kowo damgibu sure

nim wōku sɔɔ ge ba mɔ Naa yari.

Win tabu kowo gisonkoba ba nim diira.

⁵ Nim mε, mu bu wukiri, ma ba numa temə nge kperu.

⁶ Yinni Gusunə, wunen nəm geu ga dam yiikogim mɔ.

Geya ga wunen wεrəbu munka muku muku.

⁷ Wunen sinandun kpāaru ta ra wunen wεrəbu taare.

Wunen mɔru yà n seewa,

a ra de bu dɔɔ mwaarewa nge wīi.

⁸ A wēru wura ma nim mu kpaasina mu sinum kua bera ka bera nge gbāraru.

⁹ Wεrə u nεε, u koo bu naa swīi kpa u bu naamwε.

U koo mɔru kəsia be sɔɔ nge mε u kī,

kpa u takobi woma u bu go ka win noma,

kpa u ben dukia bənu ko.

¹⁰ Adama a wunen wom wēsia, ma nim mu bu wukiri.

Ba numa ba kpuna nge dɔɔ kpenu mi nim mu duku.

11 Yinni Gusunɔ, mba n ka nun weenɛ
ye tɔmba sãamɔ kpuro sɔɔ.

Mba n ka nun dɛɛraru nɛ, wunɛ wi a nanum mɔ.

Mba n ka nun weenɛ, wunɛ wi ba koo siara.

Mba n ka nun weenɛ, wunɛ wi a ra sɔm
maamaakiginu ko.

12 Domi a wunenɛn dam sɔɔsi, ma tem bu mwɛ.

13 Wunenɛn wɔnwɔndu sɔɔra

a wunenɛn tɔmbu swaa sɔɔsi be a yakia.

A maa bu kparama ka wunenɛn dam

a ka dɔɔ sere wãa yee te a bu nɔɔ mwɛɛru kua sɔɔ.

14 Tɔn tukobu ba ye nua, ma ba diirumɔ.

Filisitiba ba bɛrum soora.

15 Edɔmun sinambun toronu kara.

Ma Mɔabun tabu durɔbu ba diirumɔ.

Kananiba kpuro, ben wasi dwiiya.

16 Bɛrum ka nandabu koo bu deema subaru sɔɔ.

Wunenɛn dam saabu ba koo mari sɔɔ sɔɔ nge kperu.

Sere wunenɛn tɔn be a yakia yorun di

bu ka nim wɔku tɔbura, Yinni Gusunɔ.

17 Kaa ka bu da kpa a bu tãsisia

wunenɛn tiin guuru wɔllɔ,

mi a wunenɛn wãa yeru sɔɔru kua.

Tera ta sãa wunenɛn sãa yeru te a tii kua.

18 Wunɛ Yinni Gusunɔ, kaa n bandu diiwa ka
baadommaa.

19 Sanam mɛ Egibiti sunɔn dumi ka win tabu

kɛkɛba ka maasɔbu ba dua nim wɔku sɔɔ, Yinni

Gusunɔ u dera nim mu wurama mu bu wukiri.

Adama u dera tem mu gbera nim wɔku gen suunu

sɔɔ, ma Isireliba ba tɔbura.

20 Yen biruwa Aronin sesu Mariamu wi u sãa

Gusunɔn sɔmɔ, u bara kpãru sua ma tɔn kurɔbu

kpuro ba nùn swĩi ba bara kpãnu soomɔ ba yaamɔ.

21 Mariamu u bu womu geni kua u nεε,
i Yinni Gusunə təmə ka womu,
domi u nasara wa ka win yiiko.

Dumi ka yin maasəbu u sure nim wəku səə.

ISIRELIBAN SANUM GBABURƏ

Nim sosuram

22 Yen biru Məwisi u Isireliba kpara saa nim wəku ge ba mə Naa yarin di ba da ghaburə te ba mə Suri. Səə itawa ba sīa ghabu te səə ba n̄ nim wa. 23 Ma ba tura Maraə adama nim mε ba wa mi, mu sosu, ba n̄ kpīa bu nə. Yen sōna ba yam mi soka Mara. Yen tubusiana sosura. 24 Ma tən be, ba Məwisi wəkisi ba nεε, mba sa ko nə. 25 Məwisi u Yinni Gusunə nəəgiru sue. Ma Yinni Gusunə u n̄n dεka gaa sōsi. Ye u dεka ye sua u kare nim mε səə, ma mu dora.

Miya Yinni Gusunə u win təmbu woodaba wε ka woronu. Miya u maa ben laakari mεεra. 26 U nεε, i n nε Gusunə bεen Yinnin gere nua sāa sāa, ma i mə ye n man wēre ma i n̄n woodaba mēm nəəwa, na n̄ ka bεε bara ni sεyiasiamə ni na Egibitigibu kpεε. Nεna Yinni Gusunə nε wi na ra n̄ bεε bekiamə.

27 Yen biru ba tura Elimuə mi nim bwii wəkura yiru ya wāa ka kpakpa bεε wata ka wəkuru. Ma ba ben sansani gira bwii yin bəkuə.

Manna ka kusunu

16

1 Ma Isireliban wuu te kpuro ta seewa Elimun di ta da ghaburə te ba mə Sini te ta wāa Elimu ka Sinain baa səə. Saa dəma tən di ba doona Egibitin di, ba kuawa suru tia ka sōwəkura nəəbu ba sere tura mi.

2 Ma be kpuro ba Məwisi ka Aroni wəkisim wəri

gbaburu mi. ³ Ba nεε, n daa sanɔ bo Yinni Gusunɔ u sun go Egibitiɔ mi sa ra raa sine su dīanu di ni sa kī ka yaa. Adama wee, i ka sun na gbabu teni sɔɔ gɔɔru tu ka sun go beεε kpuro.

⁴ Yen biru Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nεε, tē kon de dīanu nu nεera wəllun di nge gura beε kpuron sɔ, kpa tɔmbu ba n da yari bu gure baadomma mən bukata ba mɔ tɔɔ te. Nge mɛya kon ka ben laakari mɛeri n wa bə n koo nɛn woodaba mɛm nɔɔwa. ⁵ Sɔɔ nɔɔba tiase, mɛ ba ra guren nɔn yiruha ba koo gura kpa bu yen sɔmburu ko.

⁶ Ma Mɔwisi ka Aroni ba Isireliba kpuro sɔɔwa ba nεε, yoka ye, i ko gia ma Yinni Gusunɔwa u beε yarama Egibitin di. ⁷⁻⁸ Domi u koo beε yaa wē i tem yèn sɔ u nua i nùn wəkisimɔ. I n yē ma wiya i wəkisimɔ, n n̄ mɔ beεε. Sia bururu u koo maa beε dīanu wē i di i debu, kpa i win yiiko wa.

⁹ Ma Mɔwisi u Aroni sɔɔwa u nεε, a Isireliban wuuru kpuro sɔɔwɔ a nεε, bu susima Yinni Gusunɔ mi, yèn sɔ u ben wəkinu nua.

¹⁰ Saa ye Aroni u ka Isireliban wuu te gari mɔ, ba sīra gbaburu gia ba wa wee, Yinni Gusunɔn yiikon girima sɔɔsira guru wii wuro te sɔɔ. ¹¹ Ma Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nεε, ¹² na Isireliban weeweenu nua. A bu sɔɔwɔ ma yoki yam bere berebu ba koo yaa tem kpa sia bururu bu dīanu di bu debu kpa bu gia ma nɛna na Gusunɔ ben Yinni.

¹³ Ye n kua yoka yera kusu wuu bakara na ta teria sansani ye kpuro sɔɔ. Sisiru bururu ma tem kpuro mu kakoru s̄aa. ¹⁴ Saa ye kako te, ta gbera ḡaa piiminu terie temɔ nge dīa bimi. N s̄aa nge guru kpenu nu tem wukiri. ¹⁵ Ye Isireliba ba ye wa, ba sɔɔna ba nεε, mba yeni. Domi ba n̄ ye yē.

Mɔwisi u bu sɔɔwa u nɛɛ, yeniwa dĩa ni Yinni Gusunɔ u bɛɛ wɛɛma i di. ¹⁶ U nɛɛ, yenu yɛro baawure u koo gurawa mɛn nɔɔ win yenugibu ba koo di sɔɔ teeru nge mɛ ben geera nɛ.

¹⁷ Ma Isireliba ba kua mɛ. Gaba gura n kpã n kere gabu. ¹⁸ Yen biru ba ye yĩira. Ma ba deema wi u gura n kpã u n saka sare. Wi u maa gura fiiko u n saka kɔmiɛ. Baawure u wa dee dee nge mɛn nɔɔ u koo di.

Mannan wooda

¹⁹ Mɔwisi u bu sɔɔwa u nɛɛ, bɛɛn goo u ku de yu tiara sere sisiru bururu.

²⁰ Adama ba n Mɔwisigia nua. Ben gaba dera ya tiara sere sisiru bururu ma ya kɔsa ya kɔkɔnu kua. Yera Mɔwisi u ka bu mɔru bara. ²¹ Bururu baatere ba ra gurewa mɛn nɔɔ ba koo di, adama sɔɔ ù n ye, ya ra yandewa.

²² Alusuman sɔɔ nɔɔba tiase, ben sɔɔ yirun dim sakawa ba gura. Ben guro gurobu kpuro ba na ba Mɔwisi sɔɔwa ba nɛɛ, ba kua mɛ. ²³ Ma u bu sɔɔwa u nɛɛ, Yinni Gusunɔ u gerua u nɛɛ, sia tɔɔ wɛrarugira te sa ra nùn derie, i sɔnwɔ ye i kĩ i sɔmɛ, kpa i yike ye i kĩ i yike. Kpa i sukum yi sere sia bururu.

²⁴ Ba ye yi sere sisiru bururu nge mɛ Mɔwisi u gerua. Ya n maa kɔsa, yu sere kɔkɔnu ko. ²⁵ Mɔwisi u nɛɛ, i ye dio domi tɔɔ wɛrarugira te i ko Yinni Gusunɔ deria. Gisɔ i n ye wasi temɔ. ²⁶ Sɔɔ nɔɔba tia i ko n da ye gure. Adama sɔɔ nɔɔba yiruse, tɔɔ wɛrarugira. Te sɔɔra i n ko ye wa i gura.

²⁷ Ka mɛ, sɔɔ nɔɔba yiruse te, tɔn ben gaba yara bu wa bu ka gura adama ba n gãanu wa. ²⁸ Yera Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, sere domma i ko i n nɛn gere ka nɛn woodaba yinamɔ. ²⁹ I yaayo ma nɛ,

Yinni Gusunɔ na bεε tɔɔ wɛrarugiru wɛ. Yen sɔna na ra bεε sɔɔ yirun dɛanu wɛ sɔɔ nɔɔba tiase. I de bεεn baawure u sina u ku yari win wɔa yerun di u sɔmburu ko sɔɔ nɔɔba yiruse te sɔɔ.

³⁰ Ma tɔn be, ba wɛra tɔɔ te sɔɔ.

³¹ Isireliba ba dɛa ni soka ka ben barum manna. Yen tubusiana, mba yeni. Ya sɔawa nge dɛa bima kpika piibu. A n denda, ya dowa nge kira te ba kua ka tim.

³² Sɔɔ teeru Mɔwisi u nεε, wooda wee ye Yinni Gusunɔ u bεε wɛεmɔ. I manna beruo, sɔɔ teerun dim saka bεεn bibun bweserun sɔ bu ka wa dɛa ni u bεε wɛ i di gbaburɔ sanam mε u bεε yarama Egibitin di.

³³ Mɔwisi u maa Aroni sɔɔwa u nεε, a wekeru garu tama a manna doke sɔɔ teerun dim saka, kpa a tu yi Yinni Gusunɔn sɔa yerɔ, kpa ya n berua bεεn bibun bweserun sɔ.

³⁴ Ma Aroni u ye sua u yi woodan kpakororun wuswaaɔ kpa ya n berua nge mε Yinni Gusunɔ u Mɔwisi wooda wɛ u ko.

³⁵ Isireliba ba manna ye diwa wɔɔ weeru, sere ba ka tura Kananin tem nɔɔ bura yerɔ, tem mɛ sɔɔ ba koo du ba n wɔa.

³⁶ Mannan sɔɔ teerun dim sakawa ba ra soku omɛri. Omɛri ye, ya sɔawa ditiri nɛn saka. Omɛri wɔkurun sakawa ba ra soku efa.

Nim mu yara kperun di

17

¹ Isireliban wuu te kpuro ta sɛima saa gbaburun di te ba mɔ Sini, ta ka ten sanum dɔɔ nge mε Yinni Gusunɔ u bu sɔɔwa. Ye ba tura Refidimuɔ ma ba ben sansani gira, adama ba n̄ nim wa mi, bu nɔ.

² Miya ba Məwisi nəə kuurim wəri ba nəε, a sun nim wεεyə su nə.

Məwisi u bu sɔəwa u nəε, mban sɔna i ka man nəə kuurimə. Nge mba n kua i ka Yinni Gusunən laakari mεerimə.

³ Adama nim nərū ga tən be baasi gia ma ba Məwisi wəkisimə ba mə, mban sɔna a sun yarama Egibitin di. Kaa ka de nim nərū gu sun go, bεε ka bεsən bibu ka bεsən yaa sabenu.

⁴ Ma Məwisi u Yinni Gusunə nəəgiru sue u nəε, mba kon tən beni kua. Wee, ba kī bu man kpenu kasuku.

⁵ Yinni Gusunə u nùn sɔəwa u nəε, i saro i da i n tən be gbiiye wunε ka ben guro gurobu sannu, kpa a n wunen dεka ye neni yə a ka daa ten nim so.

⁶ Wee, kon yōra wunen wuswaaə kperu garun wəllə Horebun guurə, te ba maa sokumə Sinai, kpa a kpee te so. Nim mu koo yari min di tən be, bu ka nə.

Ma Məwisi u kua mε, Isireliban guro gurobun wuswaaə.

⁷ Yera u yam mi yīsinu yiru kă Teera Masa domi miya Isireliba ba nùn nəə kuura. Yiruse maa Mεriba domi miya ba Yinni Gusunən laakari mεera ba nəε, Yinni Gusunə u wāa bεsən suunu sɔə? Nge u sari.

Isireliba ba ka Amalekiba tabu kua

⁸ Sanam mε sɔəra Amalekiba ba na ba Isireliba tabu wəri Refidimuə. ⁹ Yera Məwisi u Yosue sɔəwa u nəε, a durəbu gabu gəsio kpa i yari i da i ka Amalekiba tabu kə sia. Nən tii kon da n yə guuru wəllə na n dεka ye sue wəllə ye Gusunə u nəε, na n neni.

¹⁰ Yosue u Amalekiba tabu wəri nge mε Məwisi u nùn sɔəwa. Ma Məwisi ka Aroni ka Huri ba da

guu ten wəllə. ¹¹ Məwisi ù n win nəma sue wəllə, Isireliba ba ra n kamiaməwa, adama ù n ye sura temə, Amalekibara ba ra n bu kamiamə. ¹² Məwisin nəma ya mənəya ma ba kperu garu sua ba yi win kəkərə ma u tu sinari. Ma Aroni ka Huri ba win nəma sue wəllə, turo nəm geuə, turo maa nəm dware. Ma win nəma suare wəllə dim dim sere səə ka dua. ¹³ Ma Yosue u Amaleki ka win təmbu kamia mam mam.

¹⁴ Ma Yinni Gusunə u Məwisi səəwa u nεε, a yeni yoruo tireru səə i ka ye yaaya, kpa a Yosue sə ma kon de bu Amalekiba duari mam mam handunia səə.

¹⁵ Yen biru Məwisi u yāku yeru gira ma u tu yīsiru kă Yinni Gusunəwa nən tuuta. Domi wiya u bu nasara wē. ¹⁶ U nεε, yèn sə Amalekiba ba Yinni Gusunə seesi, yen sənə u koo ka bu tabu ko sere ka baadommaə.

Yetoro u Məwisi beram da

18

¹ Saa ye səə, Yetoro Madianiban yāku kowo, wi u sāa Məwisin dokiri, u nua kpuro ye Yinni Gusunə u Məwisi ka win təmbu Isireliba kua sanam mε u bu yarama Egibitin di. ²⁻³ Ma u seewa u da Məwisin mi ka Məwisin kurə Sefora ka win bibu yiru be u raa deri wi, Yetoron mi. N deema, ye Məwisi u bii be mara, u turo yīsiru kă Gεεsəmu yèn sə u wāa tem tukumə u ka nùn mara. ⁴ Ma u yiruse yīsiru kă Eliesεε yèn sə Gusunə win baaban Yinniwa u nùn somi u nùn wəra Egibiti sunən nəmun di.

⁵ Ma Yetoro ka Məwisin kurə ka win bii be, ba tura mi Isireliba ba ben sansani gire guu te ba mē Sinaia. ⁶ Saa yera Yetoro u Məwisi gəria u nεε, bu nùn sə wee, u ka nùn win kurə naawa ka

win bibu yiru ye. ⁷ Ye Məwisi u nua mε, yera u yara u win dokiri sennə da. Ye u tura mi, ma u yiira win wuswaaə. Yen biru u seewa ba bəkasina ba təbirina. Ma Məwisi u ka nūn da win dii bekurugirə. ⁸ Ma u win dokiri wi saaria kpuro ye Yinni Gusunə u Egibitigibu ka ben sunə kua be Isireliban sō, ka sere nənɪ swāa te ba wa swaa səə, ka nge mε Yinni Gusunə u bu yara te səən di. ⁹ Durom mε Yinni Gusunə u Isireliba kua mi, sanam mε u bu yara Egibitigibun nəman di, ya Yetoro dore. ¹⁰ Yera u nεε, na Yinni Gusunə siara wi u bεε wəra saa Egibiti sunə ka win təmbun yorun di. ¹¹ Tē na giā ma wiya u būnu kpuro kere. Domi u dera Egibitigibun nuku kōsura wəri ben tii səə.

¹² Ma u Gusunə yāku dōə mwaararugiru kua ka yākunu ganu. Yera Aroni ka Isireliban guro gurobu ba na ba di ka Məwisin dokiri wi sannu ba ka Gusunə sāwa.

Yetoro u Məwisi bwisi kã

¹³ Yen sisiru bururu yera Məwisi u sina u ka Isireliba siria, ma tən be, ba yō win wuswaaə saa bururun di sere ka yokaə. ¹⁴ Ye Yetoro u wa mε, yera u Məwisi sōwa u nεε, mba a tən be kuammε mε. Mban sōna a sō wunε turo a bu siriammε saa bururun di sere ka yokaə.

¹⁵ Ma Məwisi u nūn sōwa u nεε, tən be, ba naaməwa nən mi, n ka bu Gusunə bikia ye u kī bu ko. ¹⁶ Bā n maa gari gεε mə ben tii tiinε səə kpa n bu siria n bu sōsi ye Yinni Gusunə u kī.

¹⁷ Yera win dokiri wi, u nεε, ye a mō mi, ya n wā. ¹⁸ Kaa ra tii mεera kowa mi, ka sere maa tən be ba nun sikerenε mini. Domi səmbu te, ta kpā. A n kpē a tu ko wunε turo. ¹⁹ Tē a nən gari nəwə, kpa

Gusunə u nun somi. Bwisi yi kon nun kē wee. A koowo tən ben wirugii Gusunən wuswaaə, kpa a n da ka ben gari de win mi. ²⁰ Kpa a bu Gusunən woodaba tubusia ka swaa ye ba koo swīi, ka sōma ye ba koo ko. ²¹ Kpa a gabu gəsi be səə, be ba koo kpī bu bu kpara kpa yēroba n sāa be ba Gusunə nasie, ba gem swīi, ba ku ra nəm biran kēnu mwε. Kpa a ben gabu ko tambu nərəbun (1.000) wirugibu, gabu maa wunəbun (100) wirugibu, gabu weeraakurun wirugibu, gabu maa wəkurun wirugibu. ²² Beya ba ko n da tən be sirie baadomma kpa ba n da ka gari yi yi sē nε wunεn mi. A de bu nun wunεn sōmunu kawa, kpa bu ka nun səbe. ²³ À n kua mε, ma Gusunə u nun kpare swaa ye səə, kaa kura, kpa tən be, bu maa turi mi ba dəə ka bəri yendu.

²⁴ Məwisi u win dokirin gere wura u kua kpuro nge mε u nùn səəwa. ²⁵ U tən be gəsa Isireliba səə be ba koo səmbu te kpī. Ma u ben gabu kua tambu nərəbun (1.000) wirugibu, gabu maa wunəbun (100) wirugibu, gabu weeraakurun wirugibu, gabu maa wəkurun wirugibu. ²⁶ Bera ba ra gari yi yi n sē siri. Yi yi sē kpa bu ka Məwisi daawa.

²⁷ Yen biru win dokiri u nùn nəə kana ma u doona u da win temə.

GUSUNO U KA ISIRELIBA ARUKAWANI BOKUA

Isireliba ba wāa Sinain guurun nuurə

19

¹⁻² Yen biru Isireliba ba doona Refidimun di. Ye n kua suru itasen tōə gbiikiru saa mìn di ba yara Egibitin di, yera ba tura Sinain gbaburə. Ma ba ben sansani gira guu te ba mē Sinain nuurə. ³ Yera Yinni

Gusunɔ u Mɔwisi soka guu ten wɔllɔ u ka nùn gari ko.

Ye u yɔɔwa mi, yera Yinni Gusunɔ u nɛɛ, amɛniwa kaa Yakɔbun bibu Isireliban bwese kɛri sɔ a nɛɛ, ⁴ i wa ye na Egibitigibu kua ka nge mɛ na bɛɛ tii gawe na sua ka nɛn nɔm damguu nge mɛ gunɔ bakeru ta ra ten binu sue. ⁵ Tɛ, ì n nɛn gere nua, ì kun nɛn arukawani kusie, i ko ko nɛn tiin tɔmbu n tɔmbu kpuro kere. Handunia kpuro sɔawa nɛgia, ⁶ adama bɛɛ i ko n sɔawa nɛn tɔn be na gɔsa na tii yiiye, kpa i n sɔa nɛn yɔku kowobu tɔn be ba tien sɔ. Gari yi kaa Isireliba sɔwa mi.

⁷ Yen biru Mɔwisi u sarama u tɔn ben guro gurobu sokusia u bu sɔɔwa kpuro ye Yinni Gusunɔ u nɛɛ u bu sɔ. ⁸ Ma tɔn be kpuro ba wura ba nɛɛ, ye Yinni Gusunɔ u gerua kpuro, yeya sa ko ko.

Ma Mɔwisi u maa ka tɔn ben gere wura Yinni Gusunɔn mi. ⁹ Ma Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, wee, kon na wunɛn mi guru wii wuro te ta sinum mɔ sɔɔ, kpa tɔn be, bu nɔ sanam mɛ na ka nun gari mɔ, kpa ba n da n nun naane sɔa.

Saa ye sɔɔra Mɔwisi u den Yinni Gusunɔ tɔn ben gari yi tusia.

Gusunɔ u ka Mɔwisi yinna Sinain guuru wɔllɔ

¹⁰ Yera Yinni Gusunɔ u kparam nùn sɔɔwa u nɛɛ, a doo a tɔn be deema a bu sɔ bu ben beka teo bu tii dɛɛrasia gisɔ ka sia, ¹¹ kpa ba n sɔɔru sɔa ba n ka sɔɔ itase mara. Domi sɔɔ itase te sɔɔra nɛ, Yinni Gusunɔ kon sarama Sinain guurɔ be kpuro bu ka man wa. ¹² Kaa tɔn be yɛrɛru kua mi ba koo yɔra guu ten bɔkuɔ, kpa a bu sɔ ba n tii sɛ bu ku raa guu te yɔ, bu ku mam susi ten gɔarɔ bu tu bɛsu. Ben wi u tu bɛsu, yɛro koo gbiwa. ¹³ Ba ñ nùn sɛremɔ ka nɔma,

kpena ba koo nùn kasuku, ò kun mε bu nùn sēenu twee bu ka go. Baa ò n yaa saberun na, mεya ba koo ka tu go. Kɔba yà n swīwa ba koo susi guu ten bɔkuɔ.

¹⁴ Ma Mɔwisi u sarama guu ten min di, u tɔn be sɔɔwa u nεε, bu tii dεerasio bu ka Gusunɔ sã. Ma ba ben beka tea. ¹⁵ U kpam bu sɔɔwa u nεε, i ku ra ka bεen kurɔbu bakuna i n sɔɔru sã i n ka sɔɔ itase te mara.

¹⁶ Sɔɔ itase ten bururu ba guru kukiribu nua, ma ba guru maakinu ka guru wii wuro te ta sinum mɔ wa guu ten wɔllɔ. Ma kɔba ya sumɔ tãa tãa sere tɔn be ba wãa sansani ye sɔɔ kpuro berum bu mwa ba diira. ¹⁷ Yera Mɔwisi u tɔn be yarama ben sansanin di bu da bu ka Gusunɔ yinna, ma ba yɔra guu ten nuuro.

¹⁸ Wiisu Sinain guu te wukiri, domi Yinni Gusunɔ u sarama ka dɔɔ u wãa ten wɔllɔ. Wii si, su yɔɔmɔ nge dɔɔ bokon wiisu. Ma guu te, ta yīrumɔ ka dam. ¹⁹ Kɔba yen swīi maa sosimɔ. Yera Mɔwisi u gari gerua, ma Gusunɔ u nùn wisa ka nɔɔgii te ta sãa nge guru kukiribu.

²⁰ Nge mεya Yinni Gusunɔ u ka sarama guu ten wɔllɔ, ma u Mɔwisi soka. Yera Mɔwisi u yɔɔwa u da mi. ²¹ Ma Yinni Gusunɔ u nùn sɔɔwa u nεε, a saro a tɔn be kirɔ ko gem gem bu ku raa susima bu yīre te sara bu man mεeri, kpa ben dabiru tu ku raa kam ko. ²² Mεya yãku kowobun tii, be ba ra man susi, bu de bu tii dεerasia kpa n ku ra ben gabu go.

²³ Ma Mɔwisi u Yinni Gusunɔ sɔɔwa u nεε, tɔn be, ba ò yɔɔmɔ guuru wɔllu mi. Domi a sun kirɔ kua gem gem a nεε n bu yīreru kuo guu ten bɔkuɔ mi ba koo yɔra. Kpa su tu garisi guu te a tii yīiye.

24 Yinni Gusunɔ u nɛɛ, a saro a da kpa wunɛ ka Aroni i yɔɔma, adama yāku kowobu ka tɔn be ba tie, bu ku raa yīre te sara bu man mɛɛri, kpa n ku ra ben gabu go.

25 Ma Mɔwisi u sara u da u tɔn be gari yi sɔɔwa.

20

Wooda wɔku te Gusunɔ u Isireliba wɛ (I maa mɛɛrio Wooda Yiruse 5:6-21)

1 Yen biru Gusunɔ u gari yini kpuro gerua u nɛɛ.

2 Nɛna Gusunɔ bɛɛn Yinni wi u ra n wāa nɛ wi na bɛɛ yarama Egibitin tem di, na bɛɛ yakia saa yorun di.

3 Yen sɔ, i n̄ ko i gāanu ganu sã nɛ baasi.

4 I ku ra tii bwāarokunu kua ni nu sãa gāanun weenasinu ni nu wāa wɔllɔ, n̄ kun mɛ temɔ, n̄ kun mɛ nim sɔɔwɔ. 5 I ku ra yiira i bwāaroku gagu sã, domi nɛna bɛɛn Yinni wi u ra n wāa. Nɛ, Yinni nisinugiiwa, nɛ wi na ra baababan durum mɔɔru mwɛ ben bibun mi be ba man tusan suunu sɔɔ sere ka ben sikadominun bibɔ. 6 Adama be ba man kī, ma ba nɛn wooda nasie, na ra ben bibun bweseru wɔnwɔndu kue sere ka baadommaɔ.

7 Nɛna bɛɛn Yinni wi u ra n wāa. I ku ra nɛn yīsiru soku kam. Wi u tu soka kam, kon yēro sɛɛyasia.

8 I wɛro tɔɔ wɛrarugiru sɔɔ, kpa i tu garisi te na yi nɛnɛm nɛn sɔ. 9 Sɔɔ nɔɔba tia i ko n da bɛɛn sɔma kpuro ko. 10 Adama sɔɔ nɔɔba yirusera ta sãa tɔɔ wɛrarugiru te i nɛ Gusunɔ bɛɛn Yinni derie. Tɔɔ te sɔɔ, i ku ra sɔmburu garu ko, bɛɛ ka bɛɛn bibu, n̄ kun mɛ bɛɛn yobu, n̄ kun mɛ bɛɛn yaa sabenu, n̄ kun mɛ sɔɔ be ba wāa bɛɛn yɛnusɔ. 11 Domi sɔɔ nɔɔba tian baa sɔɔra na ka wɔllu ka tem ka nim wɔku kua ka baayere kpuro ye ya wāa mi sɔɔ. Ma na wɛra

sɔɔ nɔɔba yiruse. Yen sɔna na sɔɔ nɔɔba yiruse te domaru kua na tu yi nenem nen sɔ.

¹² I been tundo ka mero beere wɛɛyɔ kpa been hunde yu wa yu daka da tem me na be wɛ sɔɔ.

¹³ I ku ra tɔnu go.

¹⁴ I ku ra sakararu ko.

¹⁵ I ku ra gbeni.

¹⁶ I ku ra goo gari mani.

¹⁷ I ku ra been tɔnusin diru bine ko, n̄ kun me win kurɔ, n̄ kun me win yobu, n̄ kun me win yaa sabenu, ye n s̄a wunen tɔnusin ḡanu kpuro gesi.

¹⁸ Yen biru tɔn be kpuro ba guru kukiribu ka kɔban sw̄i nua ma ba guru maakinu wa guu ten wɔllɔ te wiisu wukiri. Yera ba diira ba da ba ȳra n desire. ¹⁹ Ba M̄wisi s̄ɔwa ba nee, wunen tii, à n ka sun gari kua, sa ko nun swaa daki. Adama a ku de Gusunɔ u ka sun gari ko, kpa su ku ra gbi.

²⁰ Ma M̄wisi u tɔn be s̄ɔwa u nee i ku berum ko. Domi Yinni Gusunɔ u nawa u ka been laakari m̄eri kpa i n n̄n nasie, i ku ra maa ka durum ko.

²¹ Ma tɔn be, ba ȳɔ n desire saa ye M̄wisi u guru wii sinumgii te susi mi Gusunɔ u w̄a.

Yaku yerun wooda

²² Yinni Gusunɔ u M̄wisi s̄ɔwa u nee, a Isireliba s̄ɔwɔ a nee, been tii i wa ma wɔllun diya na ka bu gari kua. ²³ Yen s̄ɔ, i ku ra maa tii bw̄aroku gagu kua ka wura, n̄ kun me ka sii geesu, kpa i gu ko been b̄u. ²⁴ Adama i ko man ȳaku yeru bania ka tem. Kpa i been yaa sabenu ḡosi i ka man ȳaku d̄ɔ m̄waararuginu ka siarabun ȳakunu kua ten wɔllɔ. Yam kpuro mi na ḡosa i ka man s̄a, ko na n w̄a mi, kpa n be domaru kua. ²⁵ I n man ȳaku yeru baniamme ka kpenu, i ku tu bani ka kpee ni i d̄aka.

Domi ì n kpee ni dāka, i nu disi dokewa mi. ²⁶ I ku ra de ta n yɔɔtia mɔ, kpa bu ku raa ka bɛɛn tereru wa ì n yɔɔmɔ mi.

Wooda ye Yinni Gusunɔ u Isireliba wɛ yobun sɔ

21

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, a Isireliba wooda yeni wɛɛyɔ. ² Ben goo ù n win Isirelisi dwa yoo, yoo wi, u koo win yinni sɔwa wɔɔ nɔɔba tia, nɔɔba yiruse u koo yariwa yoo ten di u kun gāanu kɔsie. ³ U kun kurɔ mɔ u ka dua yoo te sɔɔ, wi turowa u koo yari. U n maa kurɔ mɔ ba ka nùn dwa, sanna ba koo yari. ⁴ N n win yinnin na, u nùn kurɔ wɛ, ma u ka kurɔ wi bibu mara, dɔma te u yariɔ yorun di, u koo kurɔ ka win bibu win yinni deriawa kpa u yari wi turo. ⁵ Adama yoo wi, ù n gerua batura sɔɔ u nɛɛ, u win yinni kī ka maa win kurɔ wi, ka win bibu, yen sɔ, u ñ yariɔ, ⁶ saa yera yinni wi, u koo ka nùn da Yinni Gusunɔn sãa yerɔ. Miya u koo nùn seririsia sãa yee ten gamboɔ, u nùn swaa yaba ka sɔkura. Kpa n sãa yīreru ma yoo wi, u sãawa win yoo sere ka baadommaɔ.

⁷ Goo ù n maa win bii tɔn kurɔ dɔra yoo, ba ñ nùn yakiamɔ nge mɛ ba ra yoo tɔn durɔbu yakie. ⁸ Win yinni ù n nùn sua kurɔ, ma u wa dākuru ya ñ ka nùn naawɛ u koo kpī u nùn win tɔmbu yakie. Adama u ku raa nùn tɔn tuko yakie. Domi durɔ wi, u kua naanɛ sarirugii. ⁹ Goo ù n yoo tɔn kurɔ dwa u ka win bii tɔn durɔ wɛ, u nùn kuo nge mɛ ba ra bii wɔndia kue bà n nùn suamɔ. ¹⁰ Goo ù n yoo sua kurɔ, yen biru ù n maa kurɔ kpao sua, u ku raa yoo win dīanu ka win yãa ni u ra raa nùn wɛ kawa. Mɛya maa ben

wāasinaa sɔɔ, u ku raa de gāanu ganu kəsi. ¹¹ U kun maa nùn gāanu ita yenin gaa kuammɛ, u de kurɔ wi, u yari yorun di u kun gāanu kəsie.

Daa kōsa ye tɔnu ù n kua ba koo nùn go

¹² Wi u tɔnu so u go, ba koo yēron tii gowa.

¹³ Adama wi u kun kī u ka tɔnu go samba sɔɔ, nɛ Yinni Gusunɔ kon yam gam gəsi mi u koo kpikiru da u kuke. ¹⁴ Wi u win winsim mwa u go nuku kōsurun sɔ ka bwisi, bu yēro mɔɔ bu go, baa ù n dua nɛn sãa yerɔ u yāku yeru nɛnuu u ka bōre.

¹⁵ Wi u win tundo so, ñ kun mɛ win mero, ba koo yēro mwa bu gowa.

¹⁶ Wi u tɔnun tii gbɛna u dɔra, ñ kun mɛ u nùn kua win yoo, ba koo yēro mwa bu gowa.

¹⁷ Wi u win mero, ñ kun mɛ win tundo kōsa gerusi, ba koo yēro gowa.

Wooda ye Gusunɔ u yi be ba tɔmbu mɛera kuan sɔ

¹⁸ Saa ye tɔmbu yiru ba sannamɔ ma ben turo u win winsim so ka nɔm kuseru, ñ kun mɛ u nùn kara ka kperu u mɛera kua, ma ya kun nùn go, ba ñ wi u nùn so mi goomɔ. Yà n nùn kpī, ¹⁹ ma u ra sanɔ kua u ka deka sīimɔ, wi u nùn mɛera kua mi, ba ñ nùn gāanu kuammɛ. Adama durɔ win sɔmbu te u koo raa ko ù n bwāa do, wi u nùn mɛera kua mi, wiya u koo tu ko, kpa u maa mɛera yen nɔaribun gobi kəsi.

²⁰ Goo ù n win yoo so ka bokuru u go mii mii ba koo yēro gowa. ²¹ Adama yoo wi, ù n kua tãɔ giriru ñ kun mɛ sãɔ gira yiru u sere gu, ba ñ maa win yinni gāanu kuammɛ, domi yoo wi, u sãawa win gobi.

²² Tɔn durɔbu gabu bà n sannamɔ, ma ba guragii wɔri sere win nukura ka yara, ma win gam kun mɛera wa, yen mɛ kurɔ win durɔ u tɔn be

bure, mɛya ba koo kəsia siri kowobun wuswaa. ²³ Adama kurə wi, ù n mɛera gaa wa, mɛera yen bwesera ba koo maa bu ko. U n maa gun na, ba koo bu gowa. ²⁴ N n win nənin na ba wuna ba koo maa begii wunawa. N n win dondun na ba bua, ba koo maa beginu buawa. N n win nəman na ba bua, ba koo maa begia buawa. N n win naasun na ba bua, ba koo maa begisu buawa. ²⁵ N n maa dɔn na ba nùn mɛni, ba koo maa be dɔ mɛniwa. Mɛera yèn bweseru ba nùn kua gesi, yen bwesera ba koo maa bu ko.

²⁶ Goo ù n win yoo tən durə, n̄ kun mɛ tən kurən nənu kəra, u koo yoo wi karawa u doona nənu gen s̄. ²⁷ N n maa win dondun na u wuna, u koo nùn karawa u doona don ten s̄.

²⁸ Ketɛ yà n tən kəba so ya go, ba koo yen tii kpenu kasuku bu gowa, ba n̄ yen yaa temm̄. Yen biru ba n̄ maa yen yinni gāanu kuamm̄. ²⁹ Adama ketɛ ye, yà n daa goo kəba səkure ma ba yen yinni s̄əwa ma u n̄ ka ye gāanu kue, ba koo win tii gowa ka ketɛ ye sannu. ³⁰ B̄ n maa nùn gāanu buren na u wa u ka win wāaru yakia, u koo ni kpuro kəsiawa nge mɛ ba gerua. ³¹ Ketɛ yen bweseru yà n bii goo kəba s̄ka, siri tee biya ba koo ye kua mi, ka yen ȳero. ³² Adama ketɛ ye, yà n goon yoo so ya go, sii geesun gobi tɛna yen yinni u koo yoo win yinni w̄, kpa bu ketɛ ye kpenu kasuku bu go.

³³ Goo ù n dəkə m̄, n̄ kun mɛ u w̄ru gagu gba u deri u n̄ wukiri, ma goon yaa sabera w̄ri mi, ta gu, ³⁴ wi u dəkə ye m̄ n̄ kun mɛ w̄ru ge, u koo sabe ten kəsire w̄wa kpa u sabe goo te sua.

³⁵ Goon ketɛ yà n googia mɛera kua ya go, ba koo ketɛ wasa ye d̄rawa bu yen gobi b̄nu ko. Kpa bu

maa ye ya gu min yaa bɔnu ko. ³⁶ Kεε ye, yà n daa gεε mεεra koore, ma yen yēro u yē adama u n̄ gāanu kue, u koo ye ya gu min kāsire wēwa kpa wi, u goo te sua.

Yaa sabenun gbɛnan wooda

³⁷ Goo ù n kεε gbɛna u go, n̄ kun mε u ye dɔra, kεε nɔɔbuwa u koo kāsia tia yen wɔllɔ. N n̄ maa yāarun na, yāanu nnεwa u koo kāsia tee ten wɔllɔ.

22

¹⁻³ Ye u gbɛna mi, bà n ye wa win nɔma sɔɔ, n̄ n kεten na, n̄ kun mε kεteku, n̄ kun mε yāaru, ma ya gesi wasi, yen yiruwa u koo wē. U kun maa gāanu mɔ, ba koo win tii dɔrawa.

Goo ù n gbɛna da wɔkuru, bà n n̄n mwa wɔku te, ba so ba go, ba n̄ goo win yem bikiamɔ. Adama yam mù n s̄ara ba sere n̄n go, be ba n̄n go mi, ba koo bu win yem bikia.

Goon gāa ni ba suan woodaba

⁴ Bεen goo ù n win sabenu sure win winsim gberɔ, n̄ kun mε win dāa gbaarɔ, ma nu dīanu asɔrɔ kua, win gberun dīa geena u koo yēro kāsire wē, n̄ kun mε win dāa marum.

⁵ Goo ù n d̄ɔ menima, d̄ɔ wi, ù n dua goon gberɔ, ma yēron dīanu kpuro d̄ɔ mwaara, wi u d̄ɔ meni mi, u koo dīa ni nu d̄ɔ mwaaran kāsire wēwa.

⁶ Goo ù n win winsim gobi, n̄ kun mε gāanu berusia, ma ba nu gbɛna mi u berua mi, bà n gbɛnɔ wi wa ye u sua min n̄n yiruwa u koo kāsia. ⁷ Bà kun maa n̄n wa, win mi ba gāa ni gbɛna u koo dawwa Gusunɔn s̄aa yerɔ u nɔma sua wɔllɔ u b̄re u nεε, u n̄ gāanu ganu sue ni ba n̄n berusia mi sɔɔ. ⁸ Tɔmbu yiru bà n gāanu sikirinεmɔ, n̄ n yaa saberun na, n̄

kun me yānu, n̄ kun me gāa ni nu kōra, be kpuro ba koo dawa Gusunān sāa yerō u bu siria. Ben wi u kun gem mō, ye ba sikirine min wasi yiruwa u koo kōsia.

⁹ Goo ù n win winsim yaa saberu garu sabusia, ma ta bōra n̄ kun me ta gu n̄ kun me ba tu sēre ba mwa goo kun wa, ¹⁰ wi ba tu sabusia mi, u koo dawa Gusunān sāa yerō u bāre u nē, u n̄ tu babe. Sanam mēya, wi u sabe te mō mi, u koo durō win gere wura kpa wi ba sabe te sabusia u ku maa gāanu ganu kōsia. ¹¹ Adama bà n sabe te gbēnan na win yenuō, u koo ten kōsire wēwa. ¹² N n maa gbeeku yaan na ya tu mwa ya kasuka, u ka ten seeda na u sōsi. Saa ye, u n̄ maa ten kōsire wēemō.

¹³ Goo ù n maa win winsim yaa saberu bākura, ma ta bōra n̄ kun me ta gu sanam me wi u tu mō u n̄ wāa mi, ba koo n̄n ten kōsire wēwa. ¹⁴ Adama ù n wāa mi, ba n̄ maa n̄n kōsire wēemō. Bà n maa tu due kuan na, ten due gobi yi, yi tura.

Tambun wāsinaan wooda ka sārugia

¹⁵ Goo ù n wōndia kākura u n̄n bekuru doke, ma ba n̄ daa wōndia wi durō kā, wi u n̄n bekuru doke mi, u koo dokiriru kpuro kowa nge me ba ra ko, kpa u wōndia wi sua kurō. ¹⁶ Baa wōndia win tundo ù n yina bu suana, ka me, durō wi, u koo dokiriru kpuro kowa nge me ba ra ko bu ka wōndia sua.

¹⁷ Tān kurō soro ù n wāa bēen suunu sō, i n̄n goowo.

¹⁸ Wi u maa ka yaa saberu kpuna, i yēro goowo.

¹⁹ Nē, Yinni Gusunō turowa i ko sā. Wi u yina u būu goo sāamō, i yēro goowo.

²⁰ I ku sō goo nōni sō. I ku maa n̄n taki di. I yaayo ma bēen tii i raa sōru di Egibitin temō. ²¹ I

ku gəmini goo nəni sɔ̄, n̄ kun mɛ gobeku goo. ²² Wi u bu nəni sɔ̄mɔ̄ ma ba man somiru kana, ka geema na bɛɛ sɔ̄mɔ̄, kon bu somi. ²³ Kpa n de nɛn mɔ̄ru yu se bu bɛɛ go tabu gberɔ̄, bɛɛn kurɔ̄bu bu maa ko gəminibu kpa bɛɛn bibu bu maa ko gobekuba.

²⁴ Bɛɛ Isireliba sɔ̄, bɛɛn wi u s̄aro gobi bəkura, u ku raa yi nim dokea nge mɛ bwese tukunu nu ra ko.

²⁵ In goon bekuru təruba mwa, i n̄n tu wesia sɔ̄ u sere d̄u. ²⁶ Domi beku tee tera u mɔ̄ mi, u ka win wasi wukiri. Yen sɔ̄, à n tu nɛni mba u koo wukiri wɔ̄kuru. Sanam mɛ sɔ̄, ù n man wuri koosima, kon n̄n wənwəndu kua, n n̄n swaa daki.

²⁷ I ku ra man k̄sa gerusi, i ku ra maa bɛɛn wirugii b̄re.

²⁸ I n bɛɛn d̄ia gbiikinu ḡa i ku de n tɛ i sere ka neginu na.

I ku maa tɛ i ka bɛɛn bii tən durɔ̄ gbiikobu yakia domi ba s̄awa nɛgibu.

²⁹ Mɛya i ko maa man bɛɛn yaa sabenun bii gbiikinu yiiya nɛnɛm adama i ko de nu gina bəm nɔ̄wa sɔ̄ nɔ̄ba yiru, nɔ̄ba itase i sere ka man nu yākuru kua.

³⁰ Bɛɛn tii maa, i ko n w̄awa nɛnɛm nɛn sɔ̄, i n dɛere. Yen sɔ̄, i ku yaa gaa tem ye gbeeku yaa ya go ya deri. I ye b̄nu w̄ɛyɔ̄ domi ba n̄ ye sake.

In da bw̄ɛbw̄ɛbu sirie dee dee

23

¹ I ku labaari weesugia kpara. I ku maa tən k̄so seeda weesugia diiya u ka yari. ² Bɛɛn goo u ku raa tən dabinun gere sw̄i u ka k̄sa ko. Mɛya u ku maa

bu swīi bà n gem sīiyamə siribu sɔɔ. ³ I ku goo siri ka wənwəndu baa ù n sãa bwɛɛbwɛɛ.

⁴ I n bɛɛn wɛrəbun saberu garu wa ta kɔɔrɔ, kɛtɛwa? N kun mɛ kɛtɛku? I tu mɔɔ i ka nùn wurama. ⁵ I n maa win kɛtɛku wa ga wərume ka sɔmunu, i ku doona i nùn deri. I nùn somiɔ i ka gu seeya.

⁶ Siribu sɔɔ, i ku wi u gem mɔ gem bira win bwɛɛbwɛɛrun sɔ. ⁷ I ku seeda weesugia wura. I ku maa goo go wi u kun taare gaa kue. Domi wi u kua mɛ, nɛ, Yinni Gusunə kon yɛro seeyasia. ⁸ I ku nəm biran kɛnu mwa domi nu ra tɔnu nɔni wɔkewa gem swaa sɔɔ kpa u kpana u mu gere.

⁹ I ku wi u sɔru dimɔ bɛɛn suunu sɔɔ nɔni sɔ. Domi bɛɛn tii i yɛ nge mɛ u bwisikumɔ, yɛn sɔ i raa sɔru di Egibitiɔ.

Wɔɔ wɛraruguu ka tɔɔ wɛrarugiru

¹⁰ Wɔɔ nɔɔba tian baa sɔɔra i ko i n da bɛɛn gberun dīanu duure, kpa i nu gɛ. ¹¹ Adama wɔɔ nɔɔba yiruse, i ko i bɛɛn gbean tem kpuro deriwa mu wɛra, ka bɛɛn dāa gbaanɔ. Kpa i de be ba sãa sãarobu bu da bu dīanu kunɔnu ko be ka yaa sabenu.

¹² Mɛya maa sɔɔ nɔɔba tian baa sɔɔra i ko i bɛɛn sɔma kpuro ko. Adama nɔɔba yiruse i ko wɛrawa ka bɛɛn yobu ka sɔɔ be ba sɔmburu mɔ bɛɛn mi, ka sere bɛɛn yaa sabe ni i ra ka sɔmburu ko.

¹³ Ye na bɛɛ sɔɔwa kpuro, i ye mɛm nɔɔwɔ mam mam. Kpa i ku ra bũnu ganun yīsiru sia i sere nɛɛ, ko i nu sã.

Tɔɔ bakanu ita ni nu kpāaru bo

¹⁴ Wɔɔ baagere nɔn itawa i ko i n da man tɔɔ bakaru kue. ¹⁵ Pɛɛ ye ba n seeyatia doken tɔɔ bakara

i ko gbi i ko. Sɔɔ nɔɔba yiruwa i ko pɛɛ di ye ya kun seeyatia mɔ nge mɛ na raa bɛɛ yen wooda wɛ, wɔɔn suru gbiikoo wi ba mɔ Abibu sɔɔ, domi saa yera i yara Egibitin di. I n kanaru mɔ, goo u ku raa na nen wuswaaɔ u kun kɛru nɛni. ¹⁶ Yiruse kpa i maa bɛɛn gbean dɛa gbiikinun yaa kpaabun tɔɔ bakaru di. Yen biru i n bɛɛn gberun dɛanu kpuro gɔ kpa i maa yen tɔɔ bakaru di, i n wɔa kunu sɔɔ. ¹⁷ Nge mɛya wɔɔ baagere bɛɛ tɔn durɔbu i ko i n da ka mɛnnɛ nɔn ita nen sɔa yerɔ.

¹⁸ I n man yɔkuru kua, i ten yaa gum dɔɔ mɛniɔ dɔma te. I n maa ten yaa dimɔ, i ku ye mɛnna ka pɛɛ ye ba seeyatia doke. ¹⁹ I n da ka man bɛɛn gberun dɛa gbiikii ni nu gea sɔa naawɛ nen sɔa yerɔ. Domi nɛna na sɔa Gusunɔ bɛɛn Yinni. I ku boo buu yike ka gen mɛron bom.

Sɔɔsinu ganu ka nɔɔ mwɛɛnu

²⁰ Yeniba kpuron biru Yinni Gusunɔ u Isireliba sɔɔwa u nɛɛ, kon bɛɛ nen gɔrado gɔriama u ka bɛɛ kpara kpa u n bɛɛ kɔsu bɛɛn sanum sɔɔ. U koo ka bɛɛ da tem mɛ na bɛɛ sɔɔru kua sɔɔ. ²¹ Yen sɔ, i de i n tii sɛ kpa i nɔn mɛm nɔɔwa, kpa i ku nɔn nuki sanku. Domi u n da bɛɛ suuru kuammɛ i n tora, yɛn sɔ nen yiiko ya wɔa wi sɔɔ. ²² Adama i n nɔn mɛm nɔɔwa mam mam, ma i mɔ dee dee ye na bɛɛ yiire, nɛna kon ka bɛɛn wɛrɔbu kpuro sanna.

²³ Nen gɔrado wi, u koo bɛɛ swaa gbiiya u ka bɛɛ turi sere tem mi Amɔreba ka Hɛtiba ka Feresiba ka Kananiba ka Hefiba ka sere Yebusiba ba wɔa. Kpa n be kpuro go bɛɛn sɔ. ²⁴ Adama i n tura mi, i ku ra ben bɔnu sɔ, i ku maa ben komanu saari. I ben bɔu turanu suririo kpa i ben bwɔarokunu kɔsuku

muku muku. ²⁵ Ne Gusunə beɛn Yinniwa i ko i sã kpa n beɛ domaru kua, i n dīanu mə ka nim. Meya na kon maa beɛ baranu gbara. ²⁶ Na ñ maa derimə tən kurə goon nukuru tu yari, meya beɛn goo kun maa mə wīro. Kon maa de beɛn hunde yu dēya.

²⁷ Ye kon maa wure n ko wee. Be ba nua i duə ben temə kpuro, kon de bu nanda, kpa bu yari bu doona beɛn sã. ²⁸ Kon Hefi be, ka Kanani be, ka Heti be susunu kpare, kpa bu yari bu doona tem min di. ²⁹ Adama na ñ be kpuro giramə wə tian baa sɔ, tem me, mu ku raa ka ko bansu, kpa gbeeku ye yi beɛ yibusu. ³⁰ Fiiko fiikowa kon de ba n doonamə min di, sere i ka dabia i teria i sina tem me kpuro sɔ. ³¹ Tem me kon beɛ wē mi, men nə bura yera ko n wāawa saa nim wōku ge ba mə Naa yarin di sere n ka girari Filisitiban nim wōkuə, ka maa saa Sinain gbaburun di, sere n ka girari daa te ba mə Efaratio. Tən be ba wāa tem mi kpuro, kon beɛ bu nɔmu beriawa kpa i bu gira. ³² I ku ra ka bu arukawani gaa bəke. I ku maa ben būu goo sã. ³³ I n ben būnu sāmə, nu ko n sāawa beɛn yina. Yen sã, i ku de ben goo u n wāa beɛn suunu sɔ kpa u ku raa beɛ torasia ñen swaa sɔ.

Yinni Gusunə u win nə mweeru sire

24

¹ Yinni Gusunə u Məwisi sɔwa u neɛ, i yɔma Sinain guuru mini, nen mi, wunɛ ka Aroni ka Nadabu ka Abihu ka Isireliban guro gurobu wata ka wəkuru, kpa i man kpuna sarun di. ² Wunɛ Məwisi, kaa man susima wunɛ turo. Be ba ka nun yɔma bu yōro mi ba wāa mi. Tən be ba maa tie, bu ku raa yɔma mini.

³ Ma Məwisi u da u tən be Yinni Gusunən gari ka win woodaba kpuro sɔɔwa. Ma be kpuro ba wura ka gɔru teu ba nɛɛ, sa ko ko ye Yinni Gusunə u gerua kpuro.

⁴ Məwisi u Yinni Gusunən gari yi kpuro yorua ma u seewa buru buru u yāku yeru bana guu ten nuurə. U maa kpenu wəkura yiru gira nge mɛ Isireliban bwese kɛrin geera nɛ. ⁵ Ma u Isireliban aluwaasiba gabu gɔra bu ka Yinni Gusunə yāku dɔɔ mwaararuginu kua kpa bu naa kinɛnu go bu ka siarabun yākununu ko. ⁶ Məwisi u yaa yem mɛn bənu sua u doke gbɛa sɔɔ. Ma u sukum mɛ n tie yɛka yāku yee ten wəllə. ⁷ Ma u woodan tire te sua u tu gara tən ben wuswaaɔ. Ma ba nɛɛ, sa ko Yinni Gusunə mɛm nɔɔwa kpa su ko kpuro ye u gerua.

⁸ Ma Məwisi u yem mɛ sua u yɛka tən ben wəllə u nɛɛ, yem mɛ wee, mɛ mu Yinni Gusunən nɔɔ mwɛɛru siremə te u bɛɛ kua sanam mɛ u bɛɛ wooda yeniba kpuro wɛ.

⁹ Ma Məwisi ka Aroni ka Nadabu ka Abihu ka Isireliban guro gurobu wata ka wəku te, ba guu te yɔɔwa. ¹⁰ Ma ba Gusunə, be Isireliban Yinni wi wa. N sāare nge u yɔ turaru garun wəllə te ba kua ka kpee boogū ni nu baalimə weenɛ. Nu deɛrewa nge wəllu te ta kun guru wiru mə. ¹¹ Gusunə u n̄ Isireliban guro guro be kɔsa gaa kue. Ba n̄n wa ma ba di ba nɔra.

Məwisi u yɔɔwa Sinain guurə

¹² Yinni Gusunə u Məwisi sɔɔwa u nɛɛ, a yɔɔma a yɔra guuru mini. Kon nun kpee bɛsi wɛ m̄i sɔɔ na wooda kpuro yorua, tən be ka ben bibun bweseru ba n ka ye mɛɛrimə baadomma.

¹³ Ma Mōwisi u seewa ka win bōō Yosue. Adama u sere guu te yō, ¹⁴ u guro guro be sōōwa u nēē, i yōro mini, i sun ma sere su ka wurama bēēn mi. Wee Aroni ka Huri ba wāa ka bēē. Bēēn goō ù n gari giri gēē mō, u na ben mi. ¹⁵ Yen biru u yōōwa guu ten wōllō, ma guru wii wurora tu wukiri. ¹⁶⁻¹⁷ Yera Yinni Gusunōn yiikon girima ya sōōsira mi. Isireliba ba ye wa, ya sāa nge dōō boko. Ma guru wii wuro te, ta Sinain guu te wukiri sere sōō nōōba tia. Sōō nōōba yiruse Yinni Gusunō u Mōwisi soka saa guru wii wuro ten min di. ¹⁸ Yera Mōwisi u dua guru wii ten sōōwō ma u yōōwa guu ten wōllō. Miya u wāa sōō sōō weeru ka wōkuru weeru.

YINNI GUSUNŌN KUU BEKURUGIRUN KPUNAA

Kēē ni Isireliba ba koo wē bu ka Yinni Gusunōn sāa yeru ko

25

¹ Yinni Gusunō u Mōwisi sōōwa u nēē, ² a Isireliba sōōwō bu ka man kēnu naawa. Ye ba wē ka nuku tia kpuro, a mōō. ³ Kēē ni ba koo wē, niya, wura ka sii geesu ka sii gandu, ⁴ ka ana bekunu ni ba wōkua ka bura, ka maa gaadura ka ni ba swērasia ka sēesu, ka ni ba wesa ka wēē dangii ka yaa sansun beka, ⁵ ka yāa gōni yi ba swērasia ka sēesu, ka gōni sinumgii, ka dāa dangia, ⁶ ka gum mē ba ra ka fitila sōre ka gum mē mu turare mō mē ba ra kpuro tāre bu ka sōōsi ma Gusunō u ye gōsa nēnēm, ka turare ye ba ra dōō doke, ⁷ ka kpee gobiginu nīn nōni sāa berō wuru ka kpee gobiginu bwese bweseka ka ni ba koo doke yāku kowo tōnweron yabe tarakpe sōō ka sere maa win bōō baran wōllō. ⁸ Yen biru i ka man ye kpuro

kuu bekurugiru kuo na n ka wãa bεεn suunu sɔɔ. ⁹ I ko tu kowa ka ten dendi yãnu kpuro nge mε kon bεε sɔɔsi.

Yinni Gusunɔn woodan kpakororu

¹⁰ Ba koo kpakororu ko ka dãa damgia. Ten dεεbu bu ko n sãawa gɔm soonu yiru ka bɔnu. Ten yasum mu ko n maa sãawa gɔm soo teeru ka bɔnu kpa ten gunum mu n sãa gɔm soo teeru ka bɔnu. ¹¹ Kpa a tu wura pote ten sɔɔwɔ ka tɔɔwɔ. Kpa a ten goonu nne kpuro nɔɔ bɔka kua ka wura. ¹² Kpa a wuran sumi ko wasi nne a doke ten goo gookan yinna yenu sɔɔ, yiru ya n mεεrine bee tia, yiru yeni ya n maa mεεrine bee tia. ¹³ Yen biru a dãa pɔɔsi kasu yiru a yi wura pote. ¹⁴ Kpa a yi wasi kpakoro ten sumi sɔɔ beri berika, yi n sãa ten nenutii. ¹⁵ Sumi yi sɔɔra dãa pɔɔsi yi, yi ko n da n wãa. Ba ñ yi wunamɔ min di. ¹⁶ Yen biru kaa woodan kpee besi yi kon nun wε doke kpakoro te sɔɔ.

¹⁷ Kpa a kpakoro te wukiritia kua ka wura ya n ka tu saka ne. ¹⁸⁻¹⁹ Kpa a wɔllun kɔsobu yirun weenasibu ko ka wura a mani wukiritia yen goo piiminun wɔllɔ gee ka gee. ²⁰ Kpa yi n kpakoro ten wukiritia ye kasa wukiri mam mam. Yi ko n wuswaa kisinεwa yi n mεεrine. ²¹ Kaa woodan kpee besi yi doke kpakoro te sɔɔ, a sere ten wukiritia ye doke. ²² Yen wɔllɔwa ko na n da ka nun yinne kɔsobu yiru yen baa sɔɔ, kpa n nun nen woodaba kpuro wε Isireliban sɔ.

Tabuluyɛn mi ba koo pεεyi, ye ba ka Gusunɔ naawa

²³ Yinni Gusunɔ u kpam Mɔwisi sɔɔwa u nεε, kaa tabulu ko ka dãa damgia. Yen dεεbu ko n sãawa gɔm soonu yiru, yen yasum mu ko n maa sãa gɔm soo

teeru, kpa yen gunum mu n sãa gãm soo teeru ka bõnu. ²⁴ Kpa a ye kpuro wura pote, kpa a maa yen goo gooka não bõka kua ka wura. ²⁵ Yen biru kpa a dãa besi piiminu gore yen goo gooka mi, ni nu ka nãm tararu yasum nε, a ka sikerena, kpa a nin tii wura pote. ²⁶ Kpa a maa sumi nne ko ka wura a doke tabulu yen goo gooka mi yen naasu gire gire. ²⁷ Mi ba dãa besi piimii ni goren bõku bõkuka sãra sumi yi, yi ko n wãa, kpa bu dãa pãasi wasi yi são, ba n da ka tabulu ye sue. ²⁸ Dãa pãasi yi, yi ko n sãawa dãa damgia kpa a yi wura pote. ²⁹ Yen biru kaa gbẽa ko ka nãri ka pεrentiba ka gbẽε yorukunu, ye kpuro ya n sãa wuragia kpa ba n da ka dendi ba n yãku tam wisimã. ³⁰ Kpa a pẽε ye ba ka man naawa sãndi tabulu yen wãllã. A ku ra de pẽε ye, yu biara mi. A de ya n da n wãa nen wuswaaã baadomma.

Fitilan dabu

³¹⁻³² Yinni Gusunã u kparam Mõwisi sãõwa u nεε, kaa dabu ko ka wura gea, ga n kãasi mã nãõba tia, gen yẽsi yẽsikaã ita ita. Kpa gen yõratia ka gen põtura ka gen kãasi ka gen bura te ta ka dãa marum ka biibii weenε, ye kpuro ya n sãa bõri tia.

³³ A de kãasi nãõba tia yen baayere ya n buranu ita ita mã ni nu ka biibii weenε. ³⁴ Kpa dabu gen põturan tii ya n buranu nne mã ni nu ka dãa marum weenε. ³⁵ Mi kãasi yiru yiru yi gbinne ka põtura, kaa nin temã buraru koosiwa te ta ka dãa marum weenε. ³⁶ Bura te, ka kãasi yi, ye kpuro ya n sãa wuran bõri tia. ³⁷ Yen biru kaa fitilanu nãõba yiru ko, kpa a nu sãndi sãndi dabu gen wãllã ka gen tiin wii kpiirã. Kpa ba n nu sãre nu n yam bururasie. ³⁸ Baku piibu ge ba ko n da ka fitila nin dõõ sãmε

ka m̀i s̄o nin torom mu ko n da w̄riki, kaa ye kpuro kowa ka wura gea. ³⁹ Dabu ge, ka gen dendi yānu kpuro, wuran kilo tenan sakawa kaa ka ye ko. ⁴⁰ Wunε M̄wisi, a de a n s̄ombu te n̄ni doke kpa a kuu te ko ta n s̄a nge te na nun s̄o si guuru w̄ll̄o.

Kuu bekurugii t̄en mi ba ra ka Yinni Gusun̄o yinne

26

¹ Yinni Gusun̄o u M̄wisi s̄o wa u nεε, a bekunu w̄kuru wesio ka w̄εε damgii ka w̄εε yi ba w̄kua ka bura ka maa gaadura, ka maa w̄εε wun̄mgii, kpa a beka ye buraru doke a ta n s̄a w̄llun k̄sobun weenasibu. Kpa a ka man kuu bekurugiru kua.

² Beka ye kpuro ya ko n n̄wa. Yen d̄εbu bu ko n s̄awa ḡm soonu t̄ena yiru sari. Yen yasum maa ḡm soonu n̄ε. ³ Beka yen n̄o bu n̄o buwa ba koo sua bu sw̄εna. ⁴ Yen biru kpa a yen baayeren goo baka teer̄o w̄ri doke ka w̄εε yi ba w̄kua ka bura, yi ba koo ra ka ye s̄arena. ⁵ W̄ri weeraakuukuubuwa kaa doke beka ye ba sw̄εnan baayeren goo baka teer̄o yi n n̄o kisinε. ⁶ Yen biru kaa s̄retinu weeraakuru ko ka wura bu ka beka ye kpuro s̄arena, kpa yu ko beku teeru kuu ten s̄o.

⁷ Kpa a maa bekunu w̄kura tia wesi ka boo sansu ni ba koo kuu bekurugii te wukiri. ⁸ Beka ye kpuro ya ko n n̄wa. Yen d̄εbu bu ko n s̄awa ḡm soonu t̄ena. Yen yasum maa ḡm soonu n̄ε.

⁹ Beka yen n̄o buwa ba koo gbi bu sw̄εna kpa bu maa n̄o ba tia yeni sw̄εna. Kpa bu n̄o ba tiase ten sukum bue kuu ten w̄ll̄o wuswaa gia. ¹⁰ Kpa a w̄ri weeraakuukuubu doke beka ye ba sw̄εnan baayeren goo baka teer̄o. ¹¹ Yen biru kaa s̄retinu

weeraakuru ko ka sii gandu, kpa a nu doke beka yen wēri yi sɔɔ, a ka ye sɔrena, yu ko beku teeru. ¹² Bā n ka tu kuu te wukiri, beku te ta kuu te sare mi, a de ta n sãare kuu ten biruɔ. ¹³ Kuu ten yasum gia, beka ye ya maa tiara, a de ya n sãare beri berika gɔm soo teeru. ¹⁴ Kaa bekunu yiru ko bu ka kuu te wukiri, teeru ka yãa kinɛnun gɔni, yi ba swērasia, teeru maa ka yaa gɔni sinumgii, te ta ko n wãa kpuron wɔllɔ.

¹⁵ Akasian dãa bɛsiya kaa gira a ka kuu te ko. ¹⁶⁻¹⁷ Dãa bɛsi yi, yi ko n nɛwa. Yin dɛɛbu bu ko n sãawa gɔm soonu wɔkuru kpa yin yasum mu n sãa gɔm soo teeru ka bɔnu. Kpa a yin baayere sɔretinu yiru dokea yi n ka sɔrenɛ. ¹⁸ Kuu ten sɔɔ yɛsan nɔm dwaru gia dãa bɛsi yɛnda kaa gira. ¹⁹ Kpa a yi yɔratii kua weeru ka sii geesu a doke yiru yiru, yin tia sɔɔ temɔ, yi n ka sɔretii ni nɛni. ²⁰ Ten sɔɔ yɛsan nɔm geu gia bɛsi yɛnda kaa maa ko. ²¹ Kpa a maa yi yɔratii weeru kua ka sii geesu bu doke yiru yiru yin tia sɔɔ. ²² Ten sɔɔ duu yeru gia dãa bɛsi nɔɔba tia kaa gira. ²³ Dãa bɛsi yiru yiruwɔ kaa doke ten goo gɔmkinu yiruɔ biru gia. ²⁴ Dãa bɛsi yi, yi ko n maninɛwa yiru yiru saa tem di sere ka wɔllɔ. Kpa a sumi doke yi n ka sɔrenɛ wɔllɔ. Mɛsuma kaa goo gɔmkinu yiru yen dãa bɛsi yiru yiru ye kua. ²⁵ Kpa yi kpuro yi n sãa dãa bɛsi nɔɔba ita. Kpa a yen baayere sɔɔ yɔratii doke yiru yiru yi ba kua ka sii geesu.

²⁶⁻²⁷ Yen biru kpa a ten yɛsi itaɔ akasian dãa nɔɔbu nɔɔbu kare. ²⁸ Dãa karetia ye ya wãa yɛsa baayeren suunu sɔɔ mi, yen nɔɔ ga koo yɔrawa dãa gɔmkinɔ. ²⁹ Kpa a maa dãa bɛsi yi ka dãa kareti yi wura pote.

Kpa a maa wuran sumi ko yi sɔɔ ba koo dāa kareti
 yi wasi wasi. ³⁰ À n yeniba kpuro menna a kpa, saa
 yera kaa den kuu bekuruḡii te gira ta n sãa nge te
 na nun sɔɔsi guu te ba mɔ̀ Sinain wɔ̀llɔ̀.

³¹ Kpa a maa beku kareru ko ka wɛɛ damḡii ka
 wɛɛ ye ba wɔ̀kua ka bura ka maa gaadura ka wɛɛ
 wunɔ̀mḡii. Kpa a wɔ̀llun kɔ̀sobun weenasibu ko
 beku te sɔɔ, kpa ya n sãa buraru. ³² Kaa akasian
 dāa besi sinumḡii nne ko a wura pote kpa a sɔ̀retii
 wuragii doke yi sɔɔ, yi ka beku kare te gaba. Kpa
 a dāa besi yi yɔ̀ratii dokea yi ba kua ka sii geesu.
³³⁻³⁴ Kpa a beku kare te bwɛ te ta ko n dii sɔɔ ge ga
 dɛere gem gem ka adɛrɔ̀ ge ga dɛere bɔ̀nu sãa.

À n beku kare te bwɛ a kpa, ten sɔɔwɔ̀wa kaa ka
 kpakoro te da a yi tɛ sɔɔ woodan kpee besi yiru ye,
 ya wāa. Kpa a kpakoro te wukiritia dokea dii te ta
 dɛere gem gem sɔɔ mi. ³⁵ Kaa tabulu ye yiwa nɔ̀m
 geu ḡia adɛrɔ̀ ge sɔɔ à n duɔ̀ kuu ten mi, kpa a dabu
 ge yi nɔ̀m dɔ̀waru ḡia, tabulu ye ka dabu ge, nu n
 mɛɛrine.

³⁶ A kuu ten beku kenutiru wesio ka wɛɛ yi ba
 wɔ̀kua ka bura ka maa gaadura ka wɛɛ wunɔ̀mḡii
 ka wɛɛ damḡii, kpa a beku te sɔ̀ma dokea. ³⁷ Kpa
 a akasian dāa besi sinumḡii nɔ̀bu wura pote kpa a
 yin baayere yɔ̀ratia kua ka sii gandu. Yen biru kpa
 a sɔ̀retii wuragii doke yin baayere sɔɔ bu ka beku
 kenutii te bwɛ.

Yaku yeru

27

¹ Yinni Gusunɔ̀ u kpaḡ Mɔ̀wisi sɔɔwa u nɛɛ, kaa
 yaku yeru ko ka akasian dāa. A de ten goonu nne

kpuro nu n nε, nu n sãa gɔm soonu nɔɔbu nɔɔbu, kpa ten gunum mu n sãa gɔm soonu ita. ² Kpa a ten wɔllun goo gɔmkinɔ kãanu doke kpa a nu sii gandu pote. ³ Kaa yãku yee ten dendi yãnu kpuro kowa ka sii gandu. Niya gbɛɛ ni ba koo ka torom gura, ka kaatonu ka kaato donnuginu, ka gbɛɛ nì sɔɔ ba koo yaa yem doke bu ka yɛka, ka dɔɔ guratii. ⁴ Kpa a kɔkɔsɔ ko ka sii gandu kpa a yen goo gɔmkinɔ sii gandun sumi doke. ⁵ Yen biru kpa a ye sua a doke yãku yee ten kɔkɔrɔ kpa yen nɔɔ gu seema wɔllɔ yãku yee ten suunu suunukaɔ. ⁶ Kpa a tu suatii yiru kua ka akasian dãa pɔɔsi a yi sii gandu pote. ⁷ Kaa dãa pɔɔsi yi wasi sumi yi sɔɔ ba n da ka yãku yee te sue. ⁸ Kaa yãku yee te kowa ka dãa besi ta n wɔru mɔ, nge te na nun sɔɔsi.

Kuu ten kara

⁹ Yeniba kpuron biru Yinni Gusunɔ u maa Mɔwisi sɔɔwa u nεε, a kuu bekurugii te kara koosio. Yen sɔɔ yɛsan nɔm dɔwaru gia kpa a bekunu kare ni ba wesa ka wɛɛ damgii. Bã n ni kpuro swɛɛna, nu ko gɔm soonu wunɔbu (100). ¹⁰ Ba koo beka ye sɔrewa dãa besi sinumgii yɛndu sɔɔ ka sɔretii ka sii dɛki yi ba kua ka sii geesu. Kpa dãa besi yin yɔratii yi n sãa sii gandu. ¹¹ Nge mɛya ya ko n maa sãa sɔɔ yɛsan nɔm geu gia, kpa ye yiru ye, ya n dɛɛbu nε. ¹² Kara yen sɔɔ duu yeru gia kaa bekunu kare dãa besi sinumgii wɔkuru sɔɔ yi ba yɔratii kua. Kara yen yasum mu ko n sãawa gɔm soonu weeraakuru. ¹³ Mɛya yen sɔɔ yari yeru gia yen yasum ko n maa sãawa gɔm soonu weeraakuru. ¹⁴⁻¹⁵ Yen suunu sɔɔ kaa kɔnnɔ wĩa ga n sãa gɔm soonu yɛndu. Kpa a kɔnnɔ gen beri berikaɔ beka kare gɔm soonu

wəkura nəəbu nəəbu dāa besii sinumgii ita ita səə. Dāa besii yin baayere ya ko n yōratia mə. ¹⁶ Kara yen kənnən tii səə, kaa beku kenutiru doke, tən yasum ko n sāa gəm soonu yəndu. Wēε damgiiya kaa ka tu ko kpa a tu buraru kua ka wēε wunəmgii ka yi ba wəkua ka bura ka maa gaadura. Kpa a maa tu gaba kua ka dāa besii sinumgii nne yi yi yōratii mə. ¹⁷ Kara yen beku soretii ka yen sii dəki yi, yi səə ba koo beku ni səresi, ye kpuro ya ko n sāawa sii geesu, kpa yen dāa besii sinumgii yin yōratii yi n sāa sii gandu. ¹⁸ Kara yen dēεbu bu ko n sāawa gəm soonu wunəbu (100) kpa yen yasum mu n maa sāa gəm soonu weeraakuru, kpa yen gunum mu n sāa gəm soonu nəəbu. Ba koo yen beka wesiwa ka wēε damgii kpa bu sii pəəsi yin yōratii ko ka sii gandu. ¹⁹ Kuu bekurugii ten dendi yānu kpuro, sii ganda ba koo ka nu ko. Meya kuu te ka kara yen gabatian kurum kpuro ya ko n sāawa sii gandu.

Fitila gen gum

²⁰ Yera Yinni Gusunə u kpaM Məwisi səəwa u nεε, a de Isireliba bu dāa ye ba mə olifin binun gum ko mə mu gea sāa, ba n da ka kuu ten fitila sōre baadomma. ²¹ Kuu bekurugii ten adεrə ge səəra Aroni ka win bibu ba koo da bu fitila ni yi yi, beku kare ten biruə te ta woodan kpakororu berua. Meya fitila ni, nu ko n da n sōre saa yokan di sere ka bururu. Isireliba ba koo wooda yeni nεnεwa sere ka baadommaə.

Yaku kowobun sāa yānu

28

¹ Yinni Gusunɔ u kɔam Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, a wunen mɔɔ Aroni ka win bibu nne ye wunɔ nenem Isireliban suunu sɔɔn di kpa ba n sãa nen yãku kowobu. Bii bera Nadabu ka Abihu ka Eleasaa ka Itamaa. ² A de bu wunen mɔɔ Aroni wi sãa yãnu kua ni nu koo win yiiko ka win girima sɔɔsi. ³ Yen sɔ, be na yen bwisi wɛ, a bu wooda wɛɛyɔ bu ka nùn yãa ni kua ni u koo doke dɔma te ba koo nùn tusia tɔmbun wuswaaɔ ka sanam mɛ u win sɔmburu mɔ. ⁴ Yãa ni ba koo ko wee, bɔɔ bara ye u koo doke win tororun wɔllɔ, ka yabe tarakpe, ka yaberu ka tako ye ba sɔma kua ka dawani ka sere maa sɛkatia. Yeniba kpuro ya ko n sãawa yãa ni Aroni ka win bibu ba ko n da doke ba n yãkurun sɔmburu mɔ. ⁵ Ba koo yãa ni kpuro kowa ka beku ni ba wɔkua ka bura ka maa gaadura ka ni ba wunam doke, ka ni ba kua ka wɛɛ damgii ka wuran wɛɛ siiri.

Yabe tarakpe

⁶ Yinni Gusunɔ u maa Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, kaa yabe tarakpe kowa ka beku te ba kua ka wɛɛ damgii kpa a ge buraru kua ka wɛɛ wunamgii ka yi ba wɔkua ka bura ka maa gaadura ka wuran wɛɛ siiri. ⁷ Kpa a gu sari kua yi ba koo ka gen senu sarena. ⁸ Kpa a sɛkatia ko ya n sãa beku nɔni tee ka yabe tarakpe ge. Kpa ya n yinusi ge sɔɔ. ⁹ Yen biru a kpee gobiginu yiru suo nɔn nɔni sãa berɔ wuru, kpa a Isirelin bibu wɔkura yiru yen yĩsa yore ni sɔɔ. ¹⁰ Teerɔ ben nɔɔba tian yĩsa. Teerɔ maa nɔɔba tia benin yĩsa. Kaa ye kpuro yorewa nge mɛsum ba keranɛ. ¹¹ Kaa yĩsa ye yorewa kpee ni sɔɔ, nge mɛ ba ra yore sisɔ. A n ye yorua a kpa, kpa a kpee ni wura

gore a ka sikerena. ¹² Kpa a nu mani tarakpe gen sari sɔɔ. Aroni ù n nu doke win senɔ, niya nu koo sɔɔsi ma ka Isireliban yĩsina u dua nɛn sãa yerɔ, kpa nɛ, Yinni Gusunɔ na n ka bu yaaye. ¹³ Mi ba kpee ni gore mu ko n sãawa wura, ¹⁴ kpa a yɔni wuragii yiru tari a yi sɔre wura ye sɔɔ.

Bɔɔ bara

¹⁵ Kaa bɔɔ bara ko ye Aroni u ko n da doke win tororɔ, u ka nɛ, Yinni Gusunɔn kĩru bikia. Ye ka tarakpe ge, ya ko n sãawa beku nɔni tee, ka bura teeru.

¹⁶ Bɔɔ bara yen goonu nɛ kpuro nu ko n nɛwa, nu n sãa gɔm soonun bɔnu bɔnu. ¹⁷ Kpa a bɔɔ bara ye sɔɔ kpee gobigii bwese bweseka mani yu ko sĩa nɛ. Kpee nin nɔni wee. Sii gbiikaa sɔɔ, swãaru ka dɔm buuru, ka wuru beku. ¹⁸ Yiruse sɔɔ maa, swãaru ka boogu ka sɔɔ tiro. ¹⁹ Itase sɔɔ, dɔm buuru ka nɔni bwese bweseka ka gaadura. ²⁰ Nnɛse sɔɔ, wuru beku ka bɛrɔ wuru, ka nɔni bwese bweseka. Kpa a ni kpuro wura gore gore. ²¹ Kpee bwese bweseka wɔkura yiru yen baatere sɔɔra kaa Isirelin bibun yĩsinu yore tia tia. Kaa nu yorewa nge mɛ ba ra yore sisɔ.

²² Kaa yɔni wuragii yiru ko bɔɔ bara ye sɔɔ. ²³ Kpa a taaminu yiru ko ka wura, a sɔre bɔɔ bara yen soo wɔrikisɔ. ²⁴ Taaminu yiru ye sɔɔra ba koo yɔni yi sɔre sɔre. ²⁵ Kpa a bɔɔ bara yen yɔni yi gbini tarakpe gen sariɔ. ²⁶ Yen biru kaa maa taaminu yiru ko ka wura, a nu doke bɔɔ bara yen soo temkisɔ si su yabe tarakpe ge girari. ²⁷ Kpa a taaminu yiru ko a doke yabe tarakpe gen sarin nɔwɔ wuswaaɔ, sɛkatia yen wɔllu gia. ²⁸ Yen biru kaa bɔɔ bara yen taamii ni sɔɔ wɛɛ gaaduragii doke kpa a yi gbine

yabe tarakpe gen taaminu sɔɔ. Nge mɛya kaa ka ye sɔre yabe tarakpe ge sɔɔ, kpa yu ku ka b̄ari.

²⁹ Saa ye Aroni u duɔ kuu bekurugii ten mi, u ko n bɔɔ bara ye dokewa win tororɔ yɛ sɔɔ ba Isireliban bwese kɛri wɔkura yiru yen ȳisa yorua, kpa nɛ, Yinni Gusunɔ na n ka bɛɛ yaaye baadomma. ³⁰ Kaa maa urimu ka tumimu doke bɔɔ bara ye sɔɔ, kpa ya n w̄aa Aronin tororɔ saa kpuro ye u duɔ nɛn s̄aa yerɔ, kpa u ka gia ye na k̄i Isireliban s̄.

S̄aa ȳaa ni nu tie

³¹ Yinni Gusunɔ u kpaM Mɔwisi s̄ɔwa u nɛɛ, yabe tɛn wɔllɔ ȳaku kowo u koo yabe tarakpe ge sɔndi, kaa tu kowa ka beku gaaduragiru. ³² Kpa a ten w̄irɔ sɔma doke a sinum koosia tu ku raa ka ḡɛra. W̄i ten min diya u koo wiru wasi ù n yabe te sebumɔ. ³³ Kpa a maa ten temɔ tusanu doke nu n ka d̄aa marum gam weenɛ ni ba kua ka w̄ɛ yi ba w̄kua ka bura ka maa gaadura ka w̄ɛ wunɔmgii, ka sere maa yangire piiminu wuraginu a ka sikerena. ³⁴ Kpa a de d̄aa marum weenasim mɛ ka yangire ni, nu n kpa sa s̄a. ³⁵ Yabe tera Aroni ko n da n sebu a ù n sɔmburu m̄ kuu bekurugii te sɔɔ. M̄n nɔɔ u duɔ, ka m̄n nɔɔ u yariɔ na kon da n yangire nin wɔkinu nɔɔmɔwa, kpa n ku n̄n go kuu bekurugii te sɔɔ.

³⁶ Kpa a maa wuran batani ko a yore ye sɔɔ, wini s̄awa Yinni Gusunɔgii. Kaa ye yorewa nge mɛ ba ra yore sisɔ. ³⁷ Kpa a batani ye sɔresi Aronin dawanin wuswa a ka w̄ɛ gaaduragii. ³⁸ U ko n ye dokewa baadomma ù n dɔɔ nɛn s̄aa yerɔ, kpa nɛ, Yinni Gusunɔ n ka Isireliban ȳakunu mwa baa b̄a n toranu ganu kua saa ye ba ȳaku ni m̄.

³⁹ Kpa a maa tako ka dawani ko ka wɛɛ damgii, ka sɛkatia ye ba sɔma doke.

⁴⁰ Kaa maa Aronin bibu takoba kua ka maa sɛkatii ka furɔsu, ya n sãa ben buraru te ta ben girima sɔɔsimɔ.

⁴¹ Yen biru kaa Aroni ka win bibu yãa ni sebusia, kpa a bu gum tãre wirɔ a ka sɔɔsi ma na bu gɔsa ba n sãa nɛn yãku kowobu. ⁴² A bu sokoto kpirinu kuo kpa bu ku ka ben tereru wan sɔ. Kaa ye kpuro kowa ka wɛɛ damgii. ⁴³ Aroni ka win bibu ba ko n nu dokewa bà n dɔɔ kuu bekurugii te sɔɔ, n̄ kun mɛ bà n susiɔ yãku yerɔ bu ka ben sɔmburu ko. Yera ya koo de na kun bu go nɛn sãa yerɔ, domi ba n̄ wãa mi tereru. Yeni ya ko n sãawa wooda sere ka baadommas Aroni ka win bibun bweserun sɔ.

*Nge mɛ ba koo ka sɔɔsi ma Yinni Gusunɔ
u yãku kowobu gɔsa*

29

¹ Yinni Gusunɔ u kpam Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, wee nge mɛ kaa koosina a ka sɔɔsi ma na Aroni ka win bibu gɔsa na yi nɛnɛm bu ka ko yãku kowobu nɛn sãa yerɔ.

A naa kinɛ kpɛndu suo ka yãa kinɛnu yiru. A ku de yen gaa ya n alebu mɔ. ² Kpa a pɛɛ ko ka alikaman som, a ku seeyatia doke, kpa a maa kira wɔɔranu ko n̄n somɔ ba n̄ seeyatia doke, ka kira n̄n som ba ka gum burina. ³ Kpa a nu doke bireru sɔɔ a ka da yãku yerɔ ka naa kinɛ kpɛn te, ka yãa kinɛnu yiru ye, kpa a ka ye kpuro yãkuru ko.

⁴ Kpa a de Aroni ka win bibu bu na kuu ten kɔnnɔwɔ mi nɛ, Yinni Gusunɔ na ra ka Isireliba yinne, kpa a bu wobure ka nim. ⁵ Kpa a Aroni

nùn win sãa yãa ni sebusia. Niya tako ye, ka yabe boogugii te, ka yabe tarakpe ge, ka bɔɔ bara ye. Kpa a sêkatia ye sêke yabe tarakpe gen wɔllɔ. ⁶ Kpa a maa dawani sua a doke win wirɔ, kpa a wuran batani ye sua yè sɔɔ ba yoru, wini sãawa Yinni Gusunɔgii, a doke win dawani yen wuswaaɔ. ⁷ Yen biru kpa a maa gum sua a tãre win wirɔ a ka sɔɔsi ma na nùn gɔsa na yi u n sãa nɛn yãku kowo. ⁸ Kpa a maa win bibu soku a bu tako be sebusia, ⁹ a bu ben sêkatii sêkea kpa a bu ben furɔsu dokea nge mɛ a Aronin tii kua. Saa dɔma ten diya ba koo kɔ yãku kowobu sere ka baadommaɔ.

Yeniba kpuron biru, amɛniwa kaa de bu ka sɔmbu te tore.

¹⁰ Naa kinɛ te a gɔsa mi, kaa ka tu nawa kuu ten kɔnnɔwɔ, kpa Aroni ka win bibu bu ben nɔma sɔndi naa yen wiru wɔllɔ. ¹¹ Kpa a ye saka nɛn wuswaaɔ kuu ten kɔnnɔ mi. ¹² Kpa a yen yɛm dɛka ka niki bia a tɛeni yãku yee ten kãanɔ. Mɛ mu tie kpa a yêka ten temɔ. ¹³ Kpa a yen bɔsɔnun gum sua ka yen worun bɛsi baka ka yen gabu swii ka yen gum sannu, kpa a ye kpuro menna a dɔɔ doke yãku yee ten wɔllɔ. ¹⁴ Adama naa kinɛ ten yaa ka ten gɔna ka ten bɔsɔ bisu, ye kpurowa kaa dɔɔ doke bɛɛn sansanin biruɔ. Yãku te, ta ko n sãawa te ta koo ben durum wukiri.

¹⁵ Yen biru ba koo ka yãa kinɛ nin teeru na, kpa Aroni ka win bibu bu ben nɔma sɔndi ten wiru wɔllɔ. ¹⁶ Bà n kua mɛ ba kpa, yera kaa tu saka kpa a ten yɛm sua a yêka yãku yee ten goo gookaɔ. ¹⁷ Kpa a ten yaa bɔɔri bɔɔri a yi ka ten wiru sannu, kpa a maa ten bɔsɔnu tea ka ten kɔri kpa a ye kpuro sɔndi wii te ka ye a bɔɔra min wɔllɔ. ¹⁸ À n kua mɛ a kpa,

kpa a ye kpuro dɔɔ sɔre yāku yee ten wɔllɔ. Ya ko n sɔawa yāku dɔɔ mwaararugiru tɛn nubura koo nɛ, Yinni Gusunɔ dore.

¹⁹ Kpa a maa yāa kinɛru yiruse teni sua. Kpa Aroni ka win bibu bu kpam ben nɔma sɔndi ten wirɔ. ²⁰ Yen biru, kpa a tu saka a ten yem sua a tɛni Aronin soo nɔm geuguuɔ, ka win bibun soo nɔm geugisɔ, ka ben nɔm geun niki bii bakanɔ, ka sere ben nɔm geun naa niki bii bakanɔ. Yem mɛ mu tie, kpa a mu yɛka yāku yee ten goo gookaɔ.

²¹ Kpa a maa yem mɛ mu wāa yāku yee ten wɔllɔ sua a mɛnna ka gum mɛ ba ra kpuro tāre ye Gusunɔ u gɔsa nɛnɛm kpa a mu wisi Aroni ka win bibun sāa yāa ni ba sebuan wɔllɔ. Nge mɛya Aroni ka win bii be, ka ben sāa yāa ni kpuro, ba ko n sāa nɛnɛm nɛn sɔ. ²² Kpa a yāa ten gum sua ka ten siru ka ten bɔsɔnun gum ka ten worun bɛsi baka, ka ten gabu swii yiru ka yin gum sannu, ka ten nɔm geun nɔmu.

Domi yāa kinɛ te, ta ko n sɔawa te ba ka sɔɔsi ma na Aroni ka win bibu gɔsa nɛnɛm nɛn sɔ. ²³ Kpa a maa pɛɛ tia sua ye ba n seeyatia doke, ka kira wɔɔra teeru ka kira teeru tɛn som ba ka gum burina, saa birerun di te ta yii sāa yerɔ. ²⁴ Kpa a ye kpuro Aroni ka win bibu nɔmu bɛria kpa a ben nɔma sua a ka sɔɔsi beri berika nɛ, Yinni Gusunɔn wuswaaɔ.

²⁵ Yen biru kpa a ye kpuro mwa ben nɔman di a ye sɔndi yāku dɔɔ mwaara ten wɔllɔ kpa a dɔɔ doke kpa ya n sāa yāku dɔɔ mwaararugii te ta man nuburu dore. ²⁶ Kpa a maa yāa kinɛ te ba ka sɔɔsi ma na Aroni ka win bibu gɔsa nɛnɛm min gurogururu sua a sɔɔsi beri berika nɛn wuswaaɔ. À n kua mɛ a kpa, yaa ye, ya ko n sɔawa wunɛgia.

²⁷ Kpa a yāa kinɛ ten nɔmu sua a yiya wɔllɔ nɛn

wuswaaɔ. Nge meya kaa ka sɔɔsi ma guroguro te ka nɔmu ge, ya sãawa negia. ²⁸ Meya maa Isireliba bà n siarabun yãkunu mɔ ba ko n da yaan guroguroru ka yen nɔm geun nɔmu wunε nenεm nen sɔ kpa bu ye Aroni ka win bibun bweseru wε kpa ya n sãa wooda sere ka baadommaɔ.

²⁹ Aroni ù n maa gu, win bibun bweseru sɔɔra ba koo turo wuna bu sãa yãa ni sebusia bu nùn gum tãre wirɔ doma te ba koo sɔɔsi ma u sãa win kɔsire. ³⁰ Wi, wi u kua Aronin kɔsire mi, u ko n yãa ni dokewa sere sɔɔ nɔɔba yiru. Wiya u ko n da du kuu ten mi, mi Yinni Gusunɔ u ra ka Isireliba yinne kpa u sɔmburu ko adεrɔ ge ga dεere sɔɔ.

³¹ Kaa yãa kinε te ba ka sɔɔsi ma na Aroni ka win bibu gɔsa nenεm yaa sua a yike sãa yerɔ. ³² Kuu ten kɔnnɔwɔra Aroni ka win bibu ba koo yaa ye ka pɛε ye ya wãa bireru sɔɔ mi menna bu tem. ³³ Be tɔnawa ba koo yãku dĩa ni di, ni ba ka ben durum wukiri sanam mε ba sɔɔsi ma na bu gɔsa nenεm nen sɔ. Tɔn tuko goo u ku raa nu di, domi nu sãawa dĩa ni ba wuna nenεm nen sɔ. ³⁴ Nù n tiara sere sisiru bu ku maa nu di. Bu nu wisio dɔɔ sɔɔ nu dɔɔ mwaara.

³⁵ A Aroni ka win bibu kuo mam mam nge mε na nun sɔɔwa. Sɔɔ nɔɔba yiruwa kaa bu yen yãku yãki kua a ka sɔɔsi ma na bu gɔsa nenεm nen sɔ.

³⁶ A n da naa kineru go yen tɔɔ baatere yãku yee ten wɔllɔ, yen yεm mu ka tɔmbun durum wukiri. Yãku niya nu koo yãku yee te disu wɔka. Yen biru kpa a gum tãre ten wɔllɔ a ka sɔɔsi ma ta wãa nenεm nen sãarun sɔ. ³⁷ Meya kaa n da ko sere sɔɔ nɔɔba yiru ye, yu ka yibu, kpa yãku yee te, ta n sãa nenεm ta n dεere. Yen sɔ, ye n koo tu ture kpuro, baa ñ n tɔnun na, u de u n dεere.

Yāku ni ba ko n da ko t̄ɔɔ baatere

³⁸ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi s̄ɔɔwa u nεε, wee ye kaa n da ko baadomma. Kaa ka yāa kinε kpεminu yiru w̄ɔɔ tiaginu yākuru ko t̄ɔɔ baatere, ³⁹ teeru bururu, teeru maa yoka. ⁴⁰⁻⁴¹ Bururu ka yokan yāku nin baateren w̄allɔwa kaa som kilo ita ye ya ka olifin binun gum yarum ditiri tia ka b̄onu burinε doke, ka maa tam ditiri tia ka b̄onu, kpa a ye kpuro d̄ɔɔ doke. Yen nubura koo nε, Yinni Gusunɔ dore. ⁴² Yāku d̄ɔɔ mwaararugii tera b̄εen bibun bweseru ba ko n da ko kuu bekurugii ten k̄onnɔwɔ n̄en wuswaaɔ sere ka baadommaɔ. Miya b̄εε Isireliba i ko ka man yinna, kpa n ka nun garɪ ko.

⁴³ Kpa yam mi, mu n s̄aa n̄en̄em mu n d̄εere n̄en yiikon s̄ɔ. ⁴⁴ N̄en tiiwa kon kuu te d̄εerasia ka yāku yee te, n yi n̄en̄em ka sere maa Aroni ka win bibu ba n ka s̄aa n̄en yāku kowobu. ⁴⁵ Kpa na n w̄aa b̄εε Isireliban suunu s̄ɔ i n man s̄amaɔ. ⁴⁶ Kpa i n ȳe ma n̄ena na s̄aa Gusunɔ b̄εen Yinni n̄e wi na b̄εε yarama Egibitin di. Kpa na n ka b̄εε w̄aa.

N̄ena Gusunɔ b̄εen Yinni.

*Kpakoro t̄en w̄allɔ ba ko n da turare d̄ɔɔ doke***30**

¹ Yinni Gusunɔ u kpam Mɔwisi s̄ɔɔwa u nεε, kaa kpakororu garu ko t̄en w̄allɔ ba ko n da turare d̄ɔɔ doke. Kaa tu kowa ka akasian d̄aa. ² Ten d̄εbu ka ten yasum mu ko n n̄ewa, m̄ε kpuro mu n s̄aa ḡɔm sooru tia tia, kpa ten gunum mu n s̄aa ḡɔm soonu yiru. Kpa a de ten goo ḡɔmkinu n̄n̄en d̄aa yu n̄ɔ yari n̄ge k̄aanu. ³ Kpa a ten baama kpuro wura pote sere ka ten k̄aanɔ. Kpa a ten goonu n̄n̄e n̄ɔ b̄oka kua ka wura a ka sikerena. ⁴ Kpa a maa ten

goo gəmkinə wuran sumi doke ten nəə bəkan temə, kpa ba n da dāa wasi yi səə, bu ka tu sua. ⁵ Dāa ye kaa wasi sumi yi səə, ya ko n sāawa akasian dāa ye ba wura pote. ⁶ À n kua mε a kpa, kpa a kpakoro te sua a yi aderə ge səə beku kare ten deedeeru te ta nε, Yinni Gusunən woodan kpakororu berua dii səə ge ga dεere gem gem səəwə. Miya ko na n da ka nun yinnε. ⁷⁻⁸ Bururu baatere saa ye Aroni u fitilanu gum dokemə ka yoka baayere saa ye u nu sōramə, u ko n da turare dāə dokewa kpakoro ten wəllə. Nge mεya wi ka win bibun bweseru ba ko n da ko sere ka baadommaə. ⁹ Adama i n ko turare tuka dāə doke kpakoro ten wəllə. Mεya i n maa yāku dəə mwaararuginu mə mi, n kun mε i dīanu ganu səndi mi, n kun mε i tam wisi mi, i ka yākuru ko. ¹⁰ Wəə ka wəəwa Aroni u ko n da ten kāa ni səə yāku yem tēni mε ba ra ka durum wukiri u ka tu disi wəka. Nge mεya wi ka win bibun bweseru ba ko n da ko sere ka baadommaə, kpa ta n yii nənəm nən sə.

Gobi yi ba koo wε kuu bekurugii ten sə

¹¹ Yinni Gusunə u kpam Məwisi səəwa u nεε, ¹² a Isireliba gario. Be ba wəə yəndu turan diya kaa gari kpa a de ben baawure u gobi gεε wε u ka win wāaru yakia. Kpa n de wahala yu bu suuri saa ye a bu garimə mi. ¹³ Wi ba gara, sii geesun bəri piibuwa u koo wε. Yi kpuro yi ko n nεwa. Gobi yi, yi ko n sāawa nge mε ba ra sāa yerun gobi di. ¹⁴ Be ba wəə yəndu tura ka be ba kere mε, beya ba koo gobi yi wε. ¹⁵ Gee tee tera baawure u koo wε. Gobigii kun wεemə n sāaro kere, u ka win wāaru yakia. Domi hunde tia be kpuro ba mə. ¹⁶ Gobi yiya kaa n da ka

kuu bekurugii ten sɔmburu ko. Nge mɛya kon ka yaaya ma Isireliba ba ben wāaru yakia.

Boo gèn mi ba ko n da sãa yerun nim take

¹⁷ Yinni Gusunɔ u kpam Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ,
¹⁸ kaa boo ko ka gen sɔwaritia, ye kpuro ya n sãa sii gandu. À n gu kua a kpa, a gu yiiyo yāku yeru ka kuu bekurugii ten baa sɔɔ kpa bu gu nim take.
¹⁹ Nim mɛya Aroni ka win bibu ba ko n da ka ben nɔma ka naasu kpakie bu ka dɛɛra, ²⁰ bu sere du kuu ten mi, bu ka ben sɔmburu ko, ñ kun mɛ bu sere susi yāku yerɔ bu ka yākuru ko kpa bu ku raa gbi. ²¹ Yeni ya ko n sãawa wooda sere ka baadommaɔ bɛɛn bibun bweseru sɔɔ.

Gum mɛ ba kua sãarun sɔ

²² Yinni Gusunɔ u kpam Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ,
²³ a turare bwese bweseka ye ya nuburu do suo, miru kilo nɔɔbu, ka sinamɔmu kilo yiru ka bɔnu, ka kanɛli kilo yiru ka bɔnu ²⁴ ka kasi kilo nɔɔbu, ka sere olifin gum ditiri nɔɔba tia. ²⁵ Ye kpurowa kaa de wi u turare kobu yɛ u mɛnna u ka gum ko mɛ ba ko n da kpuro tãre bu ka sɔɔsi ma na ye gɔsa nɛnɛm. ²⁶ Gum mɛya kaa kuu te yɛka, ka nɛn woodan kpakoro te, ²⁷ ka tabulu ye, ka yen dendi yānu, ka dabu ge, ka gen dendi yānu, ka sere kpakoro tèn wɔllɔ ba ra turare dɔɔ doke, ²⁸ ka yāku yee tèn mi ba ko n da yāku dɔɔ mwaararuginu ko, ka ten dendi yānu, ka boo ge, ka gen sɔwaritia.
²⁹ Nge mɛya kaa ka sãa yāa ni kpuro dɛɛrasia kpa nu n yii nɛn sɔ. Ye n koo nu bɛsu kpuro, a de ya n dɛɛre.
³⁰ Kpa a maa Aroni ka win bibu gum mɛ tãre ba n ka sãa nɛn yāku kowobu.

³¹ Mɛya kaa Isireliba sã a nɛɛ, gum mɛ, mu ko n sãawa dɛeram mɛ ba ko n da kpuro tãre bu ka sãosi ma ya wãa nɛnɛm nɛn sãarun sã. Yeni ya ko n sãawa wooda bɛɛ sɔɔ sere ka baadommaɔ. ³² Goo u ku raa mu sawa. Goo u ku raa maa mɛn bweseru ko. I ko nu yiwa nɛnɛm nɛn sãarun sã. ³³ Yen sã, goo ù n yina u mɛn bweseru kua, ñ kun mɛ u tɔn diro goo mu tɛni, ba koo yẽro wunawa bɛɛn suunu sɔɔn di.

Turare ye ba koo dãɔ doke sãa yerɔ

³⁴ Yera Yinni Gusunɔ u kɔam Mɔwisi sãɔwa u nɛɛ, a turare bwesenu ita kasuo ye ya nuburu do, ka maa turare ye ba mɔ ansam, ye kpuro ya n saka nɛ. ³⁵ Wi u turaren kobu yẽ kpa u ye kpuro mɛnna u bɔru doke yu ko turare dɛera ye ba kua nɛnɛm nɛn sãarun sã. ³⁶ Kpa a yen sukum buuru wuna, a da a yi kuu bekuruɗii te sɔɔ, woodan kpakoro ten wuswaaɔ mi ko na ñ da ka nun yinne. Kpa i ye yi nɛnɛm nɛn sãarun sã. ³⁷ Yen sã, goo u ku raa turare yen bweseru ko win tiin sã. I ko ye yiwa nɛnɛm nɛn sãarun sã. ³⁸ Wi u yina, u yen bweseru kua win tiin sã, ba koo yẽro wunawa bɛɛn suunu sɔɔn di.

Kuu bekuruɗii ten sɔm kowobu

31

¹ Yinni Gusunɔ u kɔam Mɔwisi sãɔwa u nɛɛ, ² wee na Besaleli, Urin bii, Hurin debubu ɔɔsa Yudan bweseru sɔɔ. ³ Na nùn nɛn Hunde yibie u n ka sɔm bwese bwesekan bwisi mɔ, kpa u n yen asansi kpuro yẽ. ⁴ U koo kpĩ u yen kpunaaba yi. U wuran sɔmburu yẽ, ka sii geesu ka sii gandu. ⁵ Ka nge mɛ ba ra kpee gobiginu sɔɔ yore ni ba koo gore, ka sere maa dãa dākubu, ye kpuro gesi ye n sãa burarun

somburu. ⁶ Ma na nùn Oholiabu, Ahisamakin bii wi u sãa Danun bweseru nãmu sãndia u ka nùn somi. Yen biru na maa gabu bwisi kã be ba sombu te yẽ. Be kpurowa ba koo menna bu sombu te ko te na nun sãwa mi. ⁷ Tera kuu bekurugii te, ka nen woodan kpakoro te, ka ten wukiritia, ka sere maa kuu ten dendi yãa ni nu tie, ⁸ ka tabulu ye, ka yen dendi yãnu, ka dabu wuragu ge, ka gen dendi yãnu, ka kpakoro tèn wãllã ba ko n da turare dã doke, ⁹ ka yãku yee te, ka ten dendi yãnu, ka boo ge, ka gen sãwaritia, ¹⁰ ka sere yãa ni Aroni ka win bibu ba ko n da sebe bu ka yãkurun somburu ko, ¹¹ ka gum mε ba ko n da gãanu yẽke bu ka sãsi ma ya wãa nenem nen sãarun sã, ka sere turare nubu durorugia ye. Ye kpurowa ba koo ko nge mε na nun sãwa.

Tã wẽrarugiru

¹² Yinni Gusunã u kpam Mowisi sãwa u nεε, ¹³ a Isireliba sãwã a nεε, i ko tã wẽrarugirun wooda mem nãwawa mam mam. Domi ta ko n sãawa nen arukawanin yĩreru ye na bãkua ka bεε sere ka baadommaã. Yĩre tera ta koo sãsi ma nena na bεε gosa na yi nenem nen sã. ¹⁴ I n da wẽre tã wẽrarugii te sã. I ku tu garisi nge sanam dirum. Wi u yina ma u somburu kua te sã, ba koo yẽro wunawa bεen suunu sãn di bu go. ¹⁵ Yen sã, alusuma tia sã, sã nãba tia i ko n da somburu ko, adama nãba yiruse te, ta ko n sãawa tã wẽrarugiru te na yi nenem nen sã. Bεen wi u somburu kua tã te sã, ba koo yẽro gowa. ¹⁶ A de bεε Isireliba i n tã wẽrarugii ten wooda mem nãwammε, sere ka bεen bibun bweserã, domi arukawani ye, ya ko n wãawa sere ka baadommaã. ¹⁷ Tã te, ta sãawa yĩreru te ta ko n

wãa ne ka beɛn suunu sɔɔ. Domi sɔɔ nɔɔba tia sɔɔra na wɔllu ka tem taka kua na kpa. Nɔɔba yiruse ma na sɔmburu deri na wɛra.

¹⁸Ye Yinni Gusunɔ u ka Mɔwisi gari yi kua guu te ba mɔ Sinaiɔ u kpa, yera u nɔn kpee besi yiru wɛ yi sɔɔ win tii u woodaba yorua.

ISIRELIBA BA GUSUNɔN ARUKAWANI KUSIA

Ba naa buu wuragu u kua ba sãwa

32

¹Sanam me tɔn be, ba wa Mɔwisi u tɛmɔ u n̄ saramɛ saa guu ten wɔllun di, ba da ba menna Aronin mi, ba nɔn sɔɔwa ba neɛ, a seewo a sun yinni kua wi u ko n sun swaa gbiiye. Domi Mɔwisi wi u sun yarama Egibitin tem di, sa n̄ yɛ ye n nɔn deema.

²Yera Aroni u bu sɔɔwa u neɛ, i beɛn kurɔbun swaa tonku wuragu u potirima ka beɛn bibugu u i ka na.

³Ma be kpuro ba ben swaa tonku wuragu u potira ba ka Aroni naawa. ⁴U nu mwa u yania ma u kuura kua ye ya ka naa buu weene, u wura ye wisi mi, ma ya kua bwãaroku.

Ma ba neɛ, beɛn yinni wee, wi u sun yarama saa Egibitin di.

⁵Ye Aroni u ye wa, yera u yãku yeru gira bwãaroku gen wuswaaɔ. Ma u kpura u neɛ, sia sa ko Yinni Gusunɔ tɔɔ bakaru kua.

⁶Yen sisiru, ba seewa buru buru yellu ma ba yãku dɔɔ mwaararu u kua ka siarabun yãkunu. Tɔn be, ba sina ba di ba nɔra, ma ba seewa ba kom beretɛke mɔ.

⁷ Saa yera Yinni Gusunə u Məwisi səwə u nəε, a sarofuuku domi wunen tən be a yarama Egibitin di mi, wee ba disidi dura. ⁸ Ba swaa ye deri kə ye na nəε bu swi. Wee ba tii wuran bwāaroku kua ge ga kana bu weenε. Ma ba yiira ba gu yākuru koosi. Ba nəε, geya ga ben yinni wi u bu yarama saa Egibitin di. ⁹ Ma u kpan nəε, na tən be wa, ben swaa tau, ba n kī bu wiru kpī. ¹⁰ Tē nen məru ya seewa. A de n bu kam koosia. Adama wunε, kon de wunen tambu bu ko bwese bakaru.

¹¹ Məwisi u Gusunə win Yinni suuru kana u nəε, Yinni, mban sōna a ka wunen tambu məru mō be a yarama Egibitin di ka wunen dam bakam. ¹² Mban sōna kaa de Egibitigibu bu gere bu nəε, kōsa a kī a wunen tambu kua. Yen sōna a ka bu yarama kpa a bu go guunun bera gia, a bu kpeerasia ba kun maa wāa handuniaə. A wunen məru ye suresio, a ku maa kōsa ye ko, ye a kī a bu kua mi. ¹³ A wunen bwāabu Aburhamu ka Isaki ka Yakəbu yaayo be a nə mwεeru kua ka bōri a nəε, kaa de ben bibun bweseru tu dabia nge wəllun kperi, kpa a bu tem mε kpuro wē mən gari a ka bu kua, ba n ka mu mō ka baadommaə.

¹⁴ Ma Yinni Gusunə u kōsa ye deri ye u raa nəε u koo win tambu kua mi.

¹⁵ Saa yera Məwisi u sarama guu ten wəllun di u woodan kpee bεsi yiru ye neni yən beri yiru yiru kpuro ba yorua. ¹⁶ Kpee bεsi yi, yi sāawa yi Gusunən tii u kua. Win tiwa u maa yorua yi sō. ¹⁷ Ye ba saram wee, Yosue u tambun wurenu nua nge mε ba gbisimə. U Məwisi səwə u nəε, tabun wurenu wāa sansaniə.

¹⁸ Məwisi u nəε, n n be ba nasara suan wurenu mi. N n maa mō be ba desiru mwεeragu. Be ba

womusu m̀n̄n wurena na n̄om̄o.

¹⁹ Ye M̄owisi u sansani ye turuku kua, u naa buu wuraguu ge wa ka t̄n̄n be ba yaam̄o, ma u m̄oru b̄esira u kpee b̄esi yi sura u k̄osuka guu ten nuur̄o.

²⁰ Ma u naa buu ge sua u d̄ōo m̄eni. Ma u ge munia muku muku u wisi nim s̄ōo. Ma u dera ba nim m̄e n̄ra. ²¹ Ma u Aroni bikia u n̄eε, mba t̄n̄n be, ba nun kua a ka bu durum baka yen bweseru koosia.

²² Aroni u n̄n̄n wisa u n̄eε, a ku de wunen m̄oru yu kp̄ã. A ȳe ma t̄n̄n be, ba ra n b̄ō k̄ōsan kobu s̄ōo. ²³ Ba man s̄ōwa ba n̄eε, n bu yinni kuo wi u ko n bu swaa gb̄iye, domi wun̄e wi a bu yarama Egibitin tem di, ba ñ ȳe ye n nun deema. ²⁴ Ma na bu s̄ōwa na n̄eε, ben wi u wuran ḡānu m̄o u nu tama. Ye ba ka na, ma na nu kp̄ẽε d̄ōo s̄ōo. Yera naa buu wuraguu ge, ga yarima.

Ba Isireliba s̄eεyasia

²⁵ M̄owisi u wa ma Aroni u kpana u t̄n̄n be n̄ni doke, ma u dera ba m̄ō ye ba k̄i. Yera n dera ben yibereba ba bu yaa kasikim̄o. ²⁶ Sanam m̄eya u ȳra sansani yen duu yer̄o u n̄eε, baawure wi u ka Yinni Gusun̄o ȳo, u na n̄en bera gia.

Ma Lefiba kpuro ba m̄enna win mi. ²⁷ Ma u n̄eε, am̄eniwa Yinni Gusun̄o u gerua. B̄een baawure u win takobi suo u n n̄eni, kpa u n sirene sansani ye s̄ōo duu yee teerun di sere ten tensim mi. Kpa u win dusi ka win beruse ka win kpaasi go.

²⁸ Ma Lefi be, ba kua nge m̄e M̄owisi u bu yiire. Be ba gu d̄oma te, ben suunu s̄ōo, ba tura t̄nu n̄r̄obun suba itan saka (3000). ²⁹ Yera M̄owisi u n̄eε, gis̄ara i b̄een tii Yinni Gusun̄o w̄ẽ mam mam, ye b̄een baawure u ka win bii t̄n̄n dur̄o ka win dusi seesi. Yen s̄ō, u b̄eε domaru kua gis̄o.

Məwisiŋ kanaru

³⁰ Yen sisiru u tən be sɔɔwa u nɛɛ, wee, i durum baka kua. Yen sɔ, kon yə guu ten mi, n Yinni Gusunə suuru kana beɛn durum yen saabu.

³¹ Yera u gəsira u da Yinni Gusunən mi, u nɛɛ, kuku, tən be, ba durum baka kua. Ba tii bwāaroku kua ka wura. ³² Na nun kanamə a bu suuru kuo. À kun maa suuru mɔ, a nɛn yīsiru wunə tire te sɔn di, tən mi a wunɛn təmbun yīsa yorua.

³³ Yinni Gusunə u Məwisi wisa u nɛɛ, wi u man torari, yēron yīsira kon wuna nɛn tireru sɔn di. ³⁴ Yen sɔ, a doo a tən be kpara i da sere yam mi na nun sɔɔwa. Wee nɛn gɔrado u ko n nun gbiiye mi. Adama saa ya sisi yè sɔ kon tən be nəma doke n bu sɛɛyasia ben durum sɔ.

³⁵ Yen biru u tən be baranu kpɛɛ yèn sɔ ba dera Aroni u bu naa buu ge kua.

Yinni Gusunə u Isireliba wooda wɛ bu ka doona Sinain guurun di

33

¹ Yinni Gusunə u kpaŋ Məwisi sɔɔwa u nɛɛ, i seewo i doona minin di, wunɛ ka tən be a yarama Egibitin di, kpa i da tem mi, mɛn nɔɔ mwɛɛru na kua ka bōri na nɛɛ, kon mu Aburhamu ka Isaki ka Yakəbu ka ben bibun bweseru wɛ. ² Kon nɛn gɔrado goo gəri u n nun gbiiye kpa n nun Kananiba ka Aməreba ka Hɛtiba, ka Feresiba ka Hefiba ka Yebusiba gira. ³ I doo tem mɛ sɔɔ. Tim ka bom yiba mi. Adama na n ka bɛɛ dɔɔ. Kpa n ku ra bɛɛ kam koosia swaaɔ, domi beɛn swaa tau.

⁴ Ye tən be, ba labaari kɔsa ye nua, ben wasi dwiiya. Ba n maa ben bura yānu ganu doke nuku

sankiranun sō. ⁵ Yinni Gusunō u Mōwisi sōōwa u nεε, a Isireliba sōōwō a nεε, ben swaa tau. Nà n ka bu sīimō nōni kpaki teeru sōō mam, kon bu kam koosia. Bu ben bura yānu potirio tē, kpa n wa ye kon bu kua. ⁶ Ma ba ñ maa ben bura yāa ni doke saa mìn di ba doona Horebun guu ten di.

Yinni Gusunōn kuru

⁷ Mi Isireliba ba ben sansani gira kpuro, Mōwisi u ra ka kuu bekurugii te dewa u gira mi n ka sansani ye desire. U tu soka Yinni Gusunōn kuru. Be ba kī bu Yinni Gusunō gāanu bikia bera ba ra yari sansanin di bu da kuu ten mi. ⁸ Mōwisi ù n yariō u dōō kuu ten mi, tōn be kpuro ba ra sewa bu yōra ben kunun kōnnōwō ba ñ Mōwisi mēera sere u ka du kuu te sōō. ⁹ U n dua mi, saa yera guru wii wuro te, ta ra saramε tu yōra kuu ten kōnnōwō kpa Yinni Gusunō u ka nùn gari ko. ¹⁰ Tōn be kpurowa ba ra guru wii wuro te wa, ta yō kuu ten kōnnōwō. Kpa ben baawure u yiira win kurun kōnnōwō. ¹¹ Yinni Gusunō u ra ka Mōwisi gari kowa nōni ka nōni nge mε tōnu u ra ka win bōrō gari ko. Yen biru Mōwisi u ra gōsirame u na sansaniō. Adama win bōō aluwaasi Yosue, Nunin bii, u ku ra yari kuu ten min di.

Yinni Gusunō u win tōmbu nōō mwēeru kua ma u ko n ka bu wāa

¹² Mōwisi u Yinni Gusunō sōōwa u nεε, wee, a nεε, n ka tōn be doo tem mε sōō. Mēya a maa nεε, a man yē sāa sāa. Kaa n ka man nōnu geu mēera. Adama a ñ man sōōwa wi u koo man yōsiri. ¹³ N n men na, tē, a man wunen himba sōōsio kpa n nun gia, kpa n kpam wunen durom wa. A yaayo ma tōn be, ba sāawa wunen tōn be a gōsa.

¹⁴ Ma Yinni Gusunɔ u nɛɛ, nɛn tii kon ka nun da kpa n nun nasara wɛ.

¹⁵ Mɔwisi u wisa u nɛɛ, à kun ka sun dɔɔ wunen tii, a ku de su doona minin di. ¹⁶ Amɔna ba koo ka tubu ma sa wunen kɔi geeru wa, nɛ ka wunen tɔmbu, ma n kun mɔ a ka sun da. À n ka sun da, saa yera sa ko n sãa nɛnɛm handunian tɔn be ba tie sɔɔ.

¹⁷ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, kon ko nge mɛ a man bikia. Domi na nun yɛ sãa sãa, a maa nɛn kɔi geeru wa.

¹⁸ Mɔwisi u nɛɛ, a man wunen yikon girima sɔɔsio.

¹⁹ Yinni Gusunɔ u wisa u nɛɛ, kon na n sara wunen wuswaaɔ ka nɛn girima kpuro, kpa n nun nɛn yɛsiru sɔ, nɛ, Yinni Gusunɔ. Be na kɔi n durom kua, beya na ra durom kue. Be na maa kɔi n wɔnwɔndu kua, kpa n bu wɔnwɔndu kua. ²⁰ Adama na ñ derimɔ a nɛn wuswaa wa, domi goo sari wi u koo nɛn wuswaa wa kpa u n wãa. ²¹ Yen sɔ, ayeru garu wee nɛn bɔkuɔ kpee baa sɔɔ, mi kaa kpɛ a n wãa. ²² Sanam mɛ na sarɔ ka nɛn yikon girima, kon nun nɛn nɔma wukiri kpee baa ye sɔɔ. ²³ Yen biru kon nɛn nɔma wuna kpa a nɛn biru wa, adama a ñ nɛn wuswaa wasi.

Kpee bɛsi yiru yen kɛsire

34

¹ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nɛɛ, a kpee bɛsi yiru mɛnɔ a dãku nge yionɔ. Kon kpam gari yi yore mi, yi yi raa wãa kpee bɛsi yi sɔɔ, yi a kɛsuka.

² A sɔɔru koowo sia bururu yellu, a yɔɔma Sinain guuru mi, kpa a yɔra nɛn wuswaaɔ ten wɔllɔ. ³ A ku de goo u ka nun yɔɔma mi. A ku ra maa de n goo

wa guu ten gam gum. Mɛya a ku maa de ketɛba ka yāanu, yen gaa yu yakasu di guu ten turuku.

⁴ Ma Mɔwisi u kpee besi yiru mɛna u dāka nge yiɔnɔ. U seewa buru buru yellu u yɔɔwa Sinain guurɔ u kpee besi yiru ye nɛni nge mɛ Yinni Gusunɔ u nūn sɔɔwa. ⁵ Yera Yinni Gusunɔ u sarama guru wii wuroru sɔɔ u yɔra win bɔkuɔ. Ma u win tiin yīsiru gerua u nɛɛ, nɛna na Yinni Gusunɔ. ⁶ Ma u sara Mɔwisin wuswaaɔ u nɔɔguru sua u nɛɛ, nɛna Yinni Gusunɔ durɔm ka wɔnwɔndugii. Na ra saku n sere mɔru ko. Nɛn tɔn geeru ka nɛn bɔrɔkiniru ta kpā. ⁷ Na ra tɔmbu nɛn kīru sɔɔsi sere ka baadommaɔ. Na ra tɔn be ba kɔsa kua bu ben durum suuru kue, adama na ku ra taarɛgii garisi dɛɛro. Na ra baababan durum mɔru mwe ben bibun mi sere ka ben sikadominun bibɔ.

⁸ Yera Mɔwisi u yiira fuuku u nūn sāwa. ⁹ Ma u nɛɛ, Yinni, à n ka man nɔnu geu mɛɛra, na nun kanamɔ, a de a ka sun da. Wee, tɔn be, swaa taoba. Adama a sun bɛɛn daa kɔsa ka bɛɛn durum suuru kuo kpa a sun ko wunɛgibu.

Gusunɔ u wure u ka Isireliba arukawani bɔkua

¹⁰ Ma Yinni Gusunɔ u nɛɛ, wee, na ka bɛɛ arukawani bɔkumɔ. Kon sɔm maamaakigia ko wunɛn tɔn be kpuron wuswaaɔ, yɛn bweseru goo kun koore tem gam. Tɔn be kpuro bèn suunu sɔɔ i wāa, ba koo nɛ, Yinni Gusunɔn sɔmburu wa. Domi gāa nanumgina kon bɛɛ kua.

¹¹ Wooda ye na bɛɛ wɛɛmɔ mi gisɔ, i ye mɛm nɔɔwɔ. Wee, kon Amɔreba ka Kananiba ka Hetiba ka Feresiba ka Hefiba ka Yebusiba gira bɛɛn wuswaan di. ¹² Wunɛ, Mɔwisi, a n tii sɛ, kpa a ku ra ka tem min tɔmbu arukawani bɔke, mi i ko i du

kpa bu ku raa ko beɛn yina. ¹³ Adama i ko ben yāku yenu sura kpa i ben būu wi ba m̀ Asitaaten s̄aa yerun dānu wukiri, kpa i win bwāarokunu k̄osuku.

¹⁴ I ku ra būu goo s̄a domi nen yīsira nisinugii. Na ku ra wure bu maa yinni goo s̄a. ¹⁵ A n tii se kpa a ku ra ka tem min t̄ambu arukawani b̄ake. Domi b̄a n ben būnu gasirim̄ ba s̄am̄ ba yākunu m̀, ba koo beɛ soku i ka bu ko. Kpa ben yāku yaa yu beɛ bine ko i di. ¹⁶ S̄ar̄akudo i ko beɛn bii t̄an dur̄abu kur̄abu sua ben bii w̄andiaba s̄o, kpa kur̄a be, bu de beɛn bii be, bu nen s̄aaru deri bu t̄an ben būnu s̄a.

¹⁷ I ku ra sisu sua i ka tii bwāaroku kua i s̄a.

¹⁸ I n da p̄ɛɛ ye ba n̄ seyatia doken t̄o bakaru ko saa ye na yi, suru wi ba m̀ Abibu s̄o. Kpa i p̄ɛɛ ye di s̄o n̄ōba yiru nge me na beɛ yire. Domi suru wi s̄ōra i yarima Egibitin di.

¹⁹ Bii gbiikoo t̄an dur̄a baawure u ko n s̄awa negii, meya maa yaa sabenu kpuron bii gbiikii dwanu, n̄ n ket̄en na, n̄ n maa yāarun na, n̄ kun me boo. ²⁰ N n ket̄ekun na, i ka gen buu gbiikuu yāa buu k̄osin̄ kpa gu ko yāku yāaru. I kun maa kue me, i gen w̄i suma buo i go. I ko bii gbiikoo t̄an dur̄a baawure yakiawa ka gobi.

I ku de goo u na nen wuswaas̄o u kun k̄ɛru neni.

²¹ Alusuma s̄o, s̄o n̄ōba tia i ko s̄omburu ko, kpa i w̄ɛra s̄o n̄ōba yiruse, baa n̄ n duurubun saan na, n̄ kun me ḡɛɛbun saa.

²² I n da ḡɛɛbun t̄o bakaru ko sanam me i alikama ȳe ya gbia ya ye ḡɛɛbu torua, kpa i Kunun t̄o bakaru ko sanam me i beɛn d̄aa binu s̄arim̄, w̄o ḡa n kpeeȳo.

²³ W̄o tia s̄o, n̄n itawa t̄an dur̄a baawure u koo na ne Gusun̄, Isireliba Yinnin s̄aa yer̄o. ²⁴ I ku

berum ko. Kon bwese ni gira beɛn wuswaan di, kpa n beɛn tem yasia. Goo kun kākɔ u mu binε ko sanam mε i man tɔɔ bakaru diiyammε nɔn ita ye, wɔɔ ka wɔɔ.

²⁵ I ku man yāku yaan yem wē ka pēε ye ba seeyatia doke sannu. I n Gɔɔ sararibun tɔɔ bakaru mɔ, i ku de ten yaa yu tiara sere sisiru bururu.

²⁶ Wɔɔ ka wɔɔ i n da ka beɛn gbean dīa gbiikinu nε, nε, Yinni Gusunɔn sāa yerɔ.

I ku ra boo buu yike ka gen meron bom.

²⁷ Ma Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u nεε, a gari yi yoruo domi yiya nen arukawanin wiru ye na ka beε bɔkumɔ, wunε ka Isireliba.

²⁸ Mɔwisi u wāa mi ka Yinni Gusunɔ sɔɔ sɔɔ weeru ka wɔkuru weeru. U n dīanu di, u n maa nim nɔra. Ma Yinni Gusunɔ u arukawani yen gari yorua kpee besi yi sɔɔ, yiya wooda wɔku te.

Mɔwisi u sarama Sinain guurun di

²⁹ Ye Mɔwisi u ka Yinni Gusunɔ gari kua u kpa, u sarama Sinain guurun di u woodan kpee besi yiru ye neni, win wuswaa ya ballimɔ. Adama win tii u n yē mε. ³⁰ Aroni ka Isireliba kpuro ba nùn mεera ba wa wee, win wuswaa ballimɔ ma ba berum bara bu nùn susi. ³¹ Adama u bu soka, ma Aroni ka Isireliban guro gurobu ba na win mi, u ka bu gari kua. ³² Yen biru Isireliba kpuro ba nùn susi, ma u bu wooda ye kpuro saaria ye Yinni Gusunɔ u nùn wē Sinain guuru wɔllu mi.

³³ Ye u ka bu gari kua u kpa, u win wuswaa sɔnditia wukiri. ³⁴ U n da Yinni Gusunɔn kuu ten mi u ka nùn gari ko, u ra sɔnditia ye wunεwa sere ù n kpam yarima. U n yarima min di, yera u ra Isireliba sɔ ye Yinni Gusunɔ u nùn sɔɔwa. ³⁵ Kpa

bu win wuswaa wa ya ballimɔ. Yen biruwa u ra ye sɔnditia wukiri sere ù n kpam duɔ u ka Yinni Gusunɔ gari ko.

YINNI GUSUNɔN KURUN SɔMBURU

Tɔɔ wɛrarugiru

35

¹ Mɔwisi u Isireliba kpuro menna u bu sɔɔwa u nɛɛ, wee ye Yinni Gusunɔ u sun sɔɔwa su ko. ² Alusuma tia sɔɔ, sɔɔ nɔɔba tia sa ko n da bɛsɛn sɔma kpuro ko. Adama sɔɔ nɔɔba yiruse ya ko n sɔɔwa tɔɔ wɛrarugiru te sa ko Yinni Gusunɔ deria. Yen sɔ, bɛsɛn wi u sɔmburu kua te sɔɔ, ba koo yɛro gowa. ³ Baa dɔɔ i ku ra sɔre tɔɔ te sɔɔ, bɛɛn yenusɔ.

Kɛɛ ni ba koo ka na Yinni Gusunɔn kuu bekurugii ten sɔ

⁴ Mɔwisi u kpam Isireliba sɔɔwa u nɛɛ, wee ye Yinni Gusunɔ u bɛɛ yiire. ⁵ U nɛɛ, i ka nùn kɛnu naawa ka nuku tia bɛɛn ye i mɔ sɔɔ. Kɛɛ nìn bweseru i ko i ka na wee. Niya wura ka sii geesu ka sii gandɔ, ⁶ ka beka ye ba wɔkua ka bura ka maa gaadura, ka beku wunɔmginu ka maa ni ba wesa ka wɛɛ damgii ka sere ye ba kua ka boo sansu, ⁷ ka yɔa kinenun gɔni yi ba sɛɛsu doke ka gɔni damgii ka akasian dɔa, ⁸ ka gum mɛ ba koo ka fitilanu sɔra, ka gɔa nubu duroruginu ni ba ko n da doke gum sɔɔ mɛ ba ra kpuro tare bu ka sɔɔsi ma Gusunɔ u ye gɔsa nɛnɛm, ka turare sɔɔ ye ba ra dɔɔ doke ⁹ ka kpee gobiginu nìn nɔni sɔa bɛrɔ wuru ni ba koo doke yabe tarakpe ge sɔɔ, ka ni ba koo doke bɔɔ bara yen wɔllɔ. ¹⁰ Bɛɛn baawure wi u maa sɔmbu ten bwisi mɔ, u na u tu ko nge mɛ Yinni Gusunɔ u gerua, ¹¹ ye u nɛɛ, su

kuu bekurugiru koowo mi sa ko n da nùn sã, kpa su ten wukiritii ko yi ba kua ka boo sansu ka yaa goni, ka soretii ni, ka dāa besi yi, ka dāa karetii yi, ka ten dāa besi sinumgii ka yin yōratii, ¹² ka woodan kpakororu ka ten wukiritia ka ten dāa pɔasi yi ba ko n da ka tu sue, ka beku kare te ta ko n tu berua dii te ta dæere gem gem sɔɔ, ¹³ ka tabulu ye, ka yen dendi yānu kpuro, ka sere dāa pɔasi yi ba ko n da ka ye sue, ka pɛɛ ye ba koo yi yen wɔllɔ, ¹⁴ ka dabu ge, ka gen dendi yānu kpuro, ka gen fitilanu, ka nin gum, ¹⁵ ka kpakoro tèn wɔllɔ ba ko n da turare dɔɔ doke, ka sere ten dāa pɔasi yi ba ko n da ka tu sue, ka gum mɛ ba ko n da kpuro tāre bu ka sɔasi ma Gusunɔ u ye gɔsa nɛnɛm ka turare ye ba ko n da dɔɔ doke, ka beku kɛnutii te ba koo doke kuu ten kɔnnɔwɔ, ¹⁶ ka yāku yeru ka ten kɔkɔsɔ ye ba koo ko ka sii gandū, ka ten dāa pɔasi yi ba ko n da ka tu sue ka ten dendi yānu, ka boo ge, ka gen sɔwaritia, ¹⁷ ka kuu ten karan bekunu, ka yen sii pɔasi ka yin yōratii ka sere maa kara yen kɔnnɔn beku kɛnutiru ¹⁸ ka kuu ten gabatian kurumba ka ten wɛɛ, ¹⁹ ka beka ye ba koo ka kuu ten dendi yānu kpuro bɔke, ka sere sãa yāa ni Aroni ka win bibu ba ko n da doke bu ka sɔmburu ko kuu ten mi.

²⁰ Ye Mɔwisi u gari yi gerua u kpa ma Isireliba kpuro ba doona win min di. ²¹ Yen biru, be ba gari yi gōru doke, ba ka kɛɛ ni na ka nuku tia bu ka Yinni Gusunɔn kuu te ko, ka ten dendi yānu kpuro ka yāa ni yāku kowobu ba ko n da doke bu ka sɔmburu ko kuu ten mi. ²² Tɔn durɔbu ka tɔn kurɔbu be ba gōru doke bu ka Yinni Gusunɔ kɛru naawa, ba ka swaa tonkunu ka sumi ka taaminu ka sɛenin bataniba, ye ya sãa wuran gāanu kpuro gesi, ben baawure u

ka na ma u yi ka k̄εε w̄εεbun wororu. ²³ Be ba maa beka m̄o ye ba w̄okua ka bura ka maa gaadura, ka beku wun̄mginu ka maa ni ba wesa ka w̄εε damgii ka sere maa ye ba kua ka boo sansu, ka ȳaa kin̄enun ḡoni yi ba s̄εesu doke, ka ḡoni damgii, ye kpurowa ba ka na Yinni Gusun̄n kuu ten s̄o. ²⁴ Be ba maa sii geesu m̄o, ka sii gandu, ba ka na ba yi ka k̄εε w̄εεbun wororu. Be ba maa akasian d̄aa m̄o ba ka na s̄ambu ten s̄o. ²⁵ T̄on kur̄o be ba maa w̄εε taribu ȳε, ba w̄εε bwese bweseka tara, gaaduragii, ka boogugii ka wun̄mgii, ka w̄εε damgii, ba ka na. ²⁶ Ma ben gabu be ba s̄ambu ten ȳeru ka ten k̄iru m̄o, ba boo sansun w̄εε tara. ²⁷ Be ba maa s̄aa wirugibu ba ka kpee gobiginu n̄in n̄oni s̄aa ber̄o wuru na bu ka yabe tarakpe ge ka b̄oo bara ye buraru koosi. ²⁸ Ma gaba ka gum na m̄e ba koo ka fitilanu s̄ora, ka ḡaa nubu duroruginu ni ba ko n da doke gum s̄oo m̄e ba ra kpuro t̄are bu ka s̄oasi ma Gusun̄o u ye ḡosa nen̄em, ka turare s̄oo ye ba ra d̄oo doke. ²⁹ Isireliba s̄oo, be ba tii w̄ε bu ka somi s̄ambu te s̄oo, te Yinni Gusun̄o u M̄owisi s̄oowa mi, ba ka ben k̄εε ni nawa ka nuku tia.

Besaleli ka Oholiabu ba s̄ambu te torua

³⁰ M̄owisi u kpm Isireliba s̄oowa u n̄εε, wee, Yinni Gusun̄o u Besaleli Urin bii ḡosa wi u s̄aa Hurin debubu Yudan bweseru s̄oo. ³¹ Ma u n̄un win Hunde yibia u bwisi ka laakari ka ȳeru wa u ka s̄am bwese bweseka ko. ³² U koo kp̄i u s̄ambu ten baayeren kpunaa yi. Ye u koo ko, yera wura ka sii geesu ka sii gandun s̄amburu, ³³ ka kpee gobiginun d̄akubu ka nin gorebu ka d̄anun d̄akubu, s̄aa yee ten bura ȳanu baaniren s̄amburu gesi. ³⁴ Yen biru Gusun̄o u maa bu bwisi k̄a, wi ka Oholiabu wi u

sāa Ahisamakin bii Danun bweseru sɔɔ, bu ka gabu sɔmbu te sɔɔsi. ³⁵ Bera u yēru wē bu ka sāa yee ten bura yānu ko kpa bu beka ye kpuro buraru kua. U bu yēε te wēwa sāa yee ten sɔma baayere kpuron sɔ.

36

¹ Besaleli ka Oholiabu ka tɔn be Yinni Gusunɔ u bwisi ka yēru ka laakari wē bu ka kuu ten sɔmburu kpuro ko, ba koo tu kowa nge mε u gerua.

² Ma Mɔwisi u Besaleli ka Oholiabu sokusia ka sere be Yinni Gusunɔ u maa sɔmbu ten bwisi ka yēru kã ma ba tii wē ka nuku tia. ³ Ma ba kēε ni mwεεra Mɔwisin min di, ni Isireliba ba wē Yinni Gusunɔn kuu ten sɔ. Adama bururu baatere ba ra n maa ka kēε ni naamɔwa Mɔwisin mi ka kīru. ⁴ Ma tɔn be ba sɔmbu te mɔ mi, ben baawure u gina win sɔmburu deri, ⁵ ma ba na Mɔwisin mi, ba nɔn sɔɔwa ba nεε, tɔmba ka kēnu naamɔ n kere mèn bukata sa mɔ su ka sɔmbu te ko te Yinni Gusunɔ u gerua.

⁶ Yera Mɔwisi u dera ba kpara ba nεε, goo u ku maa ka kēnu na kuu ten sɔ. Mεsuma u kua u ka kēε ni yōrasia. ⁷ Domi ni ba wē kɔ nu koo turi nu tiara.

Ba kuu ten sɔma mɔ

⁸ Tɔn be ba sɔmbu ten yēru mɔ mi, ba kuu te kua ka beka wɔku te ba wesa ka wēε damgii ka wēε yi ba wɔkua ka bura ka maa gaadura, ka wēε wunɔmgii. Ma ba wɔllun kɔsobun weenasibu kua ya kua buraru beka ye sɔɔ. ⁹ Beku nin teerun dēεbu bu sãawa gɔm soonu tena yiru sari. Ten yasum maa gɔm soonu nne. ¹⁰ Yen biru ba beka yen nɔɔbu sua ba swεεna. Nge mεya ba maa kua ka nɔɔbu ye ya tie.

¹¹ Ma ba yen baayeren goo baka teerɔ wēri doke ka wēε yi ba wɔkua ka bura, yi ba koo ra ka ye sɔrena.

¹² Wēri weeraakuukuubuwa ba doke beka ye ba

swɛɛnan baayeren goo baka teerɔ yi n nɔɔ kisine. ¹³Yen biru ba sɔretinu weeraakuru kua ka wura ba ka beka ye kpuro sɔrena ma ya kua beku teeru kuu ten sɔ.

¹⁴Ba maa bekunu wɔkura tia wesa ka boo sansu bu ka kuu bekuruɗii te wukiri. ¹⁵Beku nin baateren dɛɛbu bu sɔawa gɔm soonu tɛna, ten yasum gɔm soonu nnɛ. ¹⁶Ma ba beka yen nɔɔbu sua ba swɛɛna. Ma ba maa nɔɔba tia ye ya tie swɛɛna nenɛm. ¹⁷Ma ba wɛri weeraakuukuubu doke beka ye ba swɛɛnan baayeren goo baka teerɔ. ¹⁸Ma ba sɔretii kua weeraakuru ka sii gandu bu ka beka ye kpuro sɔrena, kpa bekunu wɔkura tia ye, yu ko beku teeru. ¹⁹Ma ba yɔa kinɛnun gɔni swɛrasia ba swɛɛna bu ka kuu te wukiri. Ma ba maa yaa gɔni sinumɗii gɛɛ swɛɛna yi ba koo sɔndi ye kpuron wɔllɔ.

²⁰Yen biru ba akasian dɔa besi kasu yi ba koo gira yi ka ko kuu ten dɔa. ²¹Dɔa besi yin dɛɛbu bu sɔawa gɔm soonu wɔkuru, yin yasum maa gɔm soo teeru ka bɔnu. ²²Ma ba yi sɔretii dokea yiru yiru yi biru kisine. ²³Dɔa besi yɛnda ba kua bu ka gira kuu ten sɔɔ yɛsan nɔm dɔaru gia. ²⁴Ma ba yen baayere yɔratii yiru kua ka sii geesu. Ma ba yi doke mi sɔretii yi, yi wɔa. ²⁵Ma ba maa dɔa besi yɛndu kua bu ka gira ten sɔɔ yɛsan nɔm geu gia. ²⁶Ma ba yen baayere yɔratii yiru dokea yi ba kua ka sii geesu. ²⁷Dɔa besi nɔɔba tia ba kua bu ka gira ten biruɔ sɔɔ duu yeru gia. ²⁸Ba maa dɔa besi yiru kua bu ka doke tia tia ten goo gɔmkinɔ biru gia, ²⁹yi n ka yiɔnɔ manine saa tem di sere ka wɔllɔ ma ba yi sumi wasi wɔllɔ. Mɛsuma ba goo gɔmkinu yiru ye kpuro kua. ³⁰Nge mɛya ba dɔa besi nɔɔba ita kua bu

ka gira kuu ten biru gia, yin baayere ka yen yōratii yiru yi ba kua ka sii geesu. Ma yi kua yōratii wākura nōɔbu ka tia.

³¹⁻³² Yen biru ba ten yēsi itaɔ akasian dāa nōɔbu nōɔbu kare. Ma ba sōɔ yari yerugia deri. ³³ Dāa karetia ye ya wāa yēsa baayeren suunu sōɔ mi, yen nōɔ ga yōra dāa gōmkinɔ. ³⁴ Ma ba dāa bēsi yi ka dāa karetii yi wura pote. Ma ba wuran sumi kua yi sōɔ ba koo dāa karetii yi wasi wasi.

³⁵ Ma ba beku kareru kua ka wēε damgii ka wēε yi ba wōkua ka bura ka maa gaadura, ka wēε wunōmgii. Ma ba wōllun kōsobun weenasibu kua beku te sōɔ, ya kua ten buraru. ³⁶ Yen biru ba dāa bēsi sinumgii nne kua ba wura pote, ma ba sōretii wuragii doke yi sōɔ yi ka beku kare te gaba. Ma ba dāa bēsi yi yōratii dokea yi ba kua ka sii geesu.

³⁷ Ma ba kuu ten beku kenutiru wesa ka wēε damgii ka wēε yi ba wōkua ka bura ka maa gaadura, ka wēε wunōmgii ma ba beku te sōma dokea. ³⁸ Ba akasian dāa bēsi sinumgii nōɔbu kua bu ka beku kenutii te bwē, ka sōretii yi yi koo tu gaba, ma ba dāa bēsi yi furōsu ka sii deki kua ba ye kpuro wura pote. Ma ba yin baayere yōratia kua ka sii gandu.

Woodan kpakororu

37

¹ Besaleli u Yinni Gusunɔn woodan kpakoro te kua ka akasian dāa. Ten dēebu bu sāawa gōm soonu yiru ka bōnu. Ten yasum ka ten gunum mu nēwa, ye kpuro gōm soo teeru ka bōnu bōnu. ² Ma u tu wura pote ten sōwɔ ka tōwɔ. Ma u ten goonu nne ye, nōɔ bōka kua ka wura. ³ Ma u wuran sumi kua wasi nne u doke ten goo gookan yinna yenu sōɔ,

yiru ya mæerine bee tia, yiru yeni ya maa mæerine bee tia. ⁴ Ma u dāa pōosi kua yiru u yi wura pote. ⁵ Ma u yi wasi kpakoro ten sumi yi sōo beri berika. Yiya ba ko n da ka tu sue.

⁶ Yen biru u kpakoro te wukiritia kua ka wura. Wukiritia yen dēebu bu sāawa gōm soonu yiru ka bōnu, yen yasum maa gōm soo teeru ka bōnu. ⁷⁻⁸ Ma u wāllun kōsobun weenasibu yiru kua ka wura u mani wukiritia yen goo piiminun wāllō gee ka gee. ⁹ Ma yi kpakoro ten wukiritia ye kasa wukiri mam mam. Yi wuswaa kisinewa yi mæerine.

Tabulu mi ba ra pēē yi

¹⁰ U tabulu ye kua ka akasian dāa. Yen dēebu bu sāawa gōm soonu yiru, yen yasum maa gōm soo teeru. Ma yen gunum maa sāa gōm soo teeru ka bōnu. ¹¹ U ye kpuro wura pote ma u ye nōo bōka kua ka wura. ¹² Ma u dāa besi piiminu gore yen goo gooka mi, ni nu ka nōm tararun yasum ne u ka sikerena ma u maa nin tii wura pote. ¹³ Ma u sumi nne kua ka wura u doke yen goo gooka mi yen naasu gire gire. ¹⁴ Sumi yi, yi wāa mi ba dāa besi piimii ni goren bōku bōkuka. Yi sōora ba koo dāa pōosi wasi bu ka tabulu ye sua. ¹⁵ Ma u dāa pōosi yiru kua u wura pote. ¹⁶ Yen biru u tabulu yen dendi yānu kua. Niya perentiba ka nōri ka gbēa ka gbēe yorukunu nì sōo ba ko n da tam doke bu ka yākunu ko. U ye kpuro kuawa ka wura.

Fitilan dabu

¹⁷ Ma ba dabu ge seka ka wura. Gen yōratia ka gen pōtura ka gen kāasi ka gen bura te ta ka dāa marum ka biibii weene, ye kpuro ya sāawa bōri tia. ¹⁸ Kāasi nōoba tia ga mō. Gen yēsi yēsikaō kāasi ita

ita. ¹⁹ Gen kãasa baayere, buranu itawa ya mɔ. Nu ka dãa marum ka biibii weenɛ. ²⁰ Dabu gen pɔturan tii ya buranu nne mɔ ni nu ka dãa marum ka biibii weenɛ. ²¹ Mi kãasi yiru yiru yi gbinne ka pɔtura, u min temɔ buraru koosiwa te ta ka dãa marum weenɛ. ²² Bura ni ka kãasi yi, ye kpuro ya sãawa wuran bɔri tia. ²³ Yen biru ba fitila nɔɔba yiru ye kua ka nin baku ka mi torom mu ko n da wɔriki. Ye kpurowa ba kua ka wura. ²⁴ Wura ye ba ka dabu ge ka gen dendi yãnu kpuro kua, ya sãawa kilo tena.

Kpakoro tèn wɔllɔ ba ko n da turare dɔɔ doke

²⁵ Yen biru ba maa kpakororu kua tèn wɔllɔ ba ko n da turare dɔɔ doke. Ten dɛɛbu bu sãawa gɔm soo teeru. Ten yasum maa gɔm soo teeru. Ten goonu nne ye, ya nɛwa. Ten gunum maa gɔm soonu yiru. Ma ba dera ten goo gɔmkinu nnen dãa ya nɔɔ yara nge kãanu. ²⁶ Ma ba kpakoro te kpuro wura pote, sere ka ten kãanɔ ma ba tu nɔɔ bɔka kua ka wura ba ka sikerena. ²⁷ Ma ba sumi nne kua ka wura ba doke ten goo gɔmkinɔ nɔɔ bɔka yen temɔ yi mɛɛrine yiru yiru. Sumi yi sɔra ba koo dãa pɔasi yiru wasi beri berika yi ba ko n da ka tu sue. ²⁸ Ma ba dãa pɔasi yi kua ka akasian dãa ba yi wura pote.

²⁹ Yen biru be ba ra turare ko ba gum mɛ kua mɛ ba ko n da kpuro tare bu ka sɔasi ma Gusunɔ u ye gɔsa nenem, ka sere maa turare ye ba ko n da dɔɔ doke.

Yãku yeru ka boo sii ganduguu

38

¹ Ma ba yãku yee te kua ka akasian dãa. Ten goonu nne ye kpuro ya nɛwa. Ya sãa gɔm soonu nɔɔbu nɔɔbu. Ten gunum maa gɔm soonu ita. ² Ma

ba dera kãanu nu yara ten wállun goo gãmkinɔ ma ba yãku yee te kpuro sii gandu pote. ³ Ma ba ten dendi yãnu kpuro kua ka sii gandu. Niya gbɛɛ ni ba koo ka torom gura, ka kaatonu, ka kaato donnuginu, ka gbɛɛ ni sɔɔ ba koo yaa yem doke bu ka yêka, ka dãɔ guratii. ⁴ Ma ba kəkəsɔ kua ka sii gandu, ba ye sua ba doke yãku yee ten kəkərə ma yen nɔɔ ga seema wállɔ yãku yee ten suunu suunukaɔ. ⁵ Ma ba yen goo gookaɔ sumi doke yi sɔɔ ba koo dãa pɔəsi wasi. ⁶ Ma ba akasian dãa pɔəsi yiru kua ba sii gandu pote. ⁷ Ma ba dãa pɔəsi yi wasi sumi yi sɔɔ beri berika yi ba ko n da ka yãku yee te sue. Ba tu kuawa ka dãa besi ma ta wəru mɔ.

⁸ Ma ba boo ge kua ka gen sɔwaritia, ye kpuro ya sãawa sii gandu. Ba nu mwɛɛrawa tən kurəbun mi be ba ra sinɛ sãa yee ten kənnɔwɔ. N deema sii gan niya nu ra n sãa ben digi.

Kuu ten kara

⁹ Ba kuu te kara koosi ka beku damginu. Yen sɔɔ yɛsan nəm dwaru gia yen dɛɛbu bu sãawa gəm soonu wunɔbu (100). ¹⁰ Ma ba dãa besi sinumgii yendu sua yi kua kara yen dãa. Ma ba yin yɔratii kua ka sii gandu. Yen biru ba maa yin beku sɔretinu kua ka sii geesu. Ma ba sii geesun dɛki kua bu ka beka ye taare. ¹¹ Kara yen sɔɔ yɛsan nəm geu gia, yen bekunun dɛɛbu sãawa gəm soonu wunɔbu (100). Ma ba nu sɔre kara dãa sɔɔ nge mɛ ba sɔɔ yɛsan nəm dwarugii ni kua. ¹² Sɔɔ duu yeru gia kara yen bekunun dɛɛbu sãawa gəm soonu weeraakuru. Ma ba nu sɔre kara dānu wəkuru sɔɔ ye ya sɔretii mɔ nge mɛ ba sɔɔ yɛsan nəm dwarugii ni kua. ¹³ Yen sɔɔ yari yeru gia maa, yen dɛɛbu bu sãawa gəm

soonu weer^aakuru. ¹⁴⁻¹⁵ Kara beku ni nu w^aa kara yen k^onn^on beri berika^o, nin d^eebu bu s^aawa g^om soonu w^akura n^oabu n^oabu. Ma ba nu kara d^anu kua ita ita, ten ba^atere ka ten y^oratia.

¹⁶ Ba kara yen bekunu kpuro kuawa ka w^ee damgii. ¹⁷ Kara d^aa nin y^oratii, sii ganda ba ka yi kua. Yen s^oretii ni nu w^aa d^aa ye s^o, ka sii d^eki yi, ye kpuro ya s^aawa sii geesu. Ma ba d^aa nin w^oll^o sii geesu pote. D^aa ni kpuro nu s^oren^ewa ka sii d^eki yi. ¹⁸ Ba kara k^onn^o gen beku k^enutii te kuawa ka w^ee damgii ma ba tu buraru kua ka w^ee wun^omgii ka yi ba w^okua ka bura ka maa gaadura. Ten yasum s^aawa g^om soonu y^endu, ten gunum maa g^om soonu n^oabu nge m^e kuu ten beku teera yasum n^e. ¹⁹ D^aa b^esi sinumgii nⁿe s^ora ba beku kare te s^ore, ma ba yin y^oratii kua ka sii gandu. Ba yin wii w^oll^o sii geesu pote nge fur^o. Ma ba yin s^oretinu ka sere yin sii d^eki yi kua ka sii geesu. ²⁰ Kuu bekurugii te, ka kara yen gabatian kurum kpuro ya s^aawa sii gandu.

Sii si kuu bekurugii te, ta di

²¹ M^owisi u Lefiba s^owa bu sisun dooru ko si kuu bekurugii te, ta di, t^e s^o ba koo Yinni Gusun^on woodan kpakoro te doke. Itama^a, Aroni y^aku kowon biiwa u s^aa ben wirugii. ²² Besaleli, Urin bii, Hurin debubu, Yudan bweseru s^o, u kuu ten s^omburu kua kpuro te Yinni Gusun^o u M^owisi s^owa u ko. ²³ Oholiabu, Ahisamakin bii, Danun bweseru s^o, wiya u Besaleli somi u ka s^ombu te kua. Wiya u g^aa dabinu kua kua. U s^oman kpunaaba kua, u kpee gobiginu d^aka, ma u bekunu buraru kua ka w^ee wun^omgii ka yi ba w^okua ka bura ka maa gaadura.

²⁴ Wura ye Isireliba ba wē ba ka kuu bekurugii te, ka ten dendi yānu kpuro kua ya sāawa kilo nene ka wata ka wākura nōobu ka yirun (875) saka. Ba ye yīrawa ka ben sāa yerun sakaku.

²⁵ Sii gee si Isireliba ba maa wē sanam me ba bu garimō, su kuawa kilo nōrōbun suba ita ka wākura nōobu ka yirun (3.017) saka. Ba su yīrawa ka ben sāa yerun sakaku. ²⁶ Tōn be ba sii gee si wē, ben geera sāawa tōnu nōrōbun suba nata ka ita, ka nera wunōbu ka weeraakuru (603.550). N deema be ba wōō yendu tura, ka be ba kere me, bera ba gara. Ben baawure u wēwa garamu nōobu. ²⁷ Sii geesun kilo nōrōbun suba itawa (3.000) ba ka kuu bekurugii te ka ten beku kare ten dāa besin yōratii wunōbu (100) kua. Yen baayere, kilo tena. ²⁸ Ma ba maa ka sii geesun kilo wākura nōobu ka ita ye ya tie saretii ni, ka dāa besi yin furōsu, ka sii deki yi kua.

²⁹ Sii gan ni Isireliba ba maa menna, nu kuawa kilo nōrōbun suba yiru ka wunaa teeru ka nne (2.124). ³⁰ Sii gan niya ba ka kuu ten kōnnōn dāa besi sinumgiin yōratii kua ka yāku yee te, ka ten kōkōsō ye, ka ten dendi yānu. ³¹ Ka niya ba maa kuu ten kara dānun yōratii, ka yen kōnnōn pōōsin yōratii ka sere kuu te, ka kara yen gabatian kurum kpuro kua.

Yāku kowon yabe tarakpe

39

¹ Ba yāku kowobun yāa ni kua ka yāa sansun beku ni ba wōkua ka bura ka maa gaadura ka ni ba wunōm doke. Ma Mōwisi u dera ba Aronin sāa yāa ni kua nge me Yinni Gusunō u gerua.

² Ba yabe tarakpe ge kua ka beku te ba kua ka wɛɛ damgii, ma ba ge buraru kua ka wɛɛ yi ba wɔkua ka bura ka maa gaadura ka wɛɛ wunɔmgii ka wura. ³ Ba wura ye besukawa teere teere ba doke doke yabe tarakpe gen bekuru sɔɔ. ⁴ Ma ba gu sari yiru kua bu ka gen senu sɔrena. ⁵ Yabe tarakpe ge ka gen sɛkatia ya sɔawa beku nɔni tee, ma ba sɛkatia ye yinusi yabe te sɔɔ. Ba ye kuawa nge mɛ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa u ko. ⁶ Ma ba kpee gobiginu yiru nɔn nɔni sɔa berɔ wuru wura gore nɔ sɔɔ ba Isireli bibun yɔsa yorusi nge mɛ ba ra yore sisɔ. ⁷ Ma ba nu mani sari yi sɔɔ nu ka sɔɔsi ma Isirelin bwesenu kpuron yɔsa Aroni u sɔɔwa sanam mɛ u duɔ sɔa yee ten mi. Mɛya ba ye kpuro kua nge mɛ Mɔwisi u gerua.

Yɔku kowon bɔɔ bara

⁸ Ba maa bɔɔ bara ye kua. Ye ka yabe tarakpe ge, ya sɔawa beku nɔni tee ka bura teeru. ⁹ Bɔɔ bara yen yasum ka yen dɛɛbu mu nɛwa. Ye kpuro gɔm soonun bɔnu bɔnu. ¹⁰ Ma ba ye kpee gobiginu bwese bweseka mani sɔa nne. Kpee nin nɔni wee. Sɔi gbiikaa sɔɔ, swɔaru ka dɔm buuru ka wuru beku. ¹¹ Yiruse sɔɔ maa, swɔaru ka boogu ka sɔɔ tiro. ¹² Itase sɔɔ, dɔm buuru ka nɔni bwese bweseka ka gaadura. ¹³ Nnɛse sɔɔ, wuru beku ka berɔ wuru ka nɔni bwese bweseka. Ba ye kpuro wura gore gorewa ba sere mani bɔɔ bara ye sɔɔ. ¹⁴ Ma ba nin baatere sɔɔ Isirelin bibun yɔsinu yorua tia tia, domi ben baawuren yɔsiru ta sɔawa Isireliban bwese kɛra tian yɔsiru.

¹⁵ Ma ba bɔɔ bara ye wuran yɔni yiru kua. ¹⁶ Ma ba taaminu yiru ka sɔretinu yiru kua ka wura,

ma ba taamii ni doke bɔɔ bara yen soo wɔrikisɔ. 17 Taaminu yiru ye sɔra ba wuran yɔni yiru ye sɔre. 18 Ma ba bɔɔ bara yen yɔni yi gbinisi yabe tarakpe gen sariɔ mi wuran sɔretii ni, nu wɔa, kpa ya n ka sɔndi tororu wɔllɔ. 19 Ma ba maa wuran taaminu yiru kua ba doke bɔɔ bara yen soo temkisɔ si su yabe tarakpe ge girari. 20 Ma ba maa taaminu yiru kua ka wura ba nu doke yabe tarakpe gen sarin nɔwɔ wuswaaɔ sɛkatia yen wɔllu gia. 21 Yen biru ba bɔɔ bara yen taamii ni sɔɔ wɛɛ gaaduragii doke ba yi gbinua yabe tarakpe gen taaminu sɔɔ. Nge mɛya ba ka ye sɔre yabe tarakpe ge sɔɔ yu ku ka bɔari. Ba ye kuawa nge mɛ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa.

Yaku kowon sãa yãa ni nu tie

22 Yabe tɛn wɔllɔ ba yabe tarakpe ge sɔndi, ba tu wesawa ka wɛɛ gaaduragii. 23 Ma ba ten wɔirɔ sɔma doke ba sinum koosia kpa tu ku raa ka gɛɛra. 24 Ma ba ten temɔ tusanu doke ni nu ka dɔa marum gam weenɛ. Ba nu kua ka wɛɛ damgii ka yi ba wɔkua ka bura ka maa gaadura ka wɛɛ wunɔmgii. 25 Ma ba maa wuran yangire piiminu kua ba nu doke ba ka sikerena, nu kpaɔ sãa ka tusa ni. 26 Ba ye kuawa nge mɛ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa.

27 Ma ba Aroni ka win bibu takoba kua ka wɛɛ damgii. 28 Mɛya ba maa dawani ye kua ka furɔsu si su sãa ben buraru te ta ben girima sɔɔsimɔ, ka sokoto kpirinu. Ba ye kpuro kua ka wɛɛ damgii. 29 Ba maa sɛkatia ye wesa ka wɛɛ damgii ba buraru koosi ka wɛɛ yi ba wɔkua ka bura ka maa gaadura ka wɛɛ wunɔmgii. Mɛya ba ye kpuro kua nge mɛ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa.

³⁰ Ba batani wuragia ye kua ba yorua ye sɔɔ, wini sãawa Yinni Gusunɔgii. Ba ye yoruawa nge mɛ ba ra yore sisɔ. ³¹ Ma ba ye sɔresi dawani yen wɔllɔ ka wɛɛ gaaduragii nge mɛ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa.

Ba Yinni Gusunɔn kuu bekuruɔii ten sɔmburu kua ba kpa

³² Isireliba ba Yinni Gusunɔn kuu bekuruɔii te kua ba kpa. Ba ye kpuro kuawa nge mɛ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa.

³³ Ma ba ka Mɔwisi ten yãnu kpuro naawa. Niya beka ye ka yen sɔretinu ka dãa bɛsi yi ka dãa karetii yi ka dãa bɛsi sinumɔii yi ka yin yɔratii

³⁴ ka yãa kinɛnun ɔni yi ba swɛrasia ka yaa ɔni sinumɔii yi ka beku kare te

³⁵ ka Yinni Gusunɔn woodan kpakoro te ka ten nɛnutii ka ten wukiritia,

³⁶ ka tabulu ye ka yen dendi yãnu ka pɛɛ ye ba ra yi yen wɔllɔ,

³⁷ ka dabu wuraguu ge ka gen fitilanu ka nin dendi yãnu ka nin gum,

³⁸ ka kpakoro wuragiru tɛn wɔllɔ ba ko n da turare dɔɔ doke, ka gum mɛ ba ko n da kpuro tãre bu ka sɔɔsi ma Gusunɔ u ye ɔsa nɛnɛm, ka turare nubu duroruɔia ye

ka kuu ten kɔnnɔn beku kɛnutiru,

³⁹ ka yãku yee te ba kua ka sii gandu ka ten kɔkɔsɔ sii gandugia ka ten nɛnutii ka sere ten dendi yãnu kpuro

ka maa boo ge ka gen sɔwaritia,

⁴⁰ ka kuu ten karan bekunu ka yen dãnu ka nin yɔratii ka yen kɔnnɔn beku kɛnutiru ka yen wɛɛ ka yen gabatian kurumba,

ka sere s̄aarun dendi yānu kpuro ni ba koo dendi kuu te s̄o,

⁴¹ ka s̄āa yāa ni Aroni ka win bibu ba ko n da doke b̄a n s̄amburu m̄ò s̄āa yee ten mi. Niya nu koo ben girima s̄òsi.

⁴² Isireliba ba s̄ambu te kuawa mam mam nge m̄e Yinni Gusun̄o u M̄owisi s̄òwa. ⁴³ Ye M̄owisi u yāa ni m̄eera u kpa, yera u wa ba nu kuawa nge m̄e Yinni Gusun̄o u gerua. Ma u bu domaru kua.

Yinni Gusun̄o u M̄owisi s̄òwa u kuu te giro

40

¹ Yinni Gusun̄o u M̄owisi s̄òwa u n̄e, ² suru gbiikoon t̄ò gbiikiru s̄òra kaa n̄en kuu te gira. ³ À n tu gira a kpa, kpa a woodan kpakoro te sua a doke te s̄o, kpa a tu gandi ka beku kare te. ⁴ Kpa a tabulu ye duusia ka yen dendi yānu, ka maa dabu ge, kpa a gen fitilanu doke nin ayen̄o. ⁵ Kaa maa de bu kpakoro wuragiru t̄en mi ba ko n da turare d̄ò doke yi woodan kpakororun deedeeru. Kpa a maa beku kenutiru doke kuu ten k̄onn̄ow̄o. ⁶ Kpa a ma yāku yee te yi ten ayer̄o kuu ten k̄onn̄on deedeeru. ⁷ Kpa a boo ge yi yāku yee te ka kuu ten baa s̄ò kpa a gu nim yibia. ⁸ Kpa a kuu ten kara ye gira a ka sikerena, kpa a yen k̄onn̄on beku kenutiru doke.

Yinni Gusun̄o u M̄owisi s̄òwa u kuu te gum ȳeka ta n ka s̄āa n̄en̄em

⁹ Yen biru kaa gum ȳeka kuu te s̄ò ka ten dendi yānu kpuro s̄ò. Nge m̄eya kaa ka s̄òsi ma ta s̄āa s̄aarugiru. ¹⁰ M̄eya kaa maa yāku yee te gum m̄e ȳeka ka ten dendi yān̄o. Nge m̄eya kaa ka s̄òsi ma ta s̄āa s̄aarugiru. ¹¹ Kaa maa boo gen tii ka

gen sɔwaritia gum mɛ yɛka a ka sɔɔsi ma ga sãa sãaruguu.

¹² Yen biru kaa ka Aroni ka win bibu na kuu ten kɔnnɔwɔ, kpa a bu wobure ka nim dirum. ¹³ Kpa a Aroni sãa yãa ni sebusia a nùn gum mɛ tãre a ka sɔɔsi ma u sãa nɛn yãku kowo. ¹⁴ Mɛya kaa maa win bibu sɔ bu susima kpa a bu tako be sebusia. ¹⁵ Yen biru kpa a maa bu gum mɛ tãre nge mɛ a ben tundo kua. Nge mɛya kaa ka sɔɔsi ma ba sãa nɛn yãku kowobu, be ka ben bibun bweseru sere ka baadommaɔ.

Mɔwisi u kuu te gira

¹⁶ Mɔwisi u kua kpuro nge mɛ Yinni Gusunɔ u nùn sɔɔwa. ¹⁷ Ye n kua wɔɔ yirusen suru gbiikoon tɔɔ gbiikiru saa mìn di ba yarima Egibitin di, yera Mɔwisi u Yinni Gusunɔn kuu te gira.

¹⁸ U gbia u dãa besi yin yɔratii gira ma u dãa besi yi doke sɔɔ, ma u yi dãa kare. Ma u dãa besi sinumgii gira. Ma u beka ye wukiri yin wɔllɔ. ¹⁹ Ma u boo sansun beka ye sɔndi beka yen wɔllɔ. Ma u yaa gɔni yi sua u ka ye kpuro wukiri nge mɛ Yinni Gusunɔ u nùn sɔɔwa.

²⁰ Ma u woodan kpee besi yi sua u doke yin kpakoro te sɔɔ. Ma u dãa pɔɔsi yi ba ra ka tu sue wasi yin bɛri yenɔ. Ma u ten wukiritia doke. ²¹ Ma u ka kpakoro te na u yi kuu ten dii te ta dɛɛre gem gem sɔɔ, ma u beku kare te doke u ka kpakoro te gandi nge mɛ Yinni Gusunɔ u nùn sɔɔwa.

²² Ma u tabulu ye doke nɔm geu gia adɛɔ ge sɔɔ, à n duɔ kuu ten mi. ²³ Ma u pɛɛ ye yorua tabulu wɔllɔ mam mam, ye ba ka Yinni Gusunɔ naawa, nge mɛ u nùn sɔɔwa.

24 Ma u dabu ge doke nɔm dwaru gia tabulun deedeeru. 25 Ma u gu fitilanu sɔndi u sɔra Yinni Gusunɔn wuswaaɔ nge mɛ u nɔn sɔɔwa.

26 Ma u kpakoro wuragii te doke adɛrɔ ge sɔɔ beku kare ten bɔkuɔ te ta woodan kpakoro te gandi.

27 Ma u turare dɔɔ doke ten wɔllɔ, nge mɛ Yinni Gusunɔ u nɔn sɔɔwa.

28 Ma u beku kɛnutiru doke kuu ten kɔnnɔwɔ.

29 Ma u yɔku yee te yi kuu ten kɔnnɔwɔ. Ma u yɔku dɔɔ mwaararugiru ka abɔru garu kua mi, nge mɛ Yinni Gusunɔ u nɔn sɔɔwa.

30 Ma u boo ge doke yɔku yee te ka kuu ten baa sɔɔ. Ma u gu nim yibia, mɛ ba koo ka tii dɛɛrasia sɔarun sɔ. 31 Mɛya Mɔwisi ka Aroni ka win bii tɔn durɔbu ba ra ka ben nɔma ka naasu kpakie, 32 bɔ n duɔ kuu ten mi, n̄ kun mɛ bɔ n yɔku yee te susiɔ, nge mɛ Yinni Gusunɔ u Mɔwisi sɔɔwa.

33 Ma Mɔwisi u kuu te ka yɔku yee te kara koosi. Ma u beku kɛnutiru doke yen kɔnnɔwɔ. Nge mɛya u ka sɔmbu te wiru go.

Guru wii wuro te, ta yɔra kuu ten wɔllɔ

34 Sanam mɛya guru wii wuro te, ta kuu te wukiri ma Yinni Gusunɔn yiikon girima ya tu yiba.

35 Mɔwisi u n̄ maa kpɔa u kuu te du yɛn sɔ guru wii wuro te, ta yɔ ten wɔllɔ ma Yinni Gusunɔn yiikon girima ye, ya yiba te sɔɔ.

36 Saa ye Isireliba ba wɔa gɔbaburɔ, guru wii wuro te, tɔ n seewa kuu ten wɔllun di yera ba ra se bu swaa wɔri. 37 Adama tɔ kun seewe, ba ku ra swaa wɔri.

38 Isireliban sanum mɛ kpuro sɔɔ, Yinni Gusunɔn guru wii wuro te, ta ra n wɔawa win kuu ten wɔllɔ sɔɔ sɔɔ. N n kua wɔkuru, dɔɔwa ta ra n ka weenɛ.

Bibeli Gusunɔn Gari
The Holy Bible in the Baatonum language of Benin,
also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8